

Sauna

Vuodesta 1937

Suomen Saunaseura ry:n jäsenlehti 2/2021

Näyttelijä-tuottaja
Minna Haapkylä
rakastaa saunomista **38**

Mökki ja sauna
kuuluvat
tiiviisti yhteen **44**

Kesän kauneimmat
hoidot
kotisaunaan **68**

**Vuokraus onnistuu
meillä kätevästi.
Myös etänä!**

Voit vuokrata itsellesi asunnon ilman ruuhkaisia esittelyjä.

www.asuntohakemus.fi

**Jos tarvitset sijoitusasuntoosi uuden vuokralaisen,
anna meidän hoitaa asia kuntoon puolestasi.**

www.vuokraturva.fi

p. 010 2327 300

VUOKRATURVA **MYYN TITURVA**

Vuokraturva on luotettavin, tunnetuin ja maineeltaan paras vuokravälittäjä.

Lähde: Taloustutkimus Oy 2020

Helsinki – Uusimaa – Turku – Tampere – Lahti – Oulu

38

**NÄYTTELIJÄ-
TUOTTAJA
MINNA
HAAPKYLÄ
ON INNOKAS
SAUNOJA**

9 PÄÄTOIMITTAJALTA

14 SAUNOISSA KUULTUA

Saunauutisia meiltä ja muualta.

18 SAUNASEURAN KUULUMISIA

Suomen Saunaseuran uutisia ja ajankohtaisia asioita.

20 KAHVIO ON SAUNATALON SYDÄN

Vaskiniemen Saunatalon kahvio on saunaseuralaisten kohtaamispaikka.

23 TOIMINNANJOHTAJALTA

24 JÄMSÄN SAUNAKYLÄ

Historiallisten savusaunojen pelastusoperaatio alkaa olla valmis.

31 JOHTOKUNNAN JÄSENE PUHEENVUORO

Antti Säiläkiven kokemuksia johtokunnasta viimeisten viiden vuoden ajalta.

33 KANSAINVÄLISEN SAUNALIITON ISA:N KUULUMISIA

Koronavirus kurittaa edelleen yleisiä saunoja ja saunatapahtumia.

34 LÖYLYNHENKI-PALKINTO

Vuosittaisen Löylynhenki-palkinnon sai Lassi A. Liikkanen.

38 MINNA HAAPKYLÄ RAKASTAA SAUNOMISTA

Näyttelijä-tuottaja Minna Haapkylälle saunominen on tapa palautua.

42 SUOMALAINEN JA SAKSALAINEN MENIVÄT SAUNAAAN

Kiuasvalmistaja Harvia selvitti suomalaisten ja saksalaisten saunomistottumuksia.

48 ESITTELYSSÄ RANTASAUNA ANTTOLASSA

64 PURJEHTIJAN SAUNAVINKIT

68 KESÄN KAUNEIMMAT SAUNAHOIDOT

44 MONIMUOTOINEN MÖKKISAUNA

Millaisia suomalaiset mökkisaunat ovat, miten niitä rakennetaan ja remontoidaan?
Toimittaja Panu Hörkkö avasi perheensä rantasaunan ovet Sauna-lehdelle.

52 SAUNARINKI LAAJENEE

Projektikoordinaattori Riina Kontkanen, mitä kuuluu Saunaringille?

56 "SUOMI ON FANTASTINEN SAUNAMAA"

Minkäläinen saunamaa Suomi on sinulle? Me kysyimme, lukijat vastasivat.

58 YLEISTEN SAUNOJEN SUOJELUHANKE ETENEE

Kotiharjun Saunan, Sauna Arlan ja Rajaportin saunan suojeluesitykset valmisteilla.

62 STADILAISET LAUTEILLA

Kirjailija Torsti Lehtisen teos kertoo Helsingin yleisistä saunoista.

64 PURJEHTIJAN SAUNAVINKIT HELSINGIN SAARISTOON

Pieni pikaopas saariston saunoihin.

68 KESÄN KAUNEIMMAT SAUNAHOIDOT

Helpot ja luonnonmukaiset tee-se-itse-hoidot kesäsaunaan.
Saunaterapeutti Terhi Ruudun teos perehtyy saunan hoitaviin vaikutuksiin.

72 "LÄMMITIN TULISEN SAUNAN"

Tampereella levytetään saunalauluja.

74 ON SAUNANPESUN AIKA

Parhaat vinkit saunanpesuun.

76 KIRJA-ARVIO

Arvioitava Ethan Pollockin teos venäläisen banjan historiasta.

78 SOPUISASTI SAUNASSA

80 TUOTEUUTUUDET

82 SAUNABLOGI

Toimittaja Pekka Seppänen pakinoi löylynheitosta.

Sauna-lehti
74. vuosikerta
ISSN0357-6566
www.sauna.fi

SAUNA-LEHTI

Julkaisija

Suomen Saunaseura ry
Vaskiniementie 10,
00200 Helsinki
Toiminnanjohtaja
Janne Koskeniemi
janne.koskeniemi@sauna.fi
puh. 050 371 8178
Soittoajat ti-to klo 10–13

Osoitteenmuutokset:
www.sauna.fi/jasensivut/

Päätoimittaja

Karoliina Saarnikko
Saarnikko PR &
Communications
lehti@sauna.fi

Taitto

Klippi Design
Management Oy

Painatus

Grano Oy
Painos 7 600 kpl

Toimitusneuvosto

Hannu Saintula, pj
Jouni Ahonen
Ben Grass
Tiina Kaskiari
Yrjö Klippi
Jarmo Lehtola
Leena-Kaisa Simola
Lasse Viinikka

Ilmoitukset

Kristian Miettinen
aurinia@kolumbus.fi
puh. 0400 225 855

Lehden 2/2021 avustajat

Päivi Ketolainen
Risto Elomaa
Panu Hörkkö
Alexander Holst
Klaus-Peter Finke-Härkönen
Eevamaja Miettinen-Kopsa
Pekka Seppänen
Reetta Virtanen

Sauna-lehti 3/2021
ilmestyy lokakuussa

Ilmoitusvaraukset
14.9. mennessä
ja aineistot
21.9. mennessä

Kannen ja sisällysluettelon kuvat

Emilia Hoisko / Visit Finland
Panu Hörkkö
Katri Kapanen
Pyy Klippi
Anni Suikkanen
Reetta Virtanen

Toimituksellinen aineisto
luovutetaan Saunaseuran
käyttöön kaikilla oikeuksilla.
Saunaseura ei vastaa
tilaamatta lähetetyistä
aineistoista.

www.sauna.fi/sauna-lehti

HARVIA**HARVIA**

Sauna & Spa

GreenFlame

Puhdasta tunnelmaa

Harvia Linear 22 GreenFlame on Harvian vähäpäästöisen GreenFlame-puukiuasmalliston uusin jäsen. GreenFlame-malliston kiukaissa puunpolton häkäpäästöt ovat 70 prosenttia pienemmät ja pienhiukkaspäästöt viidenneksen alhaisemmat verrattuna vastaavan kokoiseen kiuasmalliin. Harvian Linear 22 GreenFlame -kiukaan linjakas ja ajaton design sopii erinomaisesti kaikkiin saunoihin ja kiukaan suuri lasiluukku tuo puhtaasti palavan tulen kauniisti esille.

Valitse vastuullinen vaihtoehto – valitse Harvia.

RAJOITETTU ERÄ

KARHU

SAUNAOLUT

MAKU KOIVUNLEHDISÄ

ALC. 4.5% VOL

VIHTOJILLE, VASTOJILLE JA IHAN VAIN SAUNOJILLE

**KAIKKI TIETÄVÄT, KUINKA
HYVÄLTÄ OLUT MAISTUU SAUNASSA,
MUTTA MINKÄLAINEN OLUT SINNE
PARHAITEN SOPII?**

**KARHU SAUNAOLUT ON
SAANUT MAKUNSA FRANTSILAN
TILAN KOIVUNLEHTIUUTTEESTA JA
SEN KANSSA NAUTITTAVAKSI SOPII
NIMENOMAAN KUNNON LÖYLYT.**

**NAPSAUTA TÖLKKI AUKI
LAUTEILLA JA NAUTI, MUTTA TEE
SE PIAN, SILLÄ TÄTÄ ON SAATAVILLA
VAIN RAJOITETUN AJAN.**

**TOIVEUUSINTA SAATAVILLA
RAJOITETUN AJAN**

Anna sykkeen nousta saunassa

Työssäsi keskity sen sijaan siihen, minkä osaat parhaiten, ja me hoidamme loput. Teemme kaikkemme, jotta asiakkaidemme arki olisi sujuvaa ja markkinointi vaikuttavaa. Reagoimme nopeasti muutoksiin ja olemme asiakkaan apuna 24/7. Ota yhteyttä, kun kätesi ovat täynnä töitä ja kaipaavat vaikuttavia viestinnän ratkaisuja.

Arjen auttaja - muutoksen mahdollistaja

www.grano.fi

Hauska tutustua!

Kun alkuvuodesta aloitin Sauna-lehden uutena päätoimittajana, en osannut arvata, mitä oli edessä. Olin valmistautunut jatkamaan edellisen päätoimittajan hienoa työtä ja luotsaamaan lehteä tulevaisuuteen entistä mielenkiintoisempaan, edustavampana ja monipuolisempaan. Minut kuitenkin yllätti se valtava innostus, asiantuntevuus ja intohimo saunakulttuuria kohtaan, mitä lehden takaa löytyi. Suomen Saunaseuran omistautuneet jäsenet, ympäri Suomen levittäytyneet saunaseurat, lukuiset saunayrittäjät, saunatoimijat ja saunojat – he kaikki tekevät suurella sydämellä työtä saunakulttuurin vaalijoina ja kehittäjinä ja he ovat iso osa myös Sauna-lehteä.

Työni aloitus osuu mielenkiintoiseen kohtaan saunakulttuurin historiassa. Suomalainen saunaperinne valittiin viime vuonna Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Saunatoimijat ympäri Suomen järjestäytyvät Saunaringin johdolla vaalimaan ainutkertaista saunakulttuuriamme. Samaan aikaan yleisiä saunoja halutaan suojella lailla ja kiinnostus suomalaista saunaa ja saunanrakennustaitoa kohtaan on kansainvälisesti kasvussa. Tähän hetkeen reagoi myös Sauna-lehti.

Lehden ensisijainen tehtävä on edelleen palvella Saunaseuran jäseniä ja tarjota heille ajankohtaista tietoa seuran toiminnasta ja saunomisesta, mutta jatkossa olemme myös entistä enemmän hyvän saunan ja saunomisen erikoislehti, myös seuran ulkopuolisten lukijoiden iloksi.

Lehden mielenkiintoisia juttuja voi lukea sähköisestä näköislehdestä ja Sauna-lehden ajankohtaisia aiheita seurata jatkossa lehden sosiaalisen median kanavista.

Lehden kehittäminen ei kuitenkaan tarkoita perinteiden hylkäämistä. Päinvastoin. Se tarkoittaa perinteiden kunnioittamista, mutta uusin keinoin. Ulkoasun muutokset, uudenlaiset juttutyypit ja digitaalinen sisältö kertovat perinteikästä ja arvokasta sanomaa uusin tavoin. Pyörää ei tarvitse keksiä myöskään uudestaan. Esimerkiksi nyt käsissäsi pitelemä kesän Sauna-lehti näyttää kanneltaan erilaiselta. Inspiraatio muutoksen haettiin Sauna-lehden vuosikerroista. Silta menneiden vuosien ja vuosikymmenten ja nykyisyyden välillä luo myös hyvän pohjan lehden 75. juhluvuodelle, jota juhlistamme vuoden viimeisessä numerossa.

Olemme siis uuden, mutta kuitenkin tutun äärellä. Kesä on jälleen täällä ja odotukset sitä kohtaan ovat pitkän ja raskaan talven jälkeen suuret. Vaskiniemen Saunatalo on auennut ja pitää tällä tietoa ovensa auki koko kesän. On helppo huokaista hetkeksi ja nauttia suomalaisesta luonnosta ja saunomisesta. Korona on ollut raskasta aikaa monille, myös julkisille saunoille. Siksi haastankin teidät käymään tänä kesänä ainakin yhdessä yleisessä saunassa, joko kotipaikkakunnallanne tai muualla Suomessa. Saunayrittäjät tarvitsevat nyt tukeamme! ❖

Nähdään Saunatalolla!

KAROLIINA SAARNIKKO
Päätoimittaja

Atria®

PERHETILOILTA VUODESTA 1903

KESÄN KÄYRÄT MATKAKOhteet

ANDALUCIA & TOSCANA

Fermentoidut Artesaani-raakamakkarat vievät sinut makumatkalle etelän välimerellisiin maisemiin. Suomalaisesta laatuhihasta perinteiseen tapaan valmistetuissa artesaanimakkaroissa on muhkeat lihapitoisuudet.

HYVÄ GRILLIRUOKA, PAREMPI MIELI.

MAKUTESTIN VOITTAJA*!

*MTV 27.4. Lue lisää: Uutuus-grillimakkarat makutestissä:
10 grillimakkaraa, yksi selkeä voittaja - MTVuutiset.fi

Teknisesti se on sähköauto, mutta käyttövoimana toimivat seikkailusi.

Uusi Taycan Cross Turismo – 100 % Porschea, sähköistettynä.

Porschen neliveto, mukautuva ilmajousitus korotetulla maavaralla ja Gravel Mode -ajotila. Yhdellä latauksella jopa 456 km toimintamatka ja 100 km lataus parhaimmillaan vain viidessä minuutissa.* Jos sinulla on ajatus seikkailusta, anna Taycan Cross Turismon viedä sinut sen äärelle. Autot koeajettavissa kaikissa Porsche Centerissä heinäkuun aikana.

Alkaen 101 086,26 € | Myös yritys- tai yksityisleasing | [Porsche.fi](https://www.porsche.fi)

* CCS-standardin mukainen pikalatauspiste, teho > 270 kW, jännite > 850 V, akun lämpötila 30–35 °C ja varaustila latauksen alussa 5 %. Ajoneuvon kulutus ja toimintamatka ovat määritetty maailmanlaajuisesti yhtenäistetyn testimenetelmän (WLTP) mukaisesti. Ilmoitettu WLTP-kulutus ja -toimintamatka saattavat vaihdella olennaisesti riippuen mm. kuljettajan ajotavasta, akkukapasiteetista, lataamisen säännöllisyydestä, sähkövarusteiden käytöstä, mahdollisen lisälämmittimen käytöstä, ulkolämpötilasta, sääolosuhteista, matkustajien ja kuorman määrästä, valitusta ajoprofiilista tai tieprofiilista. Osa lisävarusteista saattaa vaikuttaa sähkönkulutukseen. Kuvan auto erikoisvarustein. Yhdistetty sähkönkulutus 22,4 kWh/100 km; CO₂ -päästöt yhdistetty 0 g/km. [Porsche.fi](https://www.porsche.fi)

PORSCHE

Sauna- ja kiuasmarkkinat käyvät kuumina

Koronavuosi 2020 lisäsi ihmisten kiinnostusta kotona koettuun hyvinvointiin ja rentoutumiseen. Suomalainen saunateollisuus kuuluukin koronapandemian voittajiin ja kysyntä on kasvanut tasaisesti. Keski-Suomessa kiukaita ja saunoja valmistava Harvia ilmoitti maaliskuussa 2,5 miljoonan euron investoinnista. Yhtiö päätti laajentaa ja automatisoida kiuastuotantoaan Muuramen tehtaallaan. – Samalla tuotantokapasiteetti kasvaa noin 20 prosenttia. Viimeisen 10 kuukauden aikana on palkattu yli 40 ihmistä ja nyt on tullut aika investoida konekantaan, kertoo Harvian tuotanto- ja hankintajohtaja **Mika Suoja**.

Myös Pieksämäellä kiukaita valmistava Iki-kiuas on palkannut lisää työntekijöitä. – Henkilöstömäärä on kasvanut vuoden aikana 30-40 prosenttia, eli olemme investoineet työntekijöihin, kertoo Iki-kiukaan toimitusjohtaja **Samuli Kerrman**.

Saunominen on kasvussa myös Suomen ulkopuolella ja toimialalla nähdään, että kasvu jatkuu edelleen.

– Maailmalla on todella paljon potentiaalisia saunoja, sanoo kiuasvalmistaja Narvi Oy:n toimitusjohtaja **Arto Sainio**. Myös Narvilla kysyntä kasvoi koko vuoden 2020 sekä kotimaassa että vientimarkkinoilla.

Saunojen ja kiukaiden lisäksi myös kylpemiseen liittyvät tuotteet tekevät kauppansa kotimaassa. Kesko kertoo, että K-Raudoissa viime keväänä ulkoporeammeiden, paljujen ja kylpytynnyreiden ja sekä niihin liittyvien tarvikkeiden myynti kasvoi jopa 150 prosenttia. Sama trendi on näkynyt myös S-ryhmän rautakaupoissa. Erityisesti puukiukaiden ja kiuaskivien myynti on kasvanut.

Asiasta uutisoi ensimmäisenä Yle.

Ulkosaunat kiinnostavat ulkomailla

■ Vuoden 2020 alusta merkittävästi kasvanut hyvinvointi- ja luontokokemusten suosio näkyy ulkomailla piha- ja mobiilisaunojen runsaana kysyntänä. Sauna from Finlandin kansainvälistymisasiantuntija **Satu Freyberg** saa lähes päivittäin kyselyjä ulkomailla erilaisista piha- ja mobiilisaunaratkaisuksista. - Viime vuonna yhteydenottoja tuli yli 40 eri maasta, joiden joukossa oli niin perinteisiä saunamarkkinamaita (esim. Saksa ja Ruotsi), mutta myös suhteellisen tuoreita markkina-alueita, kuten Jordania, Bangladesh, Uusi-Seelanti ja Malediivit, Freyberg kertoo.

Ulkomailla ulkosaunan rakentaminen on usein ainoa vaihtoehto, sillä paikalliset rakennusmääräykset eivät salli saunojen rakentamista sisätiloihin. Myös mobiilisaunat

houkuttelevat, varsinkin jos rakennuslupien takia kiinteän saunan rakentaminen ei ole mahdollista.

Harvian toimitusjohtaja **TaPIO Pajuharju** vahvistaa, että erityisesti Keski-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa piha- ja mobiilisaunat kasvattavat jatkuvasti suosiotaan. Myös tynnyrisaunat ovat kysyttyjä ja Harvia onkin kasvattamassa niiden tuotantoaan muun muassa Yhdysvalloissa. Pajuharjun mukaan kylpemisen terveys- ja hyvinvointivaikutukset

kiinnostavat Suomen ulkopuolella isosti. - Globaalisti saunamarkkinasta 90% on Suomen ulkopuolella. Kasvu on nyt suurinta siellä, missä sauna ei ole vielä ollut kovin tunnettu, Pajuharju kertoo.

[Asiasta uutisoivat ensin Yle ja Sauna from Finland.](#)

Tue suomalaisia saunatoimijoita

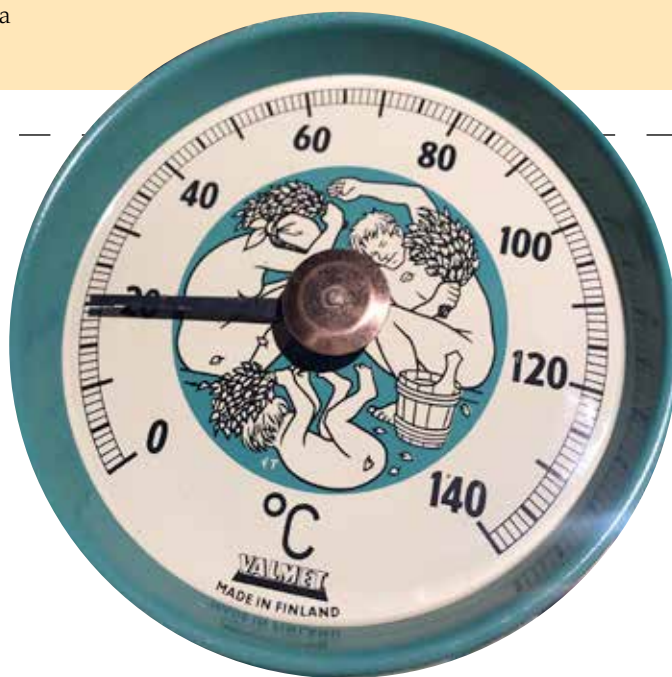
■ Koronakriisi on iskenyt lujaa moniin yleisiin saunoihin. Jokaisen innokkaan saunojan harras toive on varmasti säilyttää jatkossakin Suomessa laaja ja monipuolinen saunakulttuuri. Nyt jos koskaan on hyvä paikka tukea saunatoimijoita ympäri Suomen. Sauno alueesi julkisissa saunoissa tai osta vaikkapa lahjakortti saunaan. Usea sauna on viestinyt tukimahdollisuuksista

sosiaalisessa mediassa. Helsinkiläisille Kotiharjun saunalle ja Arlan Saunalle on esimerkiksi perustettu Facebookiin omat tukiryhmänsä. Lisää saunojen mietteitä korona-ajasta selviämisestä sivulla 61.

Vanha kunnon lölymittari

■ Jätkäsaaren Uudesta Saunasta löytyy yllättävän tutun oloisia saunamittareita. Valmetin valmistavat ja **Erkki Tantun** kuvittamat lölymittarit koristivat monia saunoja menneillä vuosikymmenillä. Uuteen saunaan erä mittareita päätyi sattuman kautta. - Löysin ne Tukholmasta, jossa eräs suomalais-taustainen antikvariaatin pitäjä tyhjensi eläkkeelle siirtymisen yhteydessä varastojaan, kertoo Uuden Saunan ja Arlan vetäjä **Kimmo Helistö**. Saunamme tiedon mukaan mittareita ei ole myynnissä suurta erää, joten kannattaa pitää kiirettä, jos haluaa omansa!

www.uusisauna.fi

Englanninkielinen **SAUNAN** rakentamisen perusteos nyt saatavilla

■ Tietokirjailija ja saunologi **Lassi A. Liikkasen** englanninkielinen saunomisen perusteos *The Secrets of Finnish Sauna Design* julkaistiin toukokuussa ympäri maailman. Kustantajana toimii amerikkalainen Culicidae Architectural Press. Englanninkieliselle tietokirjalle on tilausta varsinkin nyt, kun kiinnostus suomalaista saunaa ja saunomista on kasvanut eikä näytä hiipuvan. Kyselyjä suomalaisen saunan rakennusperinteestä tulee eri tahoille jatkuvasti. - Mikäli suomalainen asiantuntija ei tee kirjaa saunan rakentamisen perusteista, sen tekee virolainen, venäläinen tai amerikkalainen kirjoittaja. Kyllä meillä täytyy olla ainakin yksi suomalainen vaihtoehto. Kansainvälisellä yleisöllä on oikeus siihen tietopääomaan, joka on vuosia jäänyt kielimuurin taakse, toteaa Liikkanen.

Kirjan taustalla on kirjailijan aiempi, suomenkielinen teos, *Hyvien löylyjen salaisuus* (Rakennustieto, 2019).

Lisätietoja teoksesta
www.saunologia.fi

Tampereen alueen yrittäjä, tule mukaan luomaan saunaelämyksiä maailmanmarkkinoille!

■ Business Tampere, Visit Tampere ja Sauna from Finland aktivoivat parhaillaan Tampereen seudun yrityksiä innovoimaan uusia saunaelämys-tuotteita maailmanmarkkinoille. Saunaelämysala on hurjassa kasvussa ja suomalainen sauna ja kokonaisvaltainen saunaelämys myyvät tällä hetkellä hyvin maailmalla. Tampereen seudulla on saunaelämyksien tarjoamiseen hyvät edellytykset, sillä onhan se maailman saunapääkaupunki ja alueella on jo yli 50 yleistä saunaa.

Pääkumppanien tammikuussa 2021 järjestämään Kasvava sauna-elämysala -avaustapahtumaan ilmoittautui yli 100 aiheesta kiinnostunutta pirkanmaalaisyritystä. Saunaelämysverkostossa yritykset tapaavat yhteistyökumppaneita, saavat tukea yrityksen liiketoiminnan kehitykseen ja saavat näkyvyyttä osana Sauna from Finlandin brändejä.

Lisätietoja hankkeesta löytyy esimerkiksi
Business Tampereen verkkosivuilta www.busetst tampere.com

Jo 37 saunapalvelua saanut Sauna from Finlandin laatusertifikaatin

■ Sauna from Finlandin myöntämä Authentic Finnish Sauna Experience -laatusertifikaatti on myönnetty jo 37 saunapalvelulle. Sertifikaatin tarkoituksena on kertoa asiakkaille ja yhteistyökumppaneille, että sertifikaatin saanut sauna tai saunapalvelu on laadultaan huipputasoa. Sertifikaatin saamisen edellytyksenä on, että kohteessa tai palvelussa täyttyvät Sauna from Finlandin määrittelemät laadukkaan saunomisen arvot, kuten esimerkiksi puhtaus, turvallisuus sekä vastuullisuus. Sertifikaatin ovat saaneet useat hotellisaunat, mutta myös yksittäisten matkailu- ja luontokohteiden saunoja. Sertifikaattia voi hakea Sauna from Finlandilta, ohjeet tarkempaan hakuprosessiin löytyvät heidän nettisivuiltaan.

Lisätietoja www.saunafromfinland.fi

Suomen Saunaseuran uudet verkkosivut

■ Suomen Saunaseura on uusinnut verkkosivunsa. Uudet sivut palvelevat nyt paremmin sekä Suomen Saunaseuran jäseniä että muitakin saunomista kiinnostuneita. Saunaseuran jäsenille tärkein osio sivuilla on jäsen-sivut, josta löytyy kätevästi ajankohtaiset asiat ja uutiset yhdestä paikasta. Jäsensivuilta löytyy myös tiedot kausikorttien ja sarjakorttien voimassaolosta sekä esimerkiksi asiakirjat vuosikokouksia varten.

Seuran ulkopuolisille sivuilta löytyy tietoa niin Saunaseuran toiminnasta, Unesco-hankkeesta kuin Saunaringin toiminnasta. Sivuille on myös paljon hyödyllistä tietoa saunomisesta, kiukaista, vihdonnasta, saunan terveysvaikutuksista tai vaikkapa saunan rakentamisesta. Sivujen kautta pääsee myös selailemaan Sauna-lehden aiempia vuosikertoja. Englanninkieliset sivut valmistuvat syksyksi.

Sivut löytyvät osoitteesta www.sauna.fi

SUOMI JÄLLEEN

maailman onnellisin maa

Maaliskuussa julkaistun Maailman onnellisuusraportin mukaan Suomi valittiin neljännen kerran peräkkäin maailman onnellisimmaksi maaksi. Toiseksi sijoittui Islanti ja kolmanneksi Tanska. Onnellisuutta mitattiin tarkastelemalla erilaisia hyvin-

vointiin vaikuttavia tekijöitä. Raportissa huomioitiin bruttokansantuotteen ja korruption lisäksi ihmisten sosiaaliset tukiverkostot, terveys, anteliaisuus ja vapaus tehdä valintoja. Lisäksi vastaajilta tiedusteltiin, olivatko he hymyilleet, nauraneet tai kokeneet nautintoa elämästään edellisenä päivänä. Kuinkahan moni vastaajista oli saunonut edellisenä päivänä?

Saunatalo auki läpi kesän

Saunatalo avasi ovensa pitkän sulun jälkeen huhtikuussa. Sulun aikana saunoissa ehdittiin toteuttaa tarvittavia remontteja ja kunnossatoimenpiteitä, jonka vuoksi Saunatalo voi pitää ovensa auki läpi kesän.

Tällä tietoa Saunatalo on auki 1.6.–4.7. maanantaista lauantaihin klo 12–21 ja 5.7.–16.8. maanantaista perjantaihin klo 13–19. Juhannusaattona 25.6. Saunatalo on auki klo 12–18 ja varattavissa on vain yksi vuoro. Mah-

dolliset muutokset aukioloaikoihin ja käytäntöihin löytyvät Saunaseuran kotisivuilta ja uutiskirjeistä.

Rajoitusaikana saunapäivät on jaettu kahteen vuoroon. Kumpaankin vuoroon mahtuu 60 saunojaa. Saunavuorot varataan etukäteen varauskalenterista, joka löytyy kotisivujen jäsensivuilta. Ohjeet saunavuoron varaamisen löytyvät myös verkkosivuilta. Saunaseura seuraa epidemiatilannetta sekä viranomaisten ohjeita ja suosituksia myös kesällä ja reagoi niihin

tarvittaessa.

Erikisrajoitukset vaikuttavat myös kahvion tarjontaan ja takkahuoneen käyttöön. Kahvio toimii kesän supistettuna henkilöstömäärällä sekä tarjonnalla. Takkahuoneessa tulee noudattaa turvavälejä ja siellä voi oleilla vain kahvilatuotteiden nauttimisen ajan. Vieraiden tuonti ei ole toistaiseksi sallittua. Muistathan, että sauna voi vain terveenä.

Lisätietoja www.sauna.fi

Vielä kerran: Unesco-hanke!

■ Suomen Saunaseura on vastaanottanut Unescolta sertifikaatin suomalaisen saunomisen liittämiseksi Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Sertifikaatti lähetettiin kaikille Unesco-hankkeeseen osallistuneille tahoille. Sertifikaatti löytyy Saunatalon kahvion seinästä kehystettynä.

Sulku mahdollisti saunojen kunnostustyöt

Saunatalolla on suoritettu seuraavia remontteja sekä kunnossapito-toimenpiteitä tauon aikana:

- Saunojen 3, 4 ja 5 paneelit ja lauteet on vaihdettu.
- Saunan 2 kiuas on uusittu.
- Kivien vaihto on suoritettu kiukaisiin.
- Vilpolan seinä on maalattu ja ovet pinnoitettu uudestaan.
- Ulkokalusteet on sääsuojattu.
- Katto on pesty, kunnostettu ja suojattu.
- Takkahuoneen lattia on hiottu ja lakattu.
- Takkahuoneen kalusteita on kunnostettu ja pesty.
- Saunatalon vintti on siivottu sekä tyhjennetty turhasta palokuormasta.
- Lämmitystilan lattia on kunnostettu ja päällystetty.
- Saunatalon ympäristöä on loukutettu tuhoeläinten varalta.
- Saunatalolla on suoritettu viemärin myrkytyksiä.
- Saunatalon pintoja ja tiloja on pesty ja kunnostettu.
- Savusaunapäädyn ulkoseinät on käsitelty.
- Laiturin porraselementtejä on uusittu.

Tiedoksi

● Jäsenkysely siirtyy syksyyn

Viestintätoimikunta päätti kevään kokouksessaan, että jäsenkysely siirtyy syksyyn, kunnes koronatilanne ja myös Saunatalon toiminta vakiintuu normaalimmalle tasolle.

● Kausikorttien korvaaminen

Kausikorttilaisille on hyvitetty menetetyt vuorot. Kaudet korvattiin suhteessa menetettyihin vuoroihin. Epäselvissä tilanteissa otathan yhteyttä toiminnanjohtaja Janne Koskenniemeen, janne.koskenniemi@sauna.fi

● Uusia jäseniä ei oteta vuonna 2021

Uusien jäsenien sähköinen haku vuodelle 2022 aukeaa aikaisintaan vuoden loppupuolella.

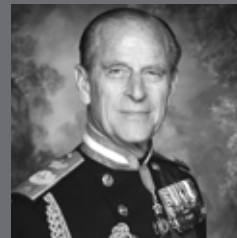
● Tervetuloa saunomaan Kotiharjun saunaan 6.9.

Saunaseura tarjoaa jäsenilleen ilmaisen saunomisen Kotiharjun saunassa syyskuussa. Asiasta tiedotetaan lisää myöhemmin.

In Memoriam: Prinssi Philip

■ Englannin prinssi Philip menehtyi kunniakkaassa 99-vuoden iässä 9. huhtikuuta. Edinburghin herttua ehti palvella maataan yli 65 vuoden ajan.

Prinssillä on myös yllätävä yhteys Suomen Saunaseuraan. Philip vieraili, ja myös saunoi, vastavalmistuneella Saunatalolla vuonna 1952 Helsingin olympialaisten yhteydessä.

Prinssi lähetti vierailustaan jälkeensä kiitoskirjeen, joka löytyy kehystettynä takkahuoneesta. Myös Prinssi Philipin poika, prinssi Edward

ja hänen vaimonsa kreivitär Sophie ovat käyneet vierailulla Vaskiniemessä. Vierailu tapahtui vuonna 2015, kun prinssi Edward kävi Suomen vierailullaan viikimässä Ilmatar-saunan käyttöön.

Mikä on hopeisen lautasen tarina?

Saunatalon takkahuonetta koristaa hieno hopeinen lautanen, jossa on hienopiirtoinen kaiverruskuva Saunatalosta. Mikä on sen tarina?

Saunatalon lämmittäjämestar A-P Paavola vieraili kello- ja kultasepänliike Lindroosin Aleksanterinkadun liikkeessä ja huomasi liikkeen seinällä kuvan hopeisesta lautasesta, johon oli kaiverrettu Vaskiniemen Saunatalo. Selvisi, että kyseinen kuva oli kaivettu Lindroosin arkistoista ja koristamaan Lindroosin uutta lounge-tilaa, monen muun historiasta

kertovan esineen tapaan. Oy. Osk. Lindroos Ab perustettiin vuonna 1878, joten historiaa yrityksellä riittää.

Pienen salapoliisityön jälkeen alkupe-
räinen lautanen löytyi neuvotteluhuoneen kaapista. Nyt se koristaa puhdistettuna ja kiillotettuna kahvion seinää. Oheisessa kuvassa näkyy alkuperäinen valokuva Lindroosin loungesta ja lautasen lisäksi myös ns. työlappu, jossa

on kaiverrustyön hinta ja sen tilaaja. Tunteeko joku seuran jäsenistä lautasen historiasta jotain lisää? Tiedot voi laittaa päätoimittajalle sähköpostiin lehti@sauna.fi

Kahvio on Saunatalon sydän

Kahvilapäällikkö Mervi Iivonen valmistelee päivän tarjontaa. Valmiina tiskillä ovat jo letut, marjapiirakka ja pullat, vitriinissä siistissä rivissä seisovat inkiväärishotit, rahat ja leivät.

Teksti: Karoliina Saarnikko
Kuvat: Reetta Virtanen

Kiirettä pitää, toteaa **Mervi Iivonen**. Korona-aikana kahviossa on jouduttu sinnittelemään vain kolmen vakityöntekijän voimin. Kesäaikana saadaan onneksi taas töihinkutsuttavia työntekijöitä ja työvoimaa on sitten hieman enemmän, hän pyyhkäisee otsaansa.

Kahvion työntekijät hoitavat kahvion lisäksi myös muun asiakastyön. – Hoidamme saunojen sisäänkirjautumisen ja muun asiakaspalvelun. Varaamme hierontaa ja pesuja. Voisi sanoa, että jäsenryhmään menee yhden ihmisen koko työpäivä, Iivonen kuvailee kahviotyöntekijöiden toimenkuvaa.

Kahviossa tehdään paljon itse. Kalakeitto valmistuu kahvion keittiössä, letut paistetaan itse ja välillä leivotaan piirakoita, kakkuja, milloin mitään. Suunnilleen puolet kahvilan tuotteista on itse tehtyjä, puolet puolivalmisteita.

– Positiivista on se, että nykyisestä vakihenkilökunnastamme kahdella on kokin koulutus. Heidän ammattitaitonsa vuoksi töihin menee vähemmän aikaa ja myös hävikki on vähentynyt, Iivonen kertoo.

Jokainen saa olla oma itsensä

Kahviolla on iso merkitys jäsenistölle, sillä monelle Saunaseura tarkoittaa nimenomaan Saunatalon saunoja ja sen kahviota. – Tämä on selkeästi monelle seuran jäsenelle tärkeä paikka. Myös henkilökuntamme on heille tärkeää ja me myötäelämme täällä asiakkaiden iloa ja suruja, Iivonen kertoo.

Negatiivisilta tunteenpurkauksil-

ta ei Saunatalon kahviossakaan aina välttyä. – Saunalla on ihmeellinen voima. Moni tulee saunomaan todella kiireisenä ja stressaantuneena. Saunassa lukot aukeavat ja useimmiten huolet jäävät mereen. Mutta joskus tunteet nousevat pintaan ja tulee hankalia tilanteita. Mutta aina on asiakas soittanut perään ja pyytänyt anteeksi, Iivonen kertoo.

Saunatalolla jokaisella on lupa olla oma itsensä, toki sääntöjä noudattaen ja toisia kunnioittaen.

Myös julkisuudesta tutut henkilöt saavat olla rauhassa ja saunoa omina itsenään. – Ohjeistan aina henkilökuntaa, että vaikka asiakkaana olisi kuka tahansa tai kuinka tunnettu tahansa, Saunatalolla he ovat saunomassa, Iivonen toteaa.

Ainutlaatuinen työpaikka

Iivonen on työskennellyt kahvilapäällikkönä Saunatalolla noin kolme vuotta. Hän on ollut alusta asti kiin-

nostunut myös kahvilan kannattavuudesta ja kiittelee nykyistä johtoa siitä, että vihdoin kahvion toimintaa tarkastellaan myös taloudellisesta näkökulmasta, laatua unohtamatta.

Omalla työurallaan Iivonen pitää Saunatalon pestiä ainutlaatuisena. Hän siirtyi Saunatalon kahvioon aikoinaan monisatapaikkaisesta lounasravintolasta ja muutos oli suuri. Työpaikkana Saunatalo on hänen mielestään monipuolinen, antoisa eikä yksikään päivä muistuta toista. Tietyt rutiinit toki toistuvat. – Aamulla tulet paikalle, laitat pesukoneen päälle ja kahvin tippumaan. Illalla käyt saunat läpi taskulampun kanssa, että kukaan luukut on kiinni eikä kukaan ole nukahtanut saunaan, Iivonen kertoo päivän kulusta nauraen.

Kahviossa rentoudutaan ja tavataan tuttuja

Timo Lindgren on ollut Saunaseuran jäsen kymmenisen vuotta ja häntä

Laadukasta ja kannattavaa kahviotoimintaa

Viime vuosina Saunaseuran johdossa on kiinnitetty huomiota kahvion toiminnan taloudellisuuteen. On päätetty, että kahvion toimintaa tulee järkevöittää. – Kahvion talouteen on kiinnitetty huomiota paljon, toiminnanjohtaja **Janne Koskenniemi** myöntää. Hänen mukaansa tappioita halutaan tasata, mutta jos alhainen hintataso ja korkea laatu halutaan säilyttää, muutokset pitää tehdä pitkällä tähtäimellä.

Esimerkiksi kahvion hintoja ei ole tarkistettu pitkään aikoihin. – Jonkinlaista korotusta hintoihin tullaan tekemään, mutta mitä ja milloin, se on vielä auki, hän toteaa. Kahvion hintataso on yleisiin kahvilahintoihin nähden kohtuullinen. Esimerkiksi kahvin ja pullan saa 3,50 € hintaan, pienen lohikeiton leipineen 5,50 € hintaan.

– Aikaisemmin kahvion kannattavuuteen ei oikeastaan kiinnitetty huomiota, koska kahvio on eräänlainen jäsenpalvelu. Kuitenkin järjeistäminen on kaikin puolin kannattavaa, toteaa myös kahvilapäällikkö Mervi Iivonen. Välineitä järkevöittämiseen on useita. Yksi niistä on valikoiman tarkastelu. – Aikaisemmin tehtiin esimerkiksi räätälöityjä salaatteja tai muita isotöisempiä tarjottavia. Niistä on kuitenkin nyt luovuttu ja panostettu siihen, mitä jäsenistö suurelta osin syö, toiminnanjohtaja toteaa. Iivonen vahvistaa tämän. – Esimerkiksi täytetyt crepit ja metsästäjänleipä ovat ainakin toistaiseksi jääneet pois valikoimasta. Ne ovat suuritöisiä ja sitovat tiettyjä raaka-aineita keittiöön. Tavoitteena olisi, että selvittäisiin jatkossa pienillä raaka-aineostoksilla, Iivonen summaa.

– Kahvioon on myös palkattu ammattitaitoista henkilökuntaa, joka on vähentänyt ylimääräisen työväen tarvetta ja hävikkiä, Koskenniemi lisää tehtyjä toimenpiteitä järkevöittämisen

suhteen.

Kahvion valikoima muuttuu luonnollisesti myös koko ajan ruokatrendien ja erikoisruokavalioiden myötä. – Vitriinissä on nykyään myös kasvis- ja vegaaniversioita, Iivonen kertoo. Myös reseptejä halutaan uusia ja esimerkiksi suositusta kalakeitosta on nyt saatavilla uuden reseptin mukainen versio. – Suosituimmat tuotteemme ovat letut, kalakeitto ja siikaleipä. Ne kyllä pysyvät valikoimassa, lupaa Iivonen.

Myös korona-aika on tuonut kahvion toimintaan muutoksia. Valikoima on pienentynyt hetkellisesti ja osasta työntekijöistä on jouduttu luopumaan. Vakityöntekijät ovat olleet lomautettuina nyt kahteen otteeseen.

– Talo on jouduttu vuoden aikana sulkemaan kaksi kertaa. Molemmat kerrat tapahtuivat tosi äkillisesti ja olimme juuri tilanneet ison kuorman tavaraa. Noh, hävikkiä emme suvaitse, joten leivoimme raaka-aineet 30–40 suolaiseen piirakkaan ja pakastimme ne, Iivonen kertoo. – Eli jos joku ihmettelee, miksi tarjolla on tänä kesänä niin paljon suolaisia piirakoita, niin siinä syy, hän lisää nauraen.

Toiminnanjohtaja kiittelee kahvion työntekijöitä poikkeusaikojen mallikkaasta hoitamisesta. – Iso kiitos henkilökunnalle, että he ovat selvinneet niin pienellä resurssilla. He ovat joutuneet venymään paljon. Toivotaan, että pian pääsemme palaamaan normaaliin, voimme ottaa lisätyöntekijöitä vahvuuteen ja helpottamaan näin myös vakituisten työtaakkaa, Koskenniemi toteaa. ❖

voisi kutsua kahvion kanta-asiakkaaksi. – Käyn kahviossa joka kerta kun saunon Saunatalolla, hän kertoo. – Ennen koronaa saatoinkin viettää saunomassa jopa viisikin tuntia. Siinä ajassa ehtii parikin kertaa käydä kahviossa tankkaamassa, hän naurahtaa.

Moni asiakkaista syö kahviossa päivän lounaan ja monet tulevat tapaamaan ystäviään. Toiset lukevat kahviossa päivän lehdet, toiset taas nautiskelevat takkatulen ääressä tai jopa vetävät torkut. – Minäkin tapaan tuttujani kahviossa, Lindgren kertoo. Nyt korona-aikana tilanne on toki toinen.

Hänen mielestään kahvion ilmapiiri on erittäin rentouttava ja kahvion henkilökunta erittäin ystävällistä ja avuliasta. Hintataso on kohtuullinen ja myös tarjottavat keräävät kiitosta. – Lohikeitto on aina hyvää, mutta tykkään kokeilla myös uusia annoksia. Nykyään onkin kaikkea uutta oikein mukavasti tarjolla, hän kiittelee. ❖

Nollako vai eikö nolla?

UUTUUS!

Miksi me olemme olemassa?

KUVA: REETTA VIRTANEN

Suomalainen saunakulttuuri on ollut nousukiidossa viime vuosien aikana. Yhä nuorempia suomalaisia kiinnostaa saunominen, ja nimenomaan laadukas sellainen. Suomalainen saunakulttuuri on houkutellut turisteja kotimaamme kamaralle ja yhä kauempana Suomi-neidon sylistä saunotaan suomalaistyyppisissä saunoissa. Ja yhä useammassa myös suomalaisvalmisteisella kiukaalla. Kruununa suomalaisen saunakulttuurin voittokululle oli pääsy Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle.

Mitään tästä ei kuitenkaan ole saatu aikaan vain lauteilla lekottelemalla. Kymmenet, sadat ja tuhannet suomalaiset meillä ja maailmalla ovat tehneet työtä tarmokkaasti, jotta jokaisella olisi mahdollisuus puhdistautua niin fyysisesti kuin henkisesti löylyn lumoissa. Mikä mahtavinta, suurin osa tästä työstä

tehdään pyyteettömästi vapaaehtoistyönä.

Koronan aikana saunakulttuuri on elänyt epävakaisissa tunnelmissa johtuen erinäisistä rajoituksista ja varotoimenpiteistä. Tästä huolimatta moni saunatoimija on tehnyt työtä, jotta löylyt olisivat koronan kadottua leppeämmät ja lujemmat kuin koskaan. Korona-aika on ollut suuri taloudellinen ponnistus monelle toimijalle, koska kiukaat ovat jouduttu pitämään kylminä.

Suomen Saunaseuran tarkoituksena on suomalaisen saunaperinteen vaaliminen, saunatuntemuksen syventäminen ja saunomisen merkityksen korostaminen terveiden elämäntapojen ylläpitäjänä. Siksi ei ole ihme, että Saunaseura on aktiiviensa kautta mukana monessa suomalaista saunakulttuuria edistävässä projektissa. Saunaseuralla oli myös avainrooli Unesco-hankkeessa. Saunaseura on myös mukana tukemassa Jämsän Saunakylän toimintaa ja se myös tukee vuosittain lukuisia sauna-aiheisia projekteja erikokoisin avustuksin.

On meidän kaikkien vastuulla, ettei suomalaisen saunakulttuurin menestys nahistu koronan vuoksi. Siispä kun matkailemme Suomesa, ottakaamme huomioon paikalliset saunatoimijat ja käyttäkäämme heidän palveluitaan. Jos mahdollista, ostetaan myös lahjakortteja paikallisiin saunoihin ja viedään saunojen sanaa eteenpäin tutuille sekä tuntemattomille. Parhaassa tapauksessa tavoitamme uusiakin ihmisiä ja tutustutamme heidät saunomisen saloihin.

Vaikka Vaskiniemen Saunatalo onkin suurelle osalle Saunaseuran jäsenistöä se suurin syy kuulua seuraan, olemme me, Saunaseura, kuitenkin muutakin kuin nelosen löylyt ja kermainen lohikeitto. Suomen Saunaseura on oleellinen ja aktiivinen osa suomalaista saunakulttuuria. Tekemisen tavat muuttuvat vuosikymmenten vieressä, mutta tarkoitus säilyy samana. Kuten korona-aika on opettanut, kaikki ei mene aina niin kuin on suunniteltu tai haluttu. Silti saunat saadaan aina lopulta lämpimiksi.

Vastaus otsikon kysymykseen: me olemme olemassa saunojen, saunomisen ja saunakulttuurin vuoksi. Koronasta nouseminen vaatii sitä enemmän kuin koskaan. ♦

JANNE KOSKENNIEMI
Saunaseuran toiminnanjohtaja

”

**Kuten korona-aika
on opettanut,
kaikki ei mene aina niin
kuin on suunniteltu
tai haluttu.
Silti saunat saadaan
aina lopulta
lämpimiksi.**

[Jämsän Saunakylä]

MOSKUVAARA ON TAAS RYHTISAUNA

Haravat, lapiot ja halkomakoneet saivat kyytiä, kun talkoolaiset laittoivat Jämsän saunakylää kesäkuuntoon. Historiallisten savusaunojen pelastusoperaatio alkaa olla valmis.

Teksti ja kuvat: Päivi Ketolainen

Moskuvaaran sauna ei nuorena tiennyt, millainen tulevaisuus sillä olisi. Maailmansodat olivat vielä edessä päin, kun saunaa pystytettiin tietttömien selkosten taakse. Autoja ei 1800-luvun lopulla näkynyt mailla halmeilla, eikä lentokoneita.

Sotien melskeissä Moskuvaaran saunasta tuli saksalaisten sotajoukkojen tukikohta. Lappi hävitettiin, mutta sauna jäi. Vuosikymmeniä myöhemmin turvekattoisen saunan bongasi arkkitehti Risto Vuolle-Apiala, kun hän etsi esittelysaunoja Muuramen saunakylään.

Saunakylän savusaunat on löytäneet omat paikkansa kylämiljööstä.

Tänään, monien vaiheiden jälkeen, Moskuvaaran sauna seisoo Päijänteen rannalla Jämsässä. Seinähirret voisivat kertoa monta tarinaa, kuten kaikki muutkin saunakylän historialliset savusaunat. Talven aikana saunakylässä onkin tehty kunnostustöitä napakalla tahdilla. Kylä alkaa olla kylän näköinen.

Kukkaketo kylän keskellä

Suomen saunakulttuuri ry:n puheenjohtaja **Saija Silén** kävelee saunakylän raitilla iloisena. Muuramesta Jämsään tuotujen saunojen siirtotyö on enää loppusilausta vailla. Talven aikana viimeisetkin rakennukset ovat löytäneet omat paikkansa kylämiljööstä. Siparilan maakuoppasauna on niin ikään valmistunut.

Tänä kesänä on käytössä kaikkiaan kymmenkunta saunaa. Ihan kaikkia saunoja ei kylvettäväksi laitetakaan.

Saunojen ohella ehostuu ympäristö. Talkoovoimin on kylvetty kukkaketo

maisemaa somistamaan.

Tälle suvelle valmistuu niin ikään kovasti kaivattu kokoontumISRakennus. Kyseessä on Harvia Oy:n sponsoroima upouusi saunarakennus, jossa on puulämmitteisen saunan lisäksi puku- ja takkahuone.

– Rakennusta voi käyttää pienimuotoisiin kokoontumisiin talvellakin. Näin toteutuu saunakylän yksi idea: vanhojen saunojen rinnalla mahdollistuu nykypäivän saunakulttuurin kokemus, Silén kuvailee.

Kylätoiminnan jatko näyttää hyvältä. Suomalaisen saunan valinta Unescon aineettoman kulttuuriperinnön ohjelmaan tuo saunakylälle lisänostetta. Onhan se aineettoman saunaperinnön ilmielävä kulttuurikeskus.

– Tämä näkyy myös siinä, että Suomen saunakulttuuri ry on saanut tilaisuuden toimia ensi vuoden alusta Saunaringin puheenjohtajayhdistyksenä.

Saunojen lämmitykseen tarvitaan paljon polttopuuta. Työn touhussa Riikka Tuominen ja Päivi Ikonen.

Saunojen perässä ympäri maata

Saunakylän kevättunnelmissa piipahti myös suomalaisen saunaperinnön grand old man **Risto Vuolle-Apiala**. Hän muisteli aikaa, jolloin hän ajoi ympäri maata saunojen perässä. Löytyneistä aarteista hän suunnitteli Muurameen saunakylän. - Ei ollut aivan yksinkertaista saada saunoja kokoelmaan, hän paljastaa.

Enimmäkseen saunat päätyivät kylään lahjoituksina. Joskus piti saunoista maksaakin, eivätkä kaikki suvut halunneet luopua saunastaan. Ennen muuta piti osata neuvotella. Jyväskylän Harjun sauna oli menossa jo polttopuiksi, mutta viimein isännät suostuivat vaihtokauppaan.

- Sauna saatiin talteen, kun omista-

jille annettiin maksuna vastaava määrä koivuhalkoja.

Savusaunojen kokoaminen Muurameen kesti pari vuosikymmentä. Työ alkoi 1970-luvulla ja jatkui aina vuosisadan lopulle. Sen jälkeen alkoikin uuden paikan etsintä, kun saunakylä tuli Muuramessa tiensä päähän.

Vuolle-Apiala seuraa edelleen kiinnostuksella saunakylän elämää, vaikkei enää aktiivisesti osallistu sen suunnitteluun.

- Hyvältä näyttää. Nyt vain on kiire saada lopuillekin saunoille katto pään päälle.

Lämmitys, saunan paras lääke

Vuolle-Apiala on saunonut aikanaan kaikissa saunakylän saunoissa. Hän

sanoo, että parasta hoivaa vanhoille saunoille onkin niiden lämmitys.

- Niin ne pysyvät kunnossa. Saunakylän saunat lämpiävät kesäkuun toisesta lauantaista lähtien yleisölle, mikäli koronatilanne sallii. Saunoja on mahdollista tilata myös yksityiskäyttöön. Edelleen kesän aikana alueella pidetään talkoita ja muita yhteisöllisiä tapahtumia, jos vain COVID antaa myöten. Ajantasaisesti saunakylän elämää voi seurata Facebookin Saunakylä-päivityksistä. ♦

Made by
Narvi Finland

HILJENNY AIDON ÄÄRELLE

Kertalämmitteiset AK-Kiukaat.
Tutustu osoitteessa: narvi.fi.

NARVI

MIKÄ SAUNAKYLÄ?

- Saunakylä perustetiin Muurameen 1980-luvun alussa. Sen kokoajana toimi arkkitehti Risto Vuolle-Apiala.
- Muuramen erikoismuseoalue oli yksi maailman suurimmista savusaunojen kokoelmista, saunoja oli alkujaan yhteensä 29 kpl. Saunat oli siirretty Muurameen ympäri Suomen ja ne edustivat erilaisia savusaunatyyppejä, pääosin 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alkupuolelta. Vanhin saunoista oli 1700-luvulta.
- Kun toiminta Muuramessa loppui, Saunakylä siirrettiin Jämsän Juokslahteen, Päijänteen rannalle. Alkuperäisestä Saunakylästä Jämsään siirtyi 23 savusaunaa. Osa saunoista museoitiin, osa kunnostettiin aktiivikäyttöön.
- Noin kolmen hehtaarin laajuista Saunakylää oli suunnittelemassa arkkitehti Yoshimasa Yamada. Saunakylän toimintaa pyörittää Suomen Saunakulttuuri ry.
- Saunakylä on kaikille avoin matkailukohde sekä virkistysalue, jossa voi järjestää myös tapahtumia. Saunakylän tarkoitus on tutustuttaa kävijät alkuperäiseen saunakulttuuriin ja säilyttää savusaunaan liittyvää perinnetietoa. Saunakylässä on myös mahdollisuus savusaunaa.
- Suomen Saunaseura ja Jämsän kaupunki tukevat Jämsän Saunakylää seuraavien kolmen vuoden aikana kehittämissopimuksen kautta, jonka arvo on yhteensä 30 000 euroa.

Ylinkerros Oy
— KIINTEISTÖVÄLITYS —

**SAUNOJA SUOMESTA
&
KOTISI ARVOISTA VÄLITYSTÄ**

www.ylinkerros.fi

Toni Hälinen, Kiinteistönvälittäjä, LKV
p. 040 779 5405 | toni.halinen@ylinkerros.fi

Ylinkerros Oy | Runeberginkatu 61, 00260 Helsinki | Kauppalaantie 42, 00320 Helsinki | Vuodesta 1990

Tuotto- tavoite 3,5 %

Pitkäaikainen sijoituskohde

TRADEKA

Tradekan tuotto-osuusanti

Sijoitusmahdollisuus osuuskunnan jäsenille

Osuuskunta Tradekan tuotto-osuus on osuuskuntalain mukainen sijoitusmahdollisuus osuuskunnan omaan pääomaan. Se on mahdollisuus hyötyä oman osuuskunnan liiketoiminnan tuloksesta.

Tradekan tuotto-osuus on tarkoitettu pitkäaikaiseksi sijoituskohteeksi tuottamaan vakaata vuosittaista tuottoa niitä merkinneille osuuskunnan jäsenille. Osuuskunnan hallitus on vahvistanut sen tuottotavoitteeksi 3,5 %:n koron. Yhden tuotto-osuuden hinta on 100 euroa ja osuuskunnan jäsen voi merkitä niitä 1–500 kpl:tta eli enintään 50 000 euron arvosta huomioiden vuoden 2019 annissa tehdyt merkinnät. Tuotto-osuuksiin voi tehdä kertsasijoituksen tai erissä minimissään 100 euron arvosta kerrallaan.

Vuonna 2020 tuotto-osuuksille maksettiin hallituksen vahvistaman tuottotavoitteen mukainen 3,5% korko. Huomaathan, että tuotto-osuuden historiallinen kehitys ei ole tae tulevasta kehityksestä.

Tradekan tuotto-osuusesitteen, annin ehdot ja lisätiedot sekä ohjeet merkintähakemuksen tekemiseksi löytyvät Tradekan verkkosivuilta osoitteesta

tradeka.fi/tradekan-tuotto-osuus

Tuotto-osuuksien merkintä
oma.tradeka.fi

Osuuskunta Tradeka laskee liikkeelle 7.1.2020 tuotto-osuuksia 18 miljoonan euron arvosta. Kerätyt varat siirretään Tradeka-Yhtiöt Oy:lle käytettäväksi yhtiölle vahvistetun strategian mukaisten omistuskategorioiden sijoituskriteerit täyttäviin sijoituksiin. Tradekan tuotto-osuusanti jatkuu, kunnes kaikki tuotto-osuudet on merkitty ellei antia tätä ennen keskeytetä. Tradekan tuotto-osuuksia voivat merkitä osuuskunnan 18 vuotta täyttäneet henkilöjäsenet ja yhteisöjäsenet 1–500 kpl:tta eli 100–50 000 euron arvosta huomioiden myös 2019 merkityt tuotto-osuudet. Tradekan tuotto-osuusmerkintää harkitsevan jäsenen tulee huomioida, että tuotto-osuudella ei ole pääomaturvaa eikä se kuulu talletussuojan piiriin. Sijoitukseen sisältyy riski tehdyn sijoituksen menettämisestä kokonaan tai osittain. Tuotto-osuuksille maksettavasta korosta päätetään vuosittain ja tuottotavoitetta voidaan muuttaa. Korkoa 7.1.2020 alkavassa annissa merkittävälle tuotto-osuuksille voidaan maksaa ensimmäisen kerran keuhällä 2021 pidettävän osuuskunnan edustajiston kokouksen jälkeen. Tämän jälkeen korosta päätetään erikseen vuosittain.

Viimeistä viedään

– näkemyksiä ja kokemuksia johtokunnasta viimeisten viiden vuoden ajalta

Viisi (ja puoli) vuotta tuntuu menneen kuin siivillä. Juuri äskenhän järjestettiin se Saunaseuran syyskokous, jossa minut valittiin ensimmäistä kertaa johtokuntaan. Ja nyt on menossa viimeinen kauteni johtokunnan jäsenenä.

Osallistuessani ensimmäisiin johtokunnan kokouksiin, seura oli vain vähän aikaa sitten jättänyt taakseen viime vuosikymmenen puolessa välissä sitä repineet erimielisyydet, muutamia loppumaininkeja lukuun ottamatta. En palaa tässä näihin asioihin, mutta teen muutamia huomioita seuran toiminnasta, kehityksestä ja tulevaisuudesta. Tarkastelen näitä paitsi pian täysin palvelleena johtokunnan jäsenenä, myös siviiliammattini, asianajajan silmälasein.

Kuluneen viiden vuoden aikana minulla on ollut ilo istua johtokunnassa erittäin asiallisissa, ammatitaitoisissa ja keskustelemissa sekä toisiaan kunnioittavissa kokoonpanoissa. Tämä koskee kanssani samaan aikaan palvelleita johtokunnan jäseniä sekä johtokunnan puheenjohtajia, ensin Tuomasta ja nyttemmin Hannua. Haluankin tässä välissä osoittaa lämpimät kiitokseni kaikille teille!

Seuran ja sitä kautta johtokunnan pöydälle viimeisen viiden vuoden aikana tulleiden asioiden yksi yhteinen nimittäjä on ollut kehitys/muutos. Esimerkiksi toiminnanjohtajia, niin vakituisia kuin sijaisia, on tämän kauden aikana ollut neljä. Vaikka muutoksen on sanottu olevan ainoa pysyvä elementti, toivon kuitenkin, että tämä ei ihan heti koske Jannea. Olemme saaneet hyvän uuden toiminnanjohtajan. Janne, toivon sinulle kaikkea hyvää ja menestystä tehtävässäsi, jonka olet ottanut haltuun erinomaisella tavalla!

Seurassa on myös toteutettu useita kehitysprojekteja, kuten tietojärjestelmän uudistaminen. Kehitykseksi voitaneen myös katsoa saunomisen saaminen Unescon aineettoman maailmanperinnön listalle. Myös seuran taloushallintoa ja -raportointia on kehitetty ja parannettu. Tästä erityiset kiitokset kulloinkin taloustoimikunnassa vaikuttaneille seuran jäsenille ja sen puheenjohtajana toimineille johtokunnan jäsenille.

Muutoksen keskellä on hyvä olla jotain pysyvääkin. Esimerkkinä mainitsen Saunatalon tontin vuokrasopimuksen uusimisen. Voimme näillä näkymin kylpeä suhteellisen rauhallisesti mielin tältä osin Vaskiniemessä seuraavat 25 vuotta.

Saunatalossa vierailuun ja siellä oleskeluun

liittyvät, vuosien varrella syntyneet ja paikoitellen sangen heterogeeniset ja osin vain jonkun tietyn ryhmän ”yksinoikeuksiksi” vakiintuneet käytännöt saatiin perattua ja laadittiin johtokunnan vahvistama ohjesääntö Saunomisoikeudet ja Vaskiniemen saunatalon vierailukäytännöt. Itse epäilin, että äänekäs vähemmistö olisi protestoinut voimakkaasti uusia linjauksia, mutta oli ilo huomata, että näin ei kuitenkaan tapahtunut, ja uudet ohjeet ja linjaukset saivatkin paljon positiivista palautetta. Tämäkin muutos on ollut seuran kaikkia jäseniä yhteisesti palveleva positiivinen asia. Kuten joka yhteisössä, on meilläkin edelleen silloin tällöin tarve puuttua yksittäisen jäsenen tai vieraan käytökseen saunatalolla. Onneksi kuitenkin yhä harvemmin.

Mainitsin kirjoitukseni alussa kirjoittavani tätä myös siviiliammattini kakkuloiden läpi. Miten se näkyy pitkiä virkkeitä lukuun ottamatta? Ajattelen niin, että kaikissa yllä mainituissa kehitys- ja muutosp projekteissa, samoin kuin useimmissa muisakin johtokunnan pöydälle tulevista asioissa, on aina jonkinmoinen oikeudellinen ulottuvuus, joka on hyvä hahmottaa. Tämän vuoksi johtokunnassa on hyvä olla oikeustieteellisen loppututkimuksen suorittanut henkilö. Arvioni on tosin korostetun subjektiivinen, mutta toivon, että asia nähdään näin myös johtokunnassa ja jäsenistössä laajemminkin.

Lienee siis oikeutettua päättää tämä kirjoitus toivomukseen siitä, että syyskokouksessa johtokunnan jäsenehdokkaaksi asetettujen henkilöiden joukossa olisi yksi juristi. Toki tulen itsekin olemaan tässä ”headhuntingissa” aktiivinen. Asiaa pohtiville mainitsen, että tulevien johtokunnan (juristi)jäsenten ei oleteta toimivan seuran lakimiehenä tai hoitavan seuran oikeudellisia asioita. Tällaiset palvelut kilpailutetaan ja hankitaan tarvittaessa seuran proseduurien mukaisesti. Kyse ei siis ole koko- tai edes osapäivätyöstä vaan mielenkiintoisesta näköalapaikasta, jossa osaamisensa voi antaa arvokkaan seuramme hyödyksi. Minulta saa halutessaan neuvoja ja tukea tähän hommaan.

Lopetan kiittämällä kaikkia jäseniä luottamuksesta tämän pian loppuun kuluneen kuuden vuoden ajalta, ja siirryn mielelläni ”täysin palvelleena” laudeparlamentin puolelle. ♦

ANTTI SÄILÄKI
Johtokunnan jäsen 2015–2021

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

Yhteystiedot

Suomen Saunaseura ry
Vaskiniementie 10
00200 Helsinki
www.sauna.fi

Toiminnanjohtaja
Janne Koskenniemi
janne.koskenniemi@sauna.fi
050 371 8178
(puhelinaika ti-to klo 10–13)

Kahvio / kassa
050 372 4167 (saunojen aukioloaikana)
Kahvilapäälikkö Mervi Iivonen
mervi.iivonen@sauna.fi

Lämmittäjäimestari / kiinteistöhuolto
Ari-Pekka Paavola
lammittaja@sauna.fi
050 372 7648

Sauna-lehti
lehti@sauna.fi
päätoimittaja Karoliina Saarnikko
karoliina.saarnikko@sauna.fi
041 532 3961

Saunaseuran johtokunta 2020

Hannu Saintula, pj
Sauna-lehden toimitusneuvoston pj
hannu.saintula@pp.inet.fi, 050 559 9557

Tiina Kaskiari, varapj
viestintätoimikunnan pj
tiina.kaskiari@rakennusteollisuus.fi, 050 466 0297

Heikki Hirvonen
tutkimus- ja kulttuuritoimikunnan pj
heikki.hirvonen@outlook.com, 040 549 7853

Antti Hermunen
antti@hermunen.fi, 040 550 4376

Hannu Laine
tietojärjestelmäryhmän pj
hannu@hannulaine.com, 045 118 5255

Raine Laurikainen
laurikainenraine@gmail.com, 050 041 7215

Raine Luomanen
raine.luomanen@raineluomanen.fi, 040 774 0021

Risto Pitkänen
kunnossapitotoimikunnan pj
risto.pitkanen@sauna.fi, 040 7590 825

Ritva Ohmeroluoma
taloustoimikunnan pj
ritvaohmeroluoma@gmail.com, 040 010 9021

Antti Säiläkivi
antti.sailakivi@hpp.fi, 0400 241 114

Helena Tammi
helena.tammi@gmail.com 050 387 6229

Saunojen aukioloajat

HUOM!

Saunatalon aukioloajat ovat poikkeukselliset kesällä 2021 koronaepidemian vuoksi. Suomen Saunaseura seuraa Aluehallintoviraston rajoitussuosituksia ja tiedottaa mahdollisista muutoksista kotisivuillaan www.sauna.fi

Poikkeusaikana saunojen määrää rajoitetaan suositusten mukaisesti. Sen lisäksi rajoitukset koskevat myös kahvion toimintaa sekä vieraiden tuomista Saunatalolle.

Tarkistathan aina ajankohtaiset tiedot, aukioloajat ja käytännöt Saunaseuran kotisivuilta. Tarvittaessa voit myös soittaa toiminnanjohtajalle puhelinaikoina ti-to klo 11–13.

Jäsen- ja saunamaksut, oheispalvelut ja niiden hinnastot sekä paljon lisää tietoa seuran toiminnasta: www.sauna.fi

ELÄMÄNPELASTAJA.

Tiedätkö sinä varmasti ajokuntosi aamulla ?

Laadukas Dräger alkotesteri tietää ja varmistaa liikenneturvallisuuden.

Alcotest 4000 on helppo-käyttöinen ja luotettava ajokunnon varmistaja, täydellinen valinta ajokumppaniksi niin maalle kuin merelle.

Odotettu tuoteuutuus Alcotest 4000 on nyt saatavana jälleenmyyjillä.

Hanki omasi heti ja lopeta arvailu!

Dräger Alcotest 4000 - Se luotettava alkotesteri.

Myynti: Auto- ja venealan liikkeet.
Lisätietoja: drager.fi

Dräger

KESKITY SAUNOMISEEN JA MUUHUN TÄRKEÄÄN. JÄTÄ ISÄNNÖINTI ISÄNNILLE.

Täyden palvelun Isännät huolehtii kiinteistöenne hallinnosta, taloudesta, tekniikasta ja arvon kehittämisestä.

Pyydä tarjous: isannat.fi

ISÄNNÄT OY
ISÄNNÖITSIJÄTOIMISTO

Kansakoulukatu 5 B 14

00100 Helsinki

Puh: 010 8383 400

asiakaspalvelu@isannat.fi

ISA-auktorisoitu
isännöintiyritys

45 vuotta luotettavaa isännöintiä.

Koronavirus kurittaa edelleen yleisiä saunoja ja saunatapahtumia

Korona on sulkenut saunoja eri tavoin eri puolilla maailmaa. Saksassa on ollut täyssulku pitkään ja monet saunat ovat vakavissa talousvaikeuksissa. Kuten Saksan Sauna-Bund osuvasti toteaa: tyhjät lauteet = tyhjä kassa.

Myös Japanissa sulku on jatkunut pitkään, tosin vaihdellen prefektuurin mukaan. Tokio ympäristöineen on ollut erittäin tiukassa sulussa ja muun muassa olympiakisat ovat jo pitkään olleet vaakalaudalla. Tavallisten turistien maahantulo tulee olemaan viisumin takana ainakin kuukauden kisojen jälkeenkin. Eli saunamatkoja Japaniin ei päästä vielä järjestämään.

Interbad-messujen kohtalo on ollut pitkään avoin ja on pohdittu, voisiko Interbad olla tänä vuonna hybriditilaisuus eli pääosin netissä ja osin fyysisenä vanhaan tapaan Stuttgartissa syyskuussa. Tätä lukiessasi asia lieene jo ratkennut. Guangzhoun vuosittainen **Asia Pool & Spa Expo** Kiinassa jouduttiin järjestämään maaliskuussa kokonaan etänä.

Suomessakin sulku ja rajoitukset ovat ajaneet useat yleiset saunat ahdinkoon. Allas Sea Pool selvinnee vain Helsingin kaupungin tuella ja Kotiharjun saunaa yritetään tukea saunan ystävien avustuksilla. Useimmat saunatilaisuudet on peruutettu tai siirretty myöhempään ajankohtaan. Osa on myös siirretty nettiin. Valitettavasti virtuaalisauominen ei kuitenkaan ole kovin miellyttävää.

Ei pelkkiä huonoja uutisia

Kaikki tapahtumat eivät kuitenkaan ole peruttu. Japanissa Tokion Roppongin alueella avautui maaliskuussa erittäin mielenkiintoinen näyttely. Näyttelyn järjestää **TeamLab** eli sama järjestäjä, joka toi suosittu taidenäyttelynsä vuonna 2018 taidemuseo Amos Rexiin Helsinkiin. Tokion näyttelyn aiheena on sauna ja taide. Näyttelyn

Metoksen punainen sauna TeamLabin näyttelyssä Tokiossa.

Kuva: www.reconnect.teamlab.art/en

konsulttina on toiminut saunalähetteläs **Katsuki Tanaka** sekä ISA:n jäsen Metos Inc., joka edustaa IKI-kiukaita Japanissa.

Näyttelyssä on seitsemän erilaista saunaa sekä nähtävillä runsaasti taidetta. Näyttelyyn pukeudutaan uima-asuun autenttisen tunnelman aikaansaamiseksi, pukuhuoneen ja suihkun kautta tietenkin. Kävijöille kerrotaan saunan terveysvaikutuksista sekä valotetaan kylpemisen historiaa Japanissa. Koronan vuoksi näyttelyyn on varattava aika ja kävijämäärä on rajoitettu. Näyttely on avoinna elokuun loppuun.

Hyvin menee myös saunateollisuudella ja moni saunayritys tekikin vuonna 2020 parhaan tuloksensa. Hyvä tuloskehitys on jatkunut ainakin vuoden 2021 alkuosan. Ihmiset haluavat saunaa ja oman saunan ostaminen mahdollistaa sen myös rajoitusten voimassa ollessa.

Saunan suosio kasvaa maailmalla

Norjan saunaseura perustettiin vuonna 1922. Erityisesti viime vuosina seuran toiminta on aktivoitunut erityisesti ja eräänlaisena uutena alkuna voidaan pitää maaliskuista päätöstä ottaa hallitukseen mukaan muun

muassa Sweat-kirjasta tuttu norjalainen kirjailija **Mikkel Aaland**. Seuran puheenjohtaja ja spa-hotelli **Farris Badin** kehitysjohtaja **Lasse Erikssenin** mukaan saunominen on tällä hetkellä erittäin suosittua Norjassa ja yleisiä saunoja ja kylpylöitä rakennetaan kiivaasti. Erityisesti Oslost on tullut mielenkiintoinen yleisten saunojen alue.

North American Sauna Association on puheenjohtajansa **Eero Kilven**

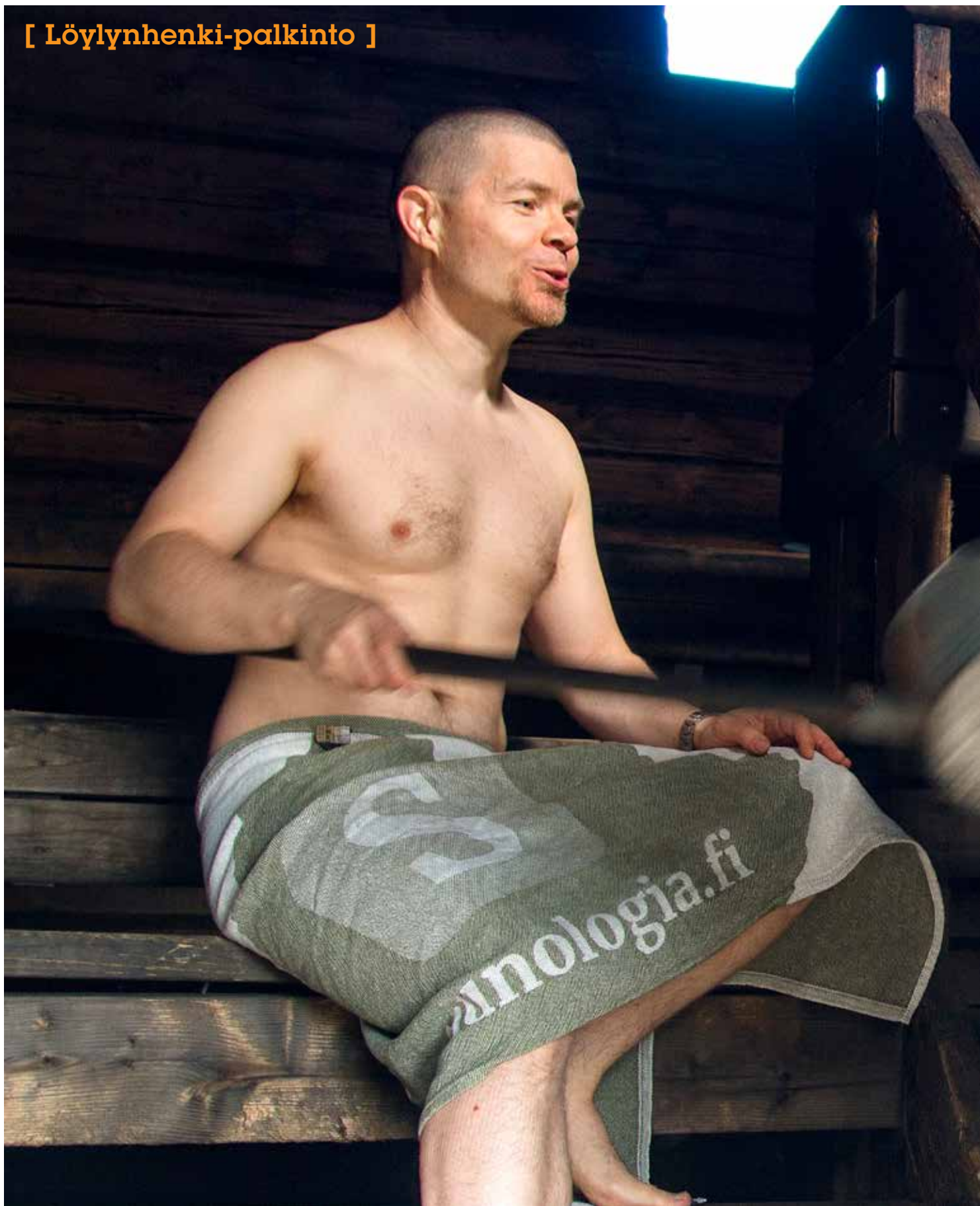
johdolla aloittamassa hankkeen, jolla on tarkoitus parantaa saunojen laatua Yhdysvalloissa. Alkuun on tarkoitus puuttua yleisten saunojen laatuun, mutta myös yksityiset saunat ovat työlliställä tulevaisuudessa. Tehtävä ei ole helppo, sillä suuri osa USA:n saunoista on ainakin meidän suomalaisten mittapuulla huonoja. Yhtenä syynä on sähkökiasstandardi UL 875, jota nyt muun muassa ISA:n tuella yritetään harmonisoida lähemmäksi eurooppalaista standardia.

Amerikkalaisten saunojen laadun paranemiseen vaikuttanee tulevaisuudessa ehkä myös **Lassi A. Liikkasen** kirjoittama teos Hyvien löylyjen salaisuus (2019), joka julkaistiin Yhdysvalloissa amerikkalaisen kustantajan julkaisemana nimellä The Secrets of the Finnish Sauna Design. Toivotaan, että kirja saavuttaa runsaasti lukijoita sekä USA:ssa että muuallakin, jotta saamme nauttia kunnollisista saunoista maailmalla.

Toivotaan myös, että rokotukset ehtivät vaikuttaa syksyn saunomiseen positiivisesti ja mahdollisimman moni sauna saada auki ja käyttöön turvallisesti. ♦

RISTO ELOMAA
Kansainvälisen Saunaliiton ISA:n
puheenjohtaja

[Löylynhenki-palkinto]

Löylytiedon puolustaja

Löylynhenki-palkinto myönnettiin tänä vuonna saunologi, dosentti ja suunnittelualan moniosaaja Lassi A. Liikkaselle. Saunologia.fi -sivuston perustaja Liikkanen tunnetaan hyvän saunomisen kannattajana. ”Hyviä, terveellisiä ja turvallisia löylyjä kaikille” voisikin olla Liikkasen motto.

Teksti: Karoliina Saarnikko
Kuvat: Reetta Virtanen

Tänä vuonna Suomen Saunaseura palkitsi Löylynhenki-palkinnolla Lassi A. Liikkasen. Liikkanen on tehnyt herkeämätöntä työtä suomalaisen saunan ja saunomisen edistämiseksi usean vuoden ajan. Saunatie-toaan Liikkanen jakaa sekä Saunologia.fi -verkkosivustolla että kirjoin.

– Kuusi vuotta sitten päädyin mökin omistajaksi ja mökissä oli todella huono sauna. Tuli tarve rakennuttaa mökin yhteyteen toimivampi pihasaunarakenus ja kiinnostuin suunnitteluhankkeen yhteydessä myös siitä, mikä tekee saunasta hyvälöylyisen. Huomasin, että käytökelpoisen tiedon löytyminen oli yllättävän vaikeaa. Luin kaiken mahdollisen ja selvittelin eri näkökulmista, millaisia

suunnitteluratkaisuja tarvittaisiin, että päästäisiin mahdollisimman hyvään lopputulokseen, Liikkanen kertoo oman saunatyönsä ensiaskelista.

Liikkasen sauna valmistui, mutta kaikki se saunatieto, jota hän oli matkan varrella kerännyt omaan henkilökohtaiseen blogiinsa, jäi sinne ja alkoi keräämään muitakin asiasta kiinnostuneita. Nyt Saunologia.fi on suosittu verkkojulkaisu, jonka toimittamista Liikkanen on jatkanut päivätyönsä ohessa. – Sivusto on ennen kaikkea puolueettoman löylytiedon turvapaikka. Sen kautta voin kertoa 10 000 suomalaiselle kuukausittain siitä, miten erilaisilla saunansuunnitteluratkaisuilla saunasta saadaan mahdollisimman hyvä, Liikkanen toteaa tyytyväisenä.

Blogista kirjoiksi

– Alusta asti ajattelin, että blogiani varten keräämästäni tiedosta voisi tulla jonkinlainen kirja, joko painettu tai sähköinen, Liikkanen kertoo esikoisteoksensa Hyvien löylyjen salaisuus (Rakennustieto, 2019) synnystä. – Kun vuosien varrella jatkoin saunatiedon keräämistä ja julkaisemista, tuli selville, että on olemassa paljon asioita, joita edes saunan edelläkävijämaa Suomessa ei tiedetä. Sen lisäksi, että palapelistä puuttui palasia, palaset olivat myös hajallaan. Jos palapeliver-tauksella jatketaan, minua kiinnosti se isompi kuva, se saunan suunnittelemi-

sen palapeli ja mistä paloista kaikki kootaan, Liikkanen kertoo. Hänen mukaansa kirja pyrkii vastaamaan siihen, mitkä ovat ne välttämättömät asiat, joita saunaa rakentava tarvitsee ja mikä on asioiden keskinäinen järjestys.

– Kirjassa saunakokemusta tarkastellaan myös lentokoneperspektiivistä ja hyväksytään se, että saunalla voi olla useita erilaisia ilmenemismuotoja. Pyrin välttämään sellaista ideologiaa, että tietynlainen sauna olisi ainoa oikea sauna. Olen pyrkinyt hyväksymään suomalaisen saunan monimuotoisuuden, vaikkakaan en kritiikkö-mästi, hän summaa.

Nyt Liikkanen on myös englanninkielisen saunan suunnitteluteoksen kirjoittaja. – Kun kävin puhumassa World Sauna Forum -tapahtumassa vuonna 2019, tuli kyselyä, voisiko kirjani kääntää uudelle kielelle. Liikkanen kuitenkin totesi, että teosta ei voisi kääntää noin vain. – Siinä oletetaan lukijan ymmärtävän suomalaisen saunakulttuurin perusteet, mikä ei kansainvälisesti ole realistista.

Koska kääntäminen ei ollut mahdollista, hän päätti kirjoittaa rinnakkais-teoksen. *The Secret of Finnish Sauna Design* (Culicidae Architectural Press, USA) julkaistiin tänä kevällä maailmanlaajuisesti. – Englanninkielinen teos sisältää 60 % samaa tekstiä kuin suomenkielisessä versiossa, mutta sen lisäksi siinä on suomalaiseseen saunakulttuuriin johdattelevaa sisältöä, kuten esimerkiksi tietoa saunatavoista, Liikkanen kertoo. Tällä hetkellä kirjaa voi tilata vain Amazonista, mutta siitä on parhaillaan tekeillä myös kovakan- tinen versio Euroopan markkinoille, joka olisi valmistuttuaan myynnissä Saunologian verkkokaupassa.

Suomalainen sauna kansainvälistyy

Liikkasen englanninkielinen teos ilmestyy otollisena hetkenä, nyt kun kiinnostus suomalaista saunaperinnettä kohtaan on myös Unesco-päätöksen myötä kasvussa. Sauna- ja kiuasteollisuus on ollut myös yksi korona-

Lassi Liikkanen työskentelee tuotesuunnittelun johtajana. Koulutukseltaan hän on sekä tekniikan että filosofian tohtori.

ajan menestyjistä ja kansainväliset saunatuotemarkkinat vetävät hyvin. Liikkanen kertoo myös seuranneensa esimerkiksi sijoittajien keskustelua Harvian kansainvälisestä kasvusta.

Ulkomailla kysyntää on erityisesti saunaelämyksille ja sauna nähdään osana isompaa hyvinvointikokonaisuutta. Mitä mieltä tästä on saunologi Liikkanen? – Tämä on ymmärrettävää. Suomessa sauna on ikään kuin peruselintarvike, hygieniatason tuote ja sen oletetaan sisältyvän moniin palveluihin kaupan päälle. Kukaan ei oleta, että kun menee uimahalliin, joutuisi maksamaan saunasta ekstraa. Peruslähtökohdat saunasta ja sen hinnoittelusta ovat Suomessa ja ulkomailla erilaisia, Liikkanen analysoi tarkkaan tapaansa suomalaista saunakulttuuria. – Saunan käsite on myös häilyvä täällä ja ulkomailla. Mitkä kaikki ovat varsinaisia saunoja? Myös Suomessa uusi saunabuumi on tuottanut lähinnä saunakonsepteja, jossa sauna on esimerkiksi ravintolan kylkiäisenä, hän toteaa.

Korona vaikutti saunomiseen

Liikkanen toteutti vuoden 2020 lopussa professori Jari Laukkasen kanssa tutkimuksen koronan vaikutuksista suomalaisten saunomiseen (tuloksista kerrottiin tarkemmin Saunan lehden numerossa 4/2020). Pääpiirteittäin tulokset olivat varsin selkeät. – Saunojen sulkeminen on vaikuttanut suomalaisten saunomiseen ja vaikutus on negatiivinen. Ne, joilla on omat saunat, saunoivat korona-aikana enemmän, mutta yleisiä saunoja käyttävien saunojen saunominen väheni. Eli voidaan sanoa, että korona-aika on kohdellut tässä suhteessa kansalaisia epätasa-arvoisesti, Liikkanen summaa tutkimuksen tuloksia.

Liikkasen omaan saunomiseen korona ei ole vaikuttanut kriittisesti. – Pyrin käymään saunassa useamman kerran viikossa, mutta ruuhkavuosiartessa keskiarvoksi taitaa jäädä kaksi kertaa viikossa, hän hymähtää. Koronan takia vakikuntosalilla saunominen on harmillisesti myös jäänyt väliin.

Oman saunansa lisäksi Liikkanen saunoo mielellään julkisissa saunoissa ja kotikaupungissaan Helsingissä hänen suosikkejaan ovat Sauna Arla, Saunasaari sekä viime joulukuussa ovensa sulkenut Kaurilan Sauna.

– Arvostan julkisia saunoja. Olen käynyt useimmissa, mutta valtakunnallisesti on vielä ainakin 900 paikkaa käymättä, hän toteaa.

– Saunat ovat Suomessa muuten jakautuneet maantieteellisesti paljon tasaisemmin kuin ihmiset. Kehä III:n tällä puolen on suhteellisesti paljon vähemmän saunoja kuin esimerkiksi Keski-Suomessa tai Varsinais-Suomessa, Liikkanen huomauttaa.

Haastattelua tehdessämme Liikkanen on juuri käynyt keskustelun julkisten saunojen listaamisesta Saunaringin projektikoordinaattori Riina Kontkasen kanssa. – Kaikkien suomalaisten julkisten saunojen listaaminen on haastavaa, sillä Suomessa on satoja julkisia saunoja, joista suurin osa on käytössä vain silloin tällöin. Mutta jatkuvasti toiminnassa olevia, taloudellisesti kannattavia saunoja on vain kymmeniä, Liikkanen muistuttaa.

Liikkanen pitää palkintoa suuressa arvossa

Liikkasta ehdotettiin Löylynhenki-palkinnon saajaksi varsin yksinmielisin perustein. Niissä painotettiin erityisesti hänen pitkäjänteistä ja perusteellista työtään suomalaisen saunakulttuurin edistäjänä. Sen lisäksi todettiin hänen työnsä syventävän saunakansamme tietoisuutta omasta saunakulttuuristaan ja välittämällä ajantasaista tietoa saunainnovaatioita myöten kansainvälisestä saunakulttuurista. Eräässä perusteessa mainittiin, että hän on viimeisten runsaan viiden vuoden aikana vakiinnuttanut asemansa merkittävänä saunatietäjänä ja kirjoittajana koskien erityisesti suomalaista saunaa ja sen suunnittelua ja rakentamista.

Mitä Liikkanen itse ajattelee palkitsemisestaan ja perusteluista? – Olen iloinen siitä, että kulttuurityötäni suomalaisen saunan ja saunomisen

eteen arvostetaan. Olen tehnyt sitä kunnianhimoisesti ja niin hyvin kuin harrastuspohjalta on näillä edellytyksillä ollut mahdollista. On siis mukava huomata, että työni on huomattu ja haluankin välittää suurkiitokseni heille, joiden ansiosta valikoiduin palkinnonsaajaksi, Liikkanen toteaa. – Sinälään palkituksi tuleminen ei ole ollut päämääräni, vaan se, että jokainen uusi sauna, Suomesta Marsiin, olisi turvallinen, terveellinen ja hyvälyölyinen. Tunnustuksen myötä toivonkin, että keksijöiden, kirjoittajien, tutkijoiden ja yrittäjien kynnyksellä yhteyttä ja tehdä yhteistyötä edelleen laskisi. Haluaisin tehdä Saunologiasta elävän alustan erilaiselle lölytiedolle, hän toteaa lopuksi. ♦

Löylynhenki-palkinto

■ Suomen Saunaseura myöntää vuosittain Löylynhenki-palkinnon ansiokkaasti suomalaisen saunakulttuurin hyväksi tehdystä työstä henkilölle tai yhteisölle. Ensimmäisen kerran palkinto jaettiin vuonna 1988. Aluksi palkinto kulki nimellä ”vuoden saunoja”. Vuonna 1991 nimi vaihtui Samuli-palkinnoksi ja 2010 nimeksi vaihdettiin Löylynhenki-palkinto. Palkinnon saajaa voivat ehdottaa kaikki seuran jäsenet. Seuran johtokunta päättää palkinnon saajan Tutkimus- ja kulttuuritoimikunnan esityksen pohjalta.

Tutustu Löylynhenki-palkinnon aikaisempiin saajiin www.sauna.fi/saunaseura/loylynhenki-palkinto/

Minna Haapkylä rakastaa saunomista

Lempisaunasi?

Saunaseuran hiljainen sauna.

Saunajuomasi?

Vesi tai vichy.

Mitä pakkaat saunakassiisi?

Kylpytakin ja avantouintikengät.

Vihta vai vasta?

Vihta.

Savusaunotko?

Mielelläni, mutta olen ehkä enemmän kertalämmitteisen kannattaja.

Lisää löylyä?

Sopivasti löylyä on paras. Ei liikaa.

Missä haluaisit sauna?

Juuri nyt omalla mökillä.

Näyttelijä ja tuottaja Minna Haapkylä tunnetaan innokkaana saunojana. Hän on myös Suomen Saunaseuran jäsen, joka ensi visiitillään ihastui Vaskiniemen Saunatalon tunnelmaan.

Teksti: Karoliina Saarnikko

Kuvat: Anni Suikkanen ja Minna Haapkylän kotialbumi.

Rakastan sauna! Minna Haapkylä toteaa ykskantaan, kun kysyn hänen suhteestaan saunomiseen. – Tarvitsen sitä rentoutuakseni ja palautuakseni työnteosta.

Haapkylä saunookin aina kun voi, vähintään kerran viikossa. Hänelle aktiivisen saunomisen terveysvaikutteet ovat välittömiä ja näkyviä. – Stressi vain katoaa, kun saunoo.

Haapkylälle sauna on toisinaan hiljainen paikka, jossa voi rauhoittua ja rentoutua, ja välillä taas jotain muuta. – Joskus rakastan olla aivan hiljaa saunassa. Toisinaan saunassa saattaa taas muodostua yllättävän ihania keskusteluja, hän toteaa. – Saunon useimmiten ja mieluiten siskoni tai puolisoni kanssa ja joskus toki ystävänkin, mutta harvemmin isossa porukassa, hän kertoo saunomistavoistaan.

Myös uiminen ja talvella avannossa käynti kuuluvat olennaisena osana Haapkylän saunakokemukseen. – Avantoon tosin en oikeastaan mene oikeastaan ilman sauna, hän toteaa.

Saunominen on tuonut Haapkylälle helpotusta myös korona-aikana. – Aika on ollut todella raskas. Raskainta minulle on ollut se, ettei pysty tapaamaan ihmisiä kuten ennen. Siksi oli tärkeää, että Saunatalo avautui ennen vappua pääsin jälleen saunomaan.

Paras paikka sauna

Suomen Saunaseuran jäseneksi Haapkylä pääsi kaksi vuotta sitten. – Siskoni oli jäsen ja pääsin hänen kanssaan käymään Saunaseuran Saunatalolla Lauttasaaressa. Rakastuin heti paikkaan, Haapkylä kertoo tiestään Saunaseuran jäseneksi.

Suomen Saunaseuran jäseneksi haetaan jäsenhakemuksen kautta ja hakijalla tulee olla kaksi suositteelijaa, jotka ovat itse olleet jäseninä vähintään viisi vuotta. Viime vuosina seuran jäsenmäärä on kasvanut sen verran runsaasti, että hetkellisesti uusia jäsenhakemuksia ei voida käsitellä.

Haapkylä ei ihmettele runsasta hakijamäärää, sillä hänelle Saunaseura on tullut hurjan tärkeäksi viimeisen parin vuoden aikana. – Vaskiniemen Saunatalo on minulle yksinkertaisesti paras paikka sauna Helsingissä. Se on mielestäni aivan täydellinen, Haapkylä hehkuttaa. – Saunojen lisäksi Saunatalossa viehättää sen tunnelma, se on erityinen. Ja kahvio tietenkin, Haapkylä listaa lempiasioitaan Saunatalolla.

Entä mikä on Haapkylään suosikkisauna Saunatalolla? – Hiljainen sauna ja sitten se kulmasauna vasemmalla... En muista sen numeroa, Haapkylä naurahtaa. Vasen kulmasauna on uusin Saunatalon saunoista, nimeltään Ilmatar tai tuttavallisemmin Kuutonen. Sitä kuvataan Saunaseuran sivuilla keskilämpimäksi ulospäin

Minna Haapkylä odottaa syksyltä paluuta normaaliin arkeen.

lämpeneväksi parvisaunaksi, jossa on vihtomiskielto.

Sauna on suomalainen meditaatioriitti

Ennen Saunaseuran jäsenyyttä Haapkylä oli innokas yleisten saunojen käyttäjä. – Olen käynyt kaikissa Helsingin yleisissä saunoissa ja niistä Sauna Arla on suosikkini. Kävin siellä ennen ahkerasti, mutta nyt olen siirtynyt kokonaan Saunaseuraan, Haapkylä kertoo. – Sauna Arlassa viehättää sen vanhan ajan tunnelma, Haapkylä perustelee.

Sauna Arla, kuten myös helsinkiläinen Kotiharjun Sauna ja tamperelainen Rajaportin sauna, ollaan oikeissa suojella Museoviraston toimesta tulevana vuosina. Tarve suojella yleistä saunaperinnettä liittyy suurelta osin

Suomen Saunaseura on saunan asialla

Suomen Saunaseura ry on vuonna 1937 perustettu aatteellinen yhdistys.

Saunatalo valmistui vuonna 1952 Helsingin Lauttasaareen. Vaskiniemestä löytyvä Saunatalo pitää sisälleen 4 savusaunaa, 2 ulospäin lämpeävää saunaa sekä sähkösaunan.

Yksi Suomen saunaseuran tehtävistä on tukea suomalaista saunaa koskevaa tutkimustoimintaa, jakaa apurahoja saunakulttuurin tutkimiseen ja edistämiseen sekä kerää tietoja ja havaintoja saunoista. Seuralla on Vaskiniemen saunatalossa oma kirjasto, joka sisältää laajasti saunaan liittyvää materiaalia.

Saunaseura tukee saunaan liittyvää tutkimusta ja saunakulttuuria apurahoilla. Johtokunta myöntää apurahoja tutkimus- ja kulttuuritoimikunnan esityksestä hakemusten perusteella kaksi kertaa vuodessa. Apurahan myöntämisen ehdot löydät seuran sivuilta.

www.sauna.fi

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

siihen, että suomalainen saunaperinne hyväksyttiin Unescon aineettoman perinnön luetteloon.

Minna Haapkylä, miten sinä kuvailisit suomalaista saunaperinnettä?

– Saunominen on mielestäni eräänlainen meditaatiotilä, jonka suomalainen suorittaa joko yksin tai yhdessä. Se on olennainen osa suomalaisuutta, Haapkylä toteaa. Sauna liittyy myös monen suomalaisen lapsuusmuistoihin. Niin myös Haapkylän. – Muistan lapsuudestani sen, että kävin isovanhempieni kanssa saunavuorolla heidän kerrostalonsa saunassa. Se oli ihanaa, hän toteaa. – Olen aina kaivannut saunaa omaan talooni, mutta nyt toistaiseksi minulle riittää Saunaseura.

Näyttelijästä tuottajaksi

Kulttuurialaa koronaepidemia ja sen

mukanaan tuomat rajoitukset eivät ole käsitelleet hellästi. Syksyiltä Haapkylä odottaa rokotusten helpottamaa elämää, erityisesti myös töiden kannalta. – Syksyllä olisi tiedossa tuottajan töitä todella paljon, hän kertoo. Haapkylä työskentelee nykyään tuottantoyhtiö Rabbit Filmillä, draamaosaston päällikkönä.

Haapkylä tunnetaan alun perin arvostettuna näyttelijänä television, teatterin ja elokuvan parista. Hänen uraltaan löytyy useita tunnettuja elokuvia, kuten Rakkaudella Maire (1999), Armi elää! (2015) ja tv-roolit vaikkapa Rikospoliisi Maria Kalliona (2003). Hän on voittanut myös useita palkintoja, kuten parhaan naispääosan Jussin roolistaan Kuulustelu -elokuvassa ja parhaan naissivuosa-Jussin elokuvasta Rakkaudella Maire. Sen lisäksi hänet on palkittu näyttelijäntyöstään Troian

kansainvälisillä elokuvafestivaaleilla.

Vuonna 2013 Haapkylä omien sanojensa mukaan kuitenkin kyllästyi näyttelymiseen ja lähti opiskelemaan. – Tuntui, että olin saavuttanut kaikki unelmani näyttelijänä, hän totesi taannoin Helsingin Sanomien haastattelussa. Hän lähti opiskelemaan tuottajaksi Aalto-yliopiston tv- ja elokuvatuotannon linjalle. Opintojensa loppuvaiheessa Haapkylä kuitenkin työllistyi Rabbit Filmsille ja nyt valmiina on komediasarja Kioski sekä Aleksi Salmenperän uusiokuva Kupla.

Rabbit Films on suomalainen tuottantoyhtiö, jonka perustivat Duudsonit 2000-luvun alussa. Haapkylän ”osasto” luo viihdettä ja draamaa niin kotimaahan kuin kansainvälisillekin markkinoille. ♦

SAUNAOLUIDEN MAKUTESTIN VOITTAJA*

*SUOMEN SAUNASEURAN, OLUTKULTTUURISEURAN JA OLUTLIITON SOKKOMAKUTESTI 2/2021

Suomalaiset suosivat perinteisiä saunoja, saksalaiset kiinnostuneempia alan trendeistä

Saunayhtiö Harvia selvitti suomalaisten ja saksalaisten saunomistottumuksia tutkimuksessaan. Se paljasti paljon yhteneväisyyksiä molempien maiden saunomistavoissa, mutta myös muutaman eroavaisuuden.

Teksti: Karoliina Saarnikko
Kuva: Simo Tolvanen / Visit Finland

Harvian teettämän kyselytutkimukseen mukaan perinteinen löylysauna on edelleen sekä saksalaisille että suomalaisille suosituin saunomisen muoto. Molemmissa maissa arvostetaan löylysaunan rauhaa, lämpötilan sopivuutta sekä löylyjen kosteutta. Myös molemmissa maissa saunan tärkein kriteeri oli puhtaus.

Saksalaiset suhtautuvat suomalaisia kiinnostuneemmin höyry- ja infrapunasuunoihin sekä kombi- ja hybridisaunoihin, vaikka Suomessakin ne kasvatavat tasaisesti suosiotaan. Saksalaisille saunominen on osa kokonaisvaltaista hyvinvointia ja heille saunakokemuksessa merkitsee suomalaisia enemmän esimerkiksi valaistus, sisustus sekä saunan tuoksu- ja äänimaailma. Suomessa taas perinteisen saunan ideaali pitää pintansa ja suomalaiset kiinnittävät huomiota sau-

nakokemuksessaan enemmänkin saunan oikeaan lämpötilaan, löylyn kosteuteen ja saunajuomiin.

– Suomessa saunomisen pitkä perinne näkyy tässä ja myös se, että mökkisaunat ovat Suomessa usein melko askeettisia. Perinteinen sauna pitää vankan asemansa, Harvian markkinajohtaja Päivi Juolahti kertoo.

Saunan palauttava merkitys kasvanut

Molemmissa maissa saunotaan samoista syistä: 80 % vastaajista hakee saunomisesta nautintoa, 72 % helpotusta stressiin ja 69 % mielen hyvinvointia.

– Tässä näkyy vahvasti, että sauna on osa wellness-megatrendiä: sauna ei ole enää pelkkä peseytymispaikka, vaan sinne mennään palautumaan, rentoutumaan ja rauhoittumaan. Henkisen hyvinvoinnin

merkitys vaativan arjen keskellä on kasvanut, kuten tulokset vahvistavat. Ehkäpä etenkin nyt korona-ai- kana saunasta haetaan ja saadaan tarvittua palautu- mista niin keholle kuin mielellekin, Juolahti toteaa.

Suomalaisille saunomisen perinne ja peseytymi- nen olivat saunomisen tärkeimmät motiivit, kun taas saksalaisille ne olivat liikunnasta palautuminen, detox-puhdistautuminen sekä kauneudenhoito. Eri sukupuolien tai ikäryhmien välillä ei ollut eroa sau- nan motiiveja tutkittaessa.

Vastuullisuus on entistä tärkeämpää

Myös kestävän kehityksen arvot koettiin molem- missa maissa tärkeiksi, saksalaisten keskuudessa hieman tärkeämpänä. Saunan energian kulutus, rakennusmateriaalien ekologisuus sekä luonnon- mukaiset saunatuotteet olivat molemmissa maissa tärkeitä seikkoja. Yli 55-vuotiaat kokivat kestävän kehityksen tärkeämmäksi kuin alle 35-vuotiaat. ❖

● Harvia on sauna- ja spa-alan johtava kansainvälinen toimija.

● Harvia toteutti selvityksen vuoden 2020 lopussa. Siihen osallistui 400 suomalaista ja 400 saksalaista eri-ikäistä kuluttaja- paneelin jäsentä.

● Saksa on Harvialle tärkeä markkina-alue.

● Saunamarkkinat kasvavat globaalisti noin 5 prosenttia vuosittain ja kasvu kytkeytyy hyvinvoinnin megatrendiin.

Hankasuontie 5, 00390 Helsinki
09 6150 0315, 040 7410 042

www.lainas.fi

PUHDASTA ILOA
KOHTA 70 VUODEN AJAN

ETT RENT NÖJE
I SNART 70 ÅR

**LAADUKKAITA SIIVOUS-
JA PESULAPALVELUJA**

Tavoitat meitä
palvelunumerosta:

☎ 019 264 6600

www.cleankalle.fi

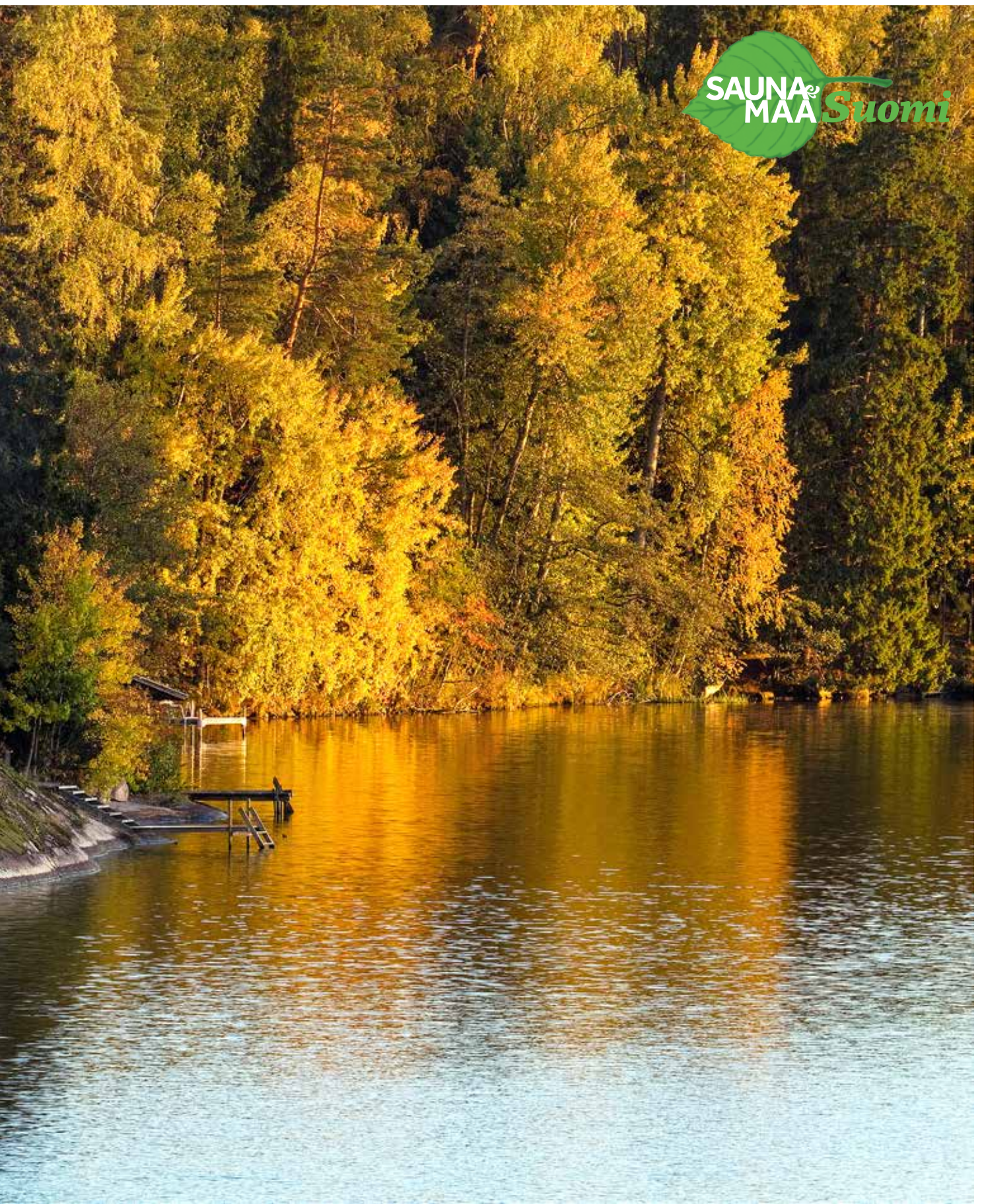

HELSINKI | KIRKKONUMMI | RAASEPORI | HANKO

MÖKKI JA SAUNA kuuluvat yhteen

Mökkeily on kasvattanut suosiotaan
entuudestaan korona-aikana.
Suurimmalle osalle suomalaisista
kesämökkiin kuuluu olennaisena osana
myös sauna. Lähdimme selvittämään,
millaisia suomalaiset mökkisaunat ovat,
miten niitä rakennetaan
ja remontoidaan. >>

Teksti: Karoliina Saarnikko Kuva: Visit Finland

» **S**uomalainen K-Rauta teki keväällä tutkimuksen suomalaisista kesämökeistä ja niiden remontoinnista. Mökkikauppa on käynyt koronavuoden aikana vilkkaana. Maanmittauslaitoksen mukaan rakentamattomien rantatonttien kauppa kasvoi jopa 71 % ja rantamökkien kauppa 41 %, kun kauppalukumääriä verrattiin vuosina 2019–2020. Tutkimuksen mukaan jopa 96 % vastaajista piti saunaa välttämättömänä mökillä ja ehdottomasti suosituin ”tekeminen” mökillä oli saunominen. Tutkimuksessa kyseltiin myös vastaajien remontoitaisuunnitelmia ja liki 25 % vastaajista suunnitteli mökkisaunan kunnostamista. K-Raudan mökkitutkimus toteutettiin alkuvuonna 2021 K-ryhmän tutkimusyhteisössä.

Remonttien trendinä yksilöllisyys

Entä millaisia remontteja saunoihin oli suunnitteilla? Se ei K-Raudan tutkimuksessa selvinnyt. Nopea soitto sisustusarkkitehdille valottaa tätä puolta.

– Ei oikeastaan ole olemassa jotain yhtä yksittäistä asiaa, joita saunoissa remontoitaisiin tällä hetkellä selkeästi eniten. Muutokset tehdään aika pitkälti omien mieltymysten mukaan ja räätälöidään muuhun kokonaisuuteen sopivaksi, kertoo **Mikko Vesanen**. Vesanen tunnetaan muun muassa supersuositun Huvila & Huussi -ohjelman muutoksia toteuttavana sisustusarkkitehtinä sekä pitkän linjan ammattilaisena. Vesanen itse vierastaa trendi-sanan käyttöä, mutta mainitsee tiettyjä saunoissa toistuvia suosittuja elementtejä. – Erilaiset paneelit ja rimoitukset sekä laatta- ja kivipintojen käyttö on yleistynyt selvästi. Myös erilaisia laudesvyökyksiä ja -malleja kysytään. Mutta näissäkin korostuu se yksilöllisyys. Toiselle sauna saa olla moderni ja toinen taas haluaa säilyttää sen mahdollisimman perinteisenä, Vesanen kertoo.

Vesasen sisustusarkkitehtitoimisto MAK:issa noin puolet saunaprojekteista on saneerausprojekteja ja puolet uudiskohteiden suunnittelua. – Yleisesti

voisi sanoa, että saunoja suunnitellaan nykyään huomattavasti enemmän kuin aiemmin. Vuosikymmeniä sitten oli vain tietyt materiaalit, ne samat puupaneelit, joita käytettiin joka kerta. Nykyään saunoissa käytetään erilaisia laattoja ja pintamateriaaleja ja muutoksia voi tehdä monella tapaa. Pelkästään säilytyksissä on valtavasti vaihtoehtoja, hän toteaa.

Ammattilaisille on Vesasen mukaan kysyntää. – Saunojen suurin haaste on yleensä pieni tila ja suunnittelu on useasti senttipeliä. Ammattilainen pystyy esittämään asiakkaalle erilaisten vaihtoehtojen kautta useita tilaratkaisuja ja asiakkaan on helpompi valita niistä se hänelle sopivin, Vesanen sanoo.

Toisaalta iso osa suomalaisista suunnittelee edelleen itse saunansa remontin. Tällaisen havainnon on tehnyt muun muassa Meidän mökki -lehden päätoimittaja **Kari-Otso Nevaluoma**.

– Mökkiläiset ovat usein hyvin kekseliäitä ja suunnittelevat itse mökkisaunansa remontin. Ne ovatkin usein toinen toistaan persoonallisempia, jopa kurioositeetteja, hän kertoo. – Lehdessämme on muun muassa Lauteilla-niminen juttusarja, jossa esitellään jokin mielenkiintoinen mökkisauna. Harvemmin ne ovat ammattilaisten suunnittelemia, hän toteaa.

Ammattilaisen käyttö säästää aikaa

Siinä missä mökkisaunan remontoimisen voi useimmiten hoitaa omin voimin, mökkisaunan rakentaminen edellyttää toistaiseksi rakennuslupan hakemista ja ammattitaitoisen suunnittelijan käyttöä. Toki remontoiminenkin voi joskus vaatia luvan, jos rakennuksesta tulee ikään kuin uutta vastaava, tai korjaustöillä on merkittävää vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen ja terveellisyteen. Käytännössä kuitenkin lupamenettely koskee vain uusien saunojen rakentamista.

Saunaa rakennettaessa on huomioitava esimerkiksi saunan liittäminen vesi- ja viemäriverkostoon, paloturvallisuusasiat, haja-asutusalueella jätevesien käsittelysuunnitelma ja tietenkin naapurit. Lupakäsittelyssä tarkistetaan

rakennuksen suunnittelijan pätevyyden lisäksi muun muassa hankkeen lupapiirustukset ja asemakaavanmukaisuus. Usein myös naapureita kuullaan eli he saavat antaa kommenttinsa rakennushankkeelle.

– Yleisin rakennuslupan viivästyksiin liittyvä syy on pätevän suunnittelijan puuttuminen, toteaa rakennustarkastaja **Ilkka Korhonen** Kuopion rakennusvalvonnasta. – Parhaat lupahakemukset tulevat hakijoilta, jotka luottavat ammattisuunnittelijaan ja antavat hänen hoitaa lupaprosessin heidän puolestaan. Tämä pienentää virheiden määrää hakemuksessa, lyhentää hakemusten käsittelyaikaa ja vähentää turhaa stressiä ennen kuin rakentaminen on edes aloitettu, hän lisää. Viimeisen viiden vuoden aikana Kuopion rakennusvalvonnassa on käsitelty yhteensä 367 saunanrakennuslupaa. Tämän vuoden toukokuun puoleen väliin mennessä niitä oli kertynyt 37 kpl.

Myös Lohjan rakennusvalvonnan rakennetun ympäristön tarkastaja **Nina Majuri** on samoilla linjoilla. – Pätevä suunnittelija mukana hankkeessa alusta asti säästää monelta harmilta, ihan kaikissa rakennushankkeissa.

Sekä Kuopio että Lohja kuuluvat Suomen suosituimpien mökkikuntien Top 5:een, Kuopio huimalla 10 800 mökillä. Toiseksi suosituimmassa mökkikunnassa, Mikkelissä on myös yli 10 000 mökkiä ja kolmatta ja neljättä sijaa pitävät Parainen ja Lohja, yli 8500 mökin määrällä.

Millainen on hyvä mökkisauna?

– Rakenteellisesti saunoissa on hyvä kiinnittää huomiota perustaan, seinämateriaaleihin, katon muotoon ja siihen, minkälainen tulisija ja piippu valitaan, mökkikunta Paraisten johtava rakennustarkastaja **Sanna Simonen** kertoo. Hänen mukaansa myös kosteusrasitukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, varsinkin merialueilla. – Kosteusrasitus on voimakasta meren rannalla. Perinteinen harjakattoinen rakennus, erillisellä julkisivuverhouksella on todettu ajan saatossa kestävimmäksi ratkaisuksi, hän

kertoo. – Sen lisäksi kiukaan ja piipun yhteensopivuus on hyvä varmistaa. Mökeillä saunat ovat useasti yhtäjaksoisesti useita tunteja käytössä, mikä vaatii läpivientien ja piipun kuumentamisen toimivuutta. Näin vältetään turhilta paloilta, hän lisää.

Muista jätevesiratkaisut

Vuonna 2014 voimaan tullut ympäristösuojelulaki sisältää jätevesien puhdistusta koskevat puhdistussäädökset ja määrää näin myös saunan jätevesien käsittelystä. Tarkoituksena on varmistaa, ettei ranta- ja pohjavesialueen kiinteistöistä valu jätevettä vesistöihin haitallisia määriä. Määräykset vaihtelevat hiukan kunnittain, sillä kuntakohtaisilla määräyksillä otetaan huomioon paikalliset olosuhteet.

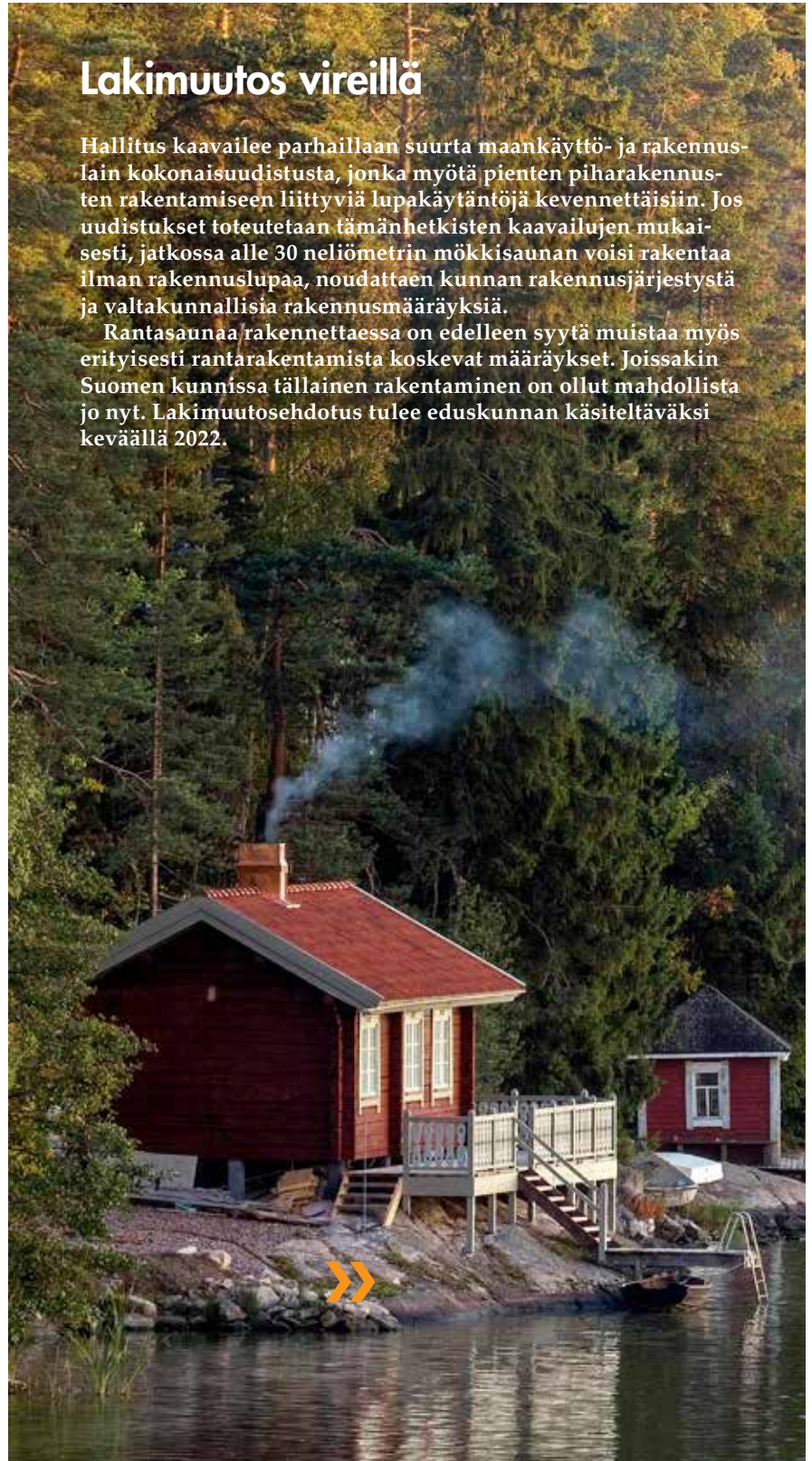
– Meillä saaristossa on sellainen linja, että jos rakennuksessa syntyvän harmaan veden määrä on max. noin 50 ltr/vrk, ei puhdistusjärjestelmiä tarvita, mikäli pesuvedet vain voidaan imeyttää maaperään. Kuitenkin, mikäli pesuvesien joutuminen vesistöön vaikuttaa ilmeiseltä, esimerkiksi rantakalliolla, tulee puhdistus järjestää pienemmillekin vesimäärille, kertoo Paraisten ympäristösuojelutarkastaja **Petri Huovila**. – Jos pesuvesiä syntyy enemmän kuin 50 ltr/vrk, suosittelemme kesäkäytössä oleviin saunoihin tehdasvalmisteisen harmaavesisuidattimen asentamista. Malleja on monta, ne eivät vaadi paljon tilaa eivätkä ne välttämättä tule kalliiksi hankkia eikä asentaa, Huovila kertoo. Ympärivuotiset loma-asunnot ovat aivan oma lukunsa. – Jos loma-asuntoa/saunaa käytetään ympäri vuoden, suosittelemme sellaista harmaavesipuhdistusta, joka varmasti toimii talviolioissa pakkaskaudellakin, Huovila toteaa. ❖

Huom! Varmista aina oman kuntasi rakennusvalvontaviranomaiselta omaa rakennuspaikkaasi koskevat määräykset ja vaatimukset. Tämä kannattaa tehdä ennen rakennushankkeen suunnittelun aloittamista.

Lakimuutos vireillä

Hallitus kaavaillee parhaillaan suurta maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistusta, jonka myötä pienten piharakennusten rakentamiseen liittyviä lupakäytäntöjä kevennettäisiin. Jos uudistukset toteutetaan tämänhetkisten kaavailujen mukaisesti, jatkossa alle 30 neliömetrin mökkisaunan voisi rakentaa ilman rakennuslupaa, noudattaen kunnan rakennusjärjestystä ja valtakunnallisia rakennusmääräyksiä.

Rantasaunaa rakennettaessa on edelleen syytä muistaa myös erityisesti rantarakentamista koskevat määräykset. Joissakin Suomen kunnissa tällainen rakentaminen on ollut mahdollista jo nyt. Lakimuutosehdotus tulee eduskunnan käsiteltäväksi keväällä 2022.

Anttolasta löytyy todellinen RANTASAUNOJEN HELMI

Rantasauna on rakennettu pienelle kalliokielekkeelle aivan vesirajan tuntumaan. Illan viimeiset auringonsäteet saavat vanhat hirret hohtamaan pronssinsävyisinä.

Helsinkiläinen toimittaja Panu Hörkkö avasi perheensä rantasaunan ovet Sauna-lehdelle.

Teksti: Lotta Ahlstedt
Kuvat: Panu Hörkkö

Kun suomalainen rakentaa rannalle omakotitaloa tai kesämökkiä, niin suunnitelmien kuuluu lähes poikkeuksetta rantasaunan pystyttäminen. Monelle tulee kuitenkin yllätyksenä se, ettei rantasaunaa saa nykyisen rakennuslain puitteissa rakentaa enää kovinkaan lähelle rantaviivaa.

Aina ei kuitenkaan ole ollut näin, sillä vielä 50-luvulla rantasaunoja rakennettiin usein niin, että aallot käytännössä huuhtoivat saunojen

kivijalkoja. Eräs oiva esimerkki löytyy Mikkelin ja Puumalan välissä olevasta Anttolasta, joka on idyllinen kylä kirjallisuuden Saimaan sylissä.

Reilun 60-hehtaarin kokoisen saaren pohjoiskärjessä sijaitsee helsinkiläis-suvun upea kesäpaikka. Paratiisin vakiovieras on ollut jo 12-vuoden ajan toimittaja **Panu Hörkkö**, joka kuuluu Suomen Saunaseuran jäsenistöön.

Panu nimeää anoppilansa ehdottomaksi helmeksi rantasaunan, joka on levännyt pienen niemen kärjessä olevalla kalliokielekkeellä 50-luvun alusta lähtien. Yli 100-vuotias talo-vanhus on entinen kartanon hirsiaitta, joka tuotiin talvella hevosreellä jäitä pitkin saareen ja muutettiin rantasau-naksi.

– Löylyissä istuskellessa on sellainen olo, kuin löylyttelisit Saimaan kuohu-

jen keskellä. Järven selältä puhaltava tuuli tunkeutuu lattialankkujen läpi saunaan ja sekoittuu ilmaan. Seurauk-sena ovat uskomattoman happirikkaat ja pehmeät löylyt, Panu kuvailee.

Lauteet vuotiin haavasta

Saunarakennus on pyritty pitämään sisustukseltaan muuttumattomana vuosikymmenten ajan. Saunatupa kunnioittaa hengellään entisaikojen tyyliä sekä rakennuksen pitkää histo-riaa. Löylyhuoneeseen on tehty vuo-sien saatossa pieniä peruskorjauksia. Pari vuotta sitten paikallinen timpuri vuoli persoonalliset lauteet haapapöl-leistä.

– Viime kesänä totesimme, että yli 30-vuotias Kastor-kiuas on tulossa tiensä päähän. Se oli harmillista, sillä Kastorin vanhalla Riihimäen tehtaalla

Idyllisellä terassilla kelpaa istuskella löylyttelyn lomassa. Saimaan upeat järvimaisemat ja punaiset pelargonit kruunaavat kokemuksen.

Löylyhuoneessa suositaan suomalaista käsityötä. Timpurin vuolemat haapalauheet ja Mondexin Motti-kiuas luovat yhdessä voimakkaan kontrastin.

valmistettu kiuas oli kelpo peli.

Uutta kiuasta valittaessa tärkeimpänä kriteerinä pidettiin kotimaisuutta, sillä kiinassa valmistettu halpiskiuas ei tekisi vanhalle rantasaunalle oikeutta.

– Hyväksi havaittu Kastor oli pitkään ykkösvaihtoehtonamme, mutta sitten huomasin, että Mondexilta oli tullut Motti-uutuuskiuas markkinoille. Se oli hieman hinnakkampi vaihtoehto, mutta kiuaskivien määrä nousi 70 kiloon, kun Kastorissa se on vain 40 kiloa.

Innokkaana saunaharrastajana tunnettu Panu on sitä mieltä, että kiuksaassa on oltava runsaasti laadukkaita kiviä.

– Yhdyn edesmenneen sauna-arkkitehti **Pekka Tommilan** mielipiteeseen, että kiukaassa on oltava kiviä vähintään 50 kiloa. Helsingissä minulla on kahdeksan kuution sauna, jonka IKI-katiskakiukaassa on 100 kiloa kiviä.

– Kiuas vaikuttaa lämmön lisäksi myös ilmanvaihtoon. Kivimäärältään suurempi kiuas saa kosteuden ja hapen kiertämään saunan sisällä. Kivien määrä pitää olla oikeassa

Niemenkärjessä sijaitsevalle saunalle kuljetaan koivujen välissä kulkevan polun kautta.

Saunan tupa huokuu entisaikojen tunnelmaa. Entlebuchinpaimenkoira Laku vetelee lattialla nokosia uintiretkien jälkeen.

suhteessa saunan kokoon nähden, mutta murikoita saa kuitenkin olla mieluummin vähän liikaa, kuin liian vähän!

Viiden tunnin sisäänajo

Rantasaunan uusi kiuas saapui Anttolaan vappuviikonloppuna. Noin 80 kilon painoisen kapistuksen tuominen kivineen päivineen saareen oli omanlaisensa operaatio. Kun vanha kiuas oli saatu ulos saunasta, tehtiin hormiin perusteellinen tarkastus ja nuohous.

– Suomessa syttyy vuosittain noin 400 saunapaloa, ja syy löytyy usein hormista. Hormiin ei saa joutua kuumempaa savukaasua kuin mitä sen on ilmoitettu kestävän. Myös huonosti nuohotun hormin nokipinta voi alkaa palamaan tuhoisin seurauksin.

Ennen uuden kiukaan viemistä saunaan siinä poltettiin taivasalla pari pesällistä halkoja.

– Moni tekee sen virheen, ettei polta uudessa kiukaassa ensin puita ulkosalla. Kiukaat on käsitelty maaleilla ja öljyillä, jotka palavat savuten pois. Jos ensimmäisen pesän sytyttää vasta saunassa, niin seurauksena on kamala käry, joka aiheuttaa ikäviä hajuhaittoja.

Huolellisten asennustöiden jälkeen kiuas saatiin paikalleen, ja sitä ryhdyttiin lämmittämään. Kevätaurinko helli seuruetta, joka aloitti kiukaan sisäänajon kolmelta iltapäivällä.

– Viimeiset vedet heitettiin kiville hymyssä suin kahdeksalta illalla. Löylyihin oltiin oikein tyytyväisiä, ja ne herättivät talviunilla olleen hirsisaunan sielun taas henkiin.

Kun päivän viimeiset oranssin hehkuiset auringonsäteet osuivat saunan ajan patinoimaan seinään, oli aika laittaa löylytupa kiinni.

– Vaatimattomuus kaunistaa, mutta voin vaikka vannoa, että Anttolasta löytyy nyt yksi Suomen parhaimmista rantasaunoista, Panu tuumaa pilke silmäkulmassaan. Onhan oma sauna aina se paras. ❖

T2H

Ihania koteja

Rakennamme Ihania koteja
pääkaupunkiseudulla ja Pirkanmaalla.

Tutustu kohteisiimme ja kysy lisää 044 991 6571
www.t2h.fi [t2h.fi_ihaniakoteja](https://www.instagram.com/t2h.fi_ihaniakoteja) T2H - Ihania koteja

[Saunarinki]

Saunarinki laajenee

Saunaringin ensimmäiset kuukaudet ovat osoittaneet, että moninainen saunatoimijoiden kenttä tarvitsee vetäjän, jonka johdolla saunakulttuuria voidaan kehittää ja vaalia. Projektikoordinaattori Riina Kontkanen uskoo Saunaringin moniin mahdollisuuksiin.

Teksti: Karoliina Saarnikko
Kuvat: Reetta Virtanen

Saunaringi perustettiin vuonna 2019 Sauna Unescoon -hankkeen yhteydessä. Tuolloin huomattiin, että Suomesta puuttuu kansallisen tason toimija, joka ottaisi vastuun saunayhteisön yhteistyön tiivistämisestä sekä saunakulttuurin vaalimisesta ja kehittämisestä Unesco-hakemuksessa luvutulla tavalla. Saunaringin toiminnan käynnistämistä varten päätettiin palkata projektikoordinaattori, ja keväällä 2021 **Riina Kontkanen** aloitti tehtävässään Museoviraston apurahan turvin. Parhaillaan Saunaringin ohjausryhmä valmistelee myös jatkohanketta ringin toiminnalle ja hakee sille rahoitusta, jotta koordinoitua voitaisiin jatkaa myös tulevana syksynä.

Kontkanen työ on ollut pitkälti yhteydenpitoa saunatoimijoihin sekä Saunaringin toiminnan hahmottelua seuraaville vuosille eli sitä, miten verkosto voisi parhaalla mahdollisella tavalla toimia ja vastata myös pitkällä tähtäimellä Unescon asettamiin velvoitteisiin. - Työssäni pohdin sitä, miten voisimme luoda mahdollisimman toimivia käytäntöjä verkoston toimintaan, Kontkanen kertoo. Kontkanen työskentelee Suomen Saunaseuran tiloissa, sillä Suomen Saunaseura on vetovastuussa Saunaringin toiminnasta tällä hetkellä. Sen jälkeen viestikapula siirtyy Jämsän Saunakylälle.

Mitä Saunarinki tekee?

Saunaringin tehtävänä on saunomisen aineettoman kulttuuriperinnön tunne-

tuksi tekeminen ja elävänä pitäminen. Mutta mitä se tarkoittaa käytännössä?

- Käytännössä se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että niin perhepiirissä, saunayhdistyksissä kuin julkisissa saunoissakin harjoitetaan saunaperinnettä suojelemalla ja siirtämällä. Kannustetaan ihmisiä saunomaan kestävästi, ympäristöä kunnioittaen ja huomioimaan kansasaunajat. Saunomisessa yhteisöllisyys on valtavan suuressa roolissa. Saunarinki siis aktivoi, osallistaa ja tuo ihmiset yhteen saunaseuran äärelle, Kontkanen summaa. - Saunarinki pyrkii myös edistämään saunatoimisuutta ja saunan näkyvyyttä mediassa ja erilaisilla tapahtumilla, sitten kun niiden järjestäminen on taas mahdollista.

Saunarinki toimii toistaiseksi verkostona, mutta mukaan toimintaan tarvitaan myös aktiivisia yhdistyksiä, jotka ottavat tulevaisuudessa vetovastuun verkoston vetämisestä ja hakevat hankerahoitusta parin vuoden välein.

- Maassamme on valtavasti saunaan ja saunakulttuuriin liittyvää tietoutta ja toimijoita, mutta haasteena on ollut se, että toistaiseksi Suomesta on puuttunut alaa yhdistävä ja kokoava taho, joka voisi toimia saunan puolesta puhujana laajemmin. Sauna-asiaa ovat edistäneet omilla tavoillaan yhdistykset ja kaupalliset toimijat, Kontkanen kertoo. - Uskon, että Saunaringillä on hyvät edellytykset vastata tähän haasteeseen ja koota toimijoita yhteen uskottavalla tavalla Unesco-stausta hyödyntäen.

Onnistunut Saunatulevaisuus -kysely

Saunarinki-verkostossa on mukana kolmisenkymmentä saunayhdistystä, lukuisia yksityishenkilöitä sekä julkisten saunojen pyörittäjiä. Saunaringin kaikille avoimessa Facebook-ryhmässä on tällä hetkellä noin 600 jäsentä.

Keskustelua jäsenten kesken on käyty verkoston kokouksissa sekä Facebook-ryhmässä ja Kontkanen mukaan keskustelu on ollut innostunutta ja aktiivista. - Sauna on selkeästi monelle saunarinkiläiselle elämäntapa ja intohimo. Olen saanut paljon yhteydenottoja sauna-ak-

Riina Kontkanen vetää Saunarinki-hanketta.

tiiveiltä ja he ovat jakaneet kanssani arvokasta tietoa esimerkiksi puhtaampaan puunpolttoon liittyen, mistä olen todella kiitollinen.

Keskusteluyhteyden avaamisen lisäksi yksi tärkeimmistä Saunaringin toteuttamista toimista tänä vuonna on Saunatulevaisuus-kysely, joka toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kulttuuriympäristön tutkimuksen maisteriohjelman opiskelijoiden kanssa. Kyselyssä kartoitettiin vastaajien kokemuksia ja käsityksiä muun muassa saunomisen ympäristövaikutuksista, saunan avoimuudesta sekä saunaperinteen vaalimisesta ja tulevaisuudesta. - Kyselyyn saatiin yli 300 vastausta, eli ylitimme kirkkaasti tavoitteemme. Kyselyssä saatiin runsaasti myös ideoita ja toiveita Saunaringin toimintaan ja kehittämiseen, ja kyselyn myötä Saunarinkiverkoston yleinen tunnettuus kasvoi, Kontkanen lisää.

Kuuluuko sauna kaikille?

Saunatulevaisuus-kyselyssä vastaajia haastettiin pohtimaan, miten saavutettava ja avoin sauna on esimerkiksi erilaisille vähemmistöille tai maahanmuuttajille. Miten yhdenvertaisuus toteutuu saunomisessa ja saunakulttuurissa, ja kuka määrittelee ”oikean” tavan saunoa? - On ihmisiä, jotka haluaisivat käydä yleisissä saunoissa,

mutta esteeksi voi muodostua esimerkiksi vammaisuus tai sukupuolivähemmistöön kuuluminen. Saunominen voi olla joskus varallisuuskysymys. Saunakulttuurissa olisi vielä paljon kehitettävää näiden asioiden osalta, Kontkanen summaa.

- Meille suomalaisille saunan tuntemus ja käytännöt, kuten vaikka pa lölynheitto tai saunan sosiaalinen koodisto, ovat usein melko itsestään selviä. Mutta miten hyvin onnistumme avaamaan näitä käsitteitä sellaisille, jotka eivät ole kasvaneet saunakulttuurissa? Olen itsekin oppinut todella paljon pohtiessani näitä kysymyksiä, ja haastan itseäni jatkuvasti, jotta näkisin saunomisen muustakin kuin omasta näkökulmastani, Kontkanen toteaa.

Suhde saunomiseen syveni korona-aikana

Riina Kontkasella itsellään on elämänmittainen suhde saunaan. - Olen tykännyt saunoa pienestä pitäen. Itse asiassa ensimmäiset muistoni liittyvät sukuni rantasaunaan Pielisen rannalla Pohjois-Karjalassa. Ajoimme kauniina kesäiltoina veneellä saunalle ja siellä saunarannassa olen oppinut myös uimaan.

Riina Kontkanen näki työpaikkailmoituksen Saunaringin projektikoordinaattorin paikasta sosiaalisessa me-

diassa ja kiinnostui heti. - Projektissa tuntui yhdistyvän sekä kiinnostukseni saunomiseen että paras työosaamiseni, eli ihmisten ja asioiden koordinoiti, suunnittelu ja kehittäminen. Aikaisemmin Kontkanen on työskennellyt muun muassa koulutussuunnittelijana ja projektitutkijana.

Hänelle saunan merkitys on korostunut entisestään korona-aikana.

- Viime vuosina olen saunonut ahkerasti pääkaupunkiseudun yleisissä saunoissa ja uin meressä ympäri vuoden. Korona-aikana olemme vuokranneet porukalla eri saunoja ja olen myös saanut uusia hyviä ystäviä saunan myötä.

Kontkanen saunoo mielellään sekä yksin että muiden kanssa. - Sauna on minulle välillä hiljaisen rauhoittumisen ja rentoutumisen paikka, välillä taas sosiaalinen tilanne, jossa tavataan ystäviä, vaihdetaan kuulumisia, ja siihen voi liittyä myös ruoka ja juoma. ❖

Haluatko mukaan Saunarinki-verkostoon? Tule mukaan Saunaringin Facebook-ryhmään! Ryhmä löytyy Facebookista nimellä Saunarinki.

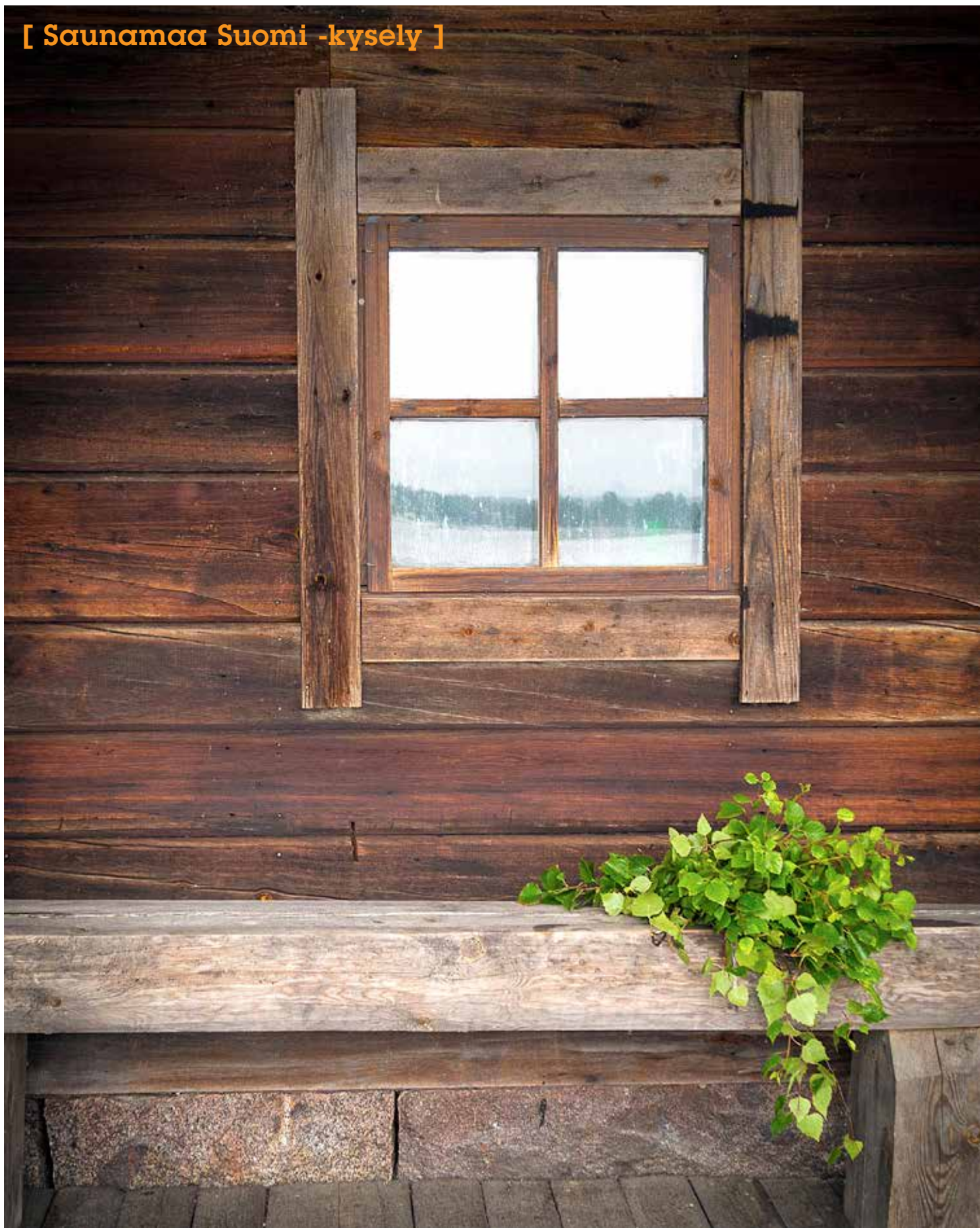
Se on totta. Yksinkertaiset asiat ovat niitä kauneimpia. Kuten yösaunan jälkeinen hetki, suomalaisen kesän heräämistä katsellen. Kahvia hörpäten ja Keskin Alkuperäistä rinkiä haukaten.

VIE KIELEN, TUO HYMYN.

keski.com

[Saunamaa Suomi -kysely]

"Suomi on fantastinen saunamaa"

Minkälainen saunamaa Suomi on? Mitä suomalainen sauna merkitsee sinulle ja millaisia saunaperinteitä juuri sinulla on?

Me kysimme, ja lehden lukijat kertoivat meille ajatuksistaan.

Ilman saunaa ei ole Suomea!

Jo ajatus "tänään pääsen saunaan", luo odottavan, positiivisen vireen: lauteille oikaisu, savusaunan rauha ja tuoksu, kiukaasta hitaasti nouseva löyly, joka ympäröi minut joka puolelta. Siinä on lähes armon kokemus. Saa vaan olla, juuri semmoisena kuin on.

Ei kiirettä, ei hätää, ei vaateita...

Toisella kertaa saunassa kaverin kanssa, itse tehty vasta kainalossa.

Lauteilla sana silloin, sana tällöin; harvakseltaan kuin Lauri Pohjanpään runossa "Kaksi vanhaa, vanhaa varista..." Silti kohtaamisen tuntu.

Isä on jo vanha, askel hidastunut ja tauti edennyt. Mutta tahtoo saunaan mökille, niin kuin ennen ja vuosikymmeniä. Epäilen, jaksako?

Lämmitän kuitenkin ja menemme. Istumme lauteilla rauhassa. "Eikö sitä löylyä?..."

Saunamies on saunamies puomille asti.

Vaimon kanssa saunassa, vaston lempeästi varpaista alkaen hartioihin saakka. Lämmin vastan leyhyttely saa veren kiertämään ja rentouttaa kipeitä lihaksia. Selänpesun jälkeen otan itselle kipakammat löylyt.

Kaksivuotiaan kanssa saunominen on riemullista. Ukkina aloin opettaa saunomista pojan ollessa vasta kaksiviikkoinen.

Nyt hän tietää jo paljon saunakulttuurista; nauttii kyydistä kottikärryissä, kun viedään puita ja sytytetään kiukaaseen tulet.

Löylyä osasi pyytää jo ennen puhumaan oppimista. Vedellä saa vapaasti läträtä.

Panee saunakipon päähän, nostaa ja sanoo: "Hyvää päivää" ja nauraa päälle. Vasta vielä hieman pelottaa, kun kokoa ei ole juuri sen vertaa.

Poika odottaa jo, että pääsisi taas ukin kanssa mökille saunomaan. Eikä ukilla ole mitään sitä vastaan. Niin mieluistahan se, poika ja sauna.

Sauna on kohtaamisen paikka sukupolvesta toiseen.

PAULI H.

Koen Suomen saunamaana edelläkävijänä, jolla on vuosisataiset perinteet saunomisesta ja myös saunan rakentamisesta.

Saunaperinteitä meillä perheenä on mökillä kertalämmitteisen Aito-kiukaan lämmittäminen 2-3 tuntia, jonka jälkeen saunomme ja uimme järvessä. Saunomiseen kuuluu myös saunajuomat ja saunamakkarat.

JYRKI IJÄS

Sauna ja Suomi. Kun menet Australian Canberraan, isäntäväki vie heti suomalaisen saunaan.

Sauna antaa levon, katkon, virkistykseen. Toivon hiljaista saunaa, melutonta terassia, kahvitilaa. Toivon hillittyä haastelua, harrasta hiljaisuutta ja hyvää saunasiskohenkeä malliin siskoa ei jätetä.

MARJA HYNNINEN

Suomi on fantastinen saunamaa. Erilaisia saunoja löytyy joka lähtöön. Saunominen on elämän eliksiiriä sekä sielulle että kropalle. Minulle on tärkeää saunomisen ohella pulahtaa järveen tai mereen jopa talvella.

JARI NEUVONEN

YLEISTEN SAUNOJEN suojeluhanke etenee

Unesco-päätöksen jälkeen Museovirastossa alettiin valmistella kolmen yleisen saunan erityislakisuojelua. Kotiharjun Saunan, Sauna Arlan ja Rajaportin saunan suojelupäätöstä voidaan odottaa parin vuoden vuoden kuluttua.

Teksti: Karoliina Saarnikko
Kuvat: Jussi Hellsten ja Jukka Salminen

Yksi tapa suojella saunaperinnettä ja sen elinvoimaisuutta on suojella yleisiä saunoja. Pääosin Unescon suojelusopimus keskittyy aineettoman kulttuuriperinnön suojeluun, mutta se voi tarkoittaa myös aineellista suojelua. Siksi Museovirastossa valmistellaan parhaillaan helsinkiläisten Kotiharjun Saunan ja Sauna Arlan sekä tamperealaisen Rajaportin saunan suojeluesityksiä.

– Ajatus yleisten saunojen suojelusta tuli useilta saunatoimijoilta, kun Unesco-hankkeen yhteydessä keskusteltiin, miten saunaperinnettä voisi suojella, kertoo erikoisasiantuntija **Leena Marsio** Museovirastosta. Marsio oli mukana koordinoimassa Unesco-hakemuksen prosessia valtion puolelta. Museovirasto vastaa sopimuksen toimeenpanosta Suomessa.

Yleisillä saunoilla on merkittävä rooli suomalaisen saunakulttuurin säilyttäjinä, erityisesti kaupunkiympä-

ristöissä. Kaupunkisaunoissa kylvetään edelleen vuosikymmeniä sitten vakiintuneiden perinteiden mukaan. – Esityksessä toteamme, että myönteinen suojelupäätös edistäisi Rajaportin, Kotiharjun ja Arlan yleisten saunojen säilymistä alkuperäiskäytössään ja varmistaisi niiden erityispiirteiden säilymistä, Museoviraston intendentti **Timo Kantonen** kertoo suojeluesityksen perusteista.

Entä mitä saunojen suojelu käytännössä tarkoittaa?

– Rakennusperintölailla voidaan suojella kokonaisia rakennusryhmiä, rakennuksia ja niiden sisätiloja.

Myös Museovirasto voi tehdä suojeluesityksiä kohteista ja laittaa ne vireille alueelliseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, joka päätöksen tekee. Asemakaava-alueella voidaan soveltaa rakennusperintölakia, jos siihen on erityisiä syitä, esimerkiksi sisätilojen suojelutarve, Kantonen selittää.

Rakennuksen merkittävyttä arvioidaan muun muassa harvinaisuuden, alkuperäisyyden ja historiallisen todistusvoimaisuuden perusteella. – Näitä edellä mainittuja arvoja on kaikilla kolmella saunalla, jotka esityksen kohteena ovat, toteaa Kantonen.

Arviolta suojeluesitys olisi valmiina kesällä ja päätöstä voidaan odottaa kahden vuoden kuluessa.

Saunojen suojelu lisää myös niiden tunnettavuutta

Vuonna 1928 perustettu Kotiharjun Sauna otti uutisen suojeluhankkeesta vastaan tyytyväisenä: – Tämä oli tietenkin iloinen uutinen minulle ja per-

heelleni, puhumattakaan asiakkaista ja kaikista saunan ystävistä, Kotiharjun saunan omistaja **Risto Holopainen** kertoo. – Kotiharjun Saunan historia on pitkä eikä sitä yksinkertaisesti voi lopettaa. Suojeluhankkeen myötä varmistetaan, että sauna toimii jatkossakin, hän lisää. Holopainen on pyörittänyt vaimonsa kanssa saunaa vuodesta 2001. Sitä ennen saunatoiminnasta vastasivat hänen vanhempansa.

Myös Tampereen Rajaportin saunassa tuetaan hanketta. – Vanhimpien yleisten saunojen suojelu ilmentää hienosti yhteisöllisen saunakulttuurin yleisen arvostuksen nousua Suomessa, toteaa Rajaportin saunan isännöitsijä **Veikko Niskavaara**. – Meillä Tampereella se on ollut käynnissä jo vuodesta 1989, jolloin Pispalan saunayhdistys perustettiin pelastamaan Rajaportin sauna. Niskavaaran mukaan suojeluhanke vahvistaa entisestään Rajaportin asemaa rakennus- ja perinnekulttuurikohteena. Rajaportin sauna suojeltiin Tampereen kaupungin asemakaavamääräyksellä vuonna 1996. – Valtakunnallinen suojelu rakennusperintölailla antaa kuitenkin vahvemman suojeluaseman ja lisää Rajaportin saunan tunnettuutta, Niskavaara uskoo.

Ennen kuin on liian myöhäistä

Myös Sauna Arlan isäntä, **Kimmo Helistö** iloitsee museoviraston päätöksestä laittaa suojeluhanke alulle ennen kuin on liian myöhäistä. – Aikaa ei ole hukattavaksi, jos haluamme säilyttää viimeiset vanhat yleiset saunat saunakäytössä ja osana keskeistä suoma-

laista kulttuuria, Helistö toteaa.

Helsingin yleiset saunat ovat hufenneet hurjaa vauhtia. Vielä 1950-luvulla niitä oli kymmeniä, joista useimmat oli rakennettu asuinkortteleihin.

– Tätä taustaa nähdessä on hämmästyttävää, että enää niitä on vain kaksi, tai kolme jos 50-luvulla rakennettu Sauna Hermannin lasketaan mukaan. Helistön mukaan Kotiharjun Sauna ja Sauna Arla ovat säilyneet tähän päivään oikeastaan vain siitä syystä, että 1970-1990-luvuilla, kun saunojen käyttöaste oli kauttaaltaan huono, saunatilat omistavilla asunto-osakeyhtiöillä ei ollut varaa muuttaa niitä muuhun käyttöön, kuten asunnoiksi tai muiksi liiketiloiksi. – Se, että ne ovat nyt saunan ystävien vilkkaassa käytössä on siis vain ja ainoastaan taloyhtiöiden myötämielisyyden ansiota, hän toteaa.

Helistö kertoo puhuneensa saunojen suojelemisen puolesta

jo ollessaan Helsingin kaupungin valtuutettuna vuosina 1994-2012. – Kun itse aloitin Sauna Arlan isännöinnin vuonna 2006 ymmärsin kuinka hataralla pohjalla näiden kahden vanhan saunan tulevaisuus oli: niitä kannatteli vain yleisten saunojen toimintaan vihkiytyneet saunayrittäjät ja heidän vuokraisäntiensä pitkämielisyyss saunayrittäjiä kohtaan, Helistö kertoo. – Jossain vaiheessa itse ymmärsin, että ainoa vaihtoehto näiden vanhojen saunojen suojelemiseksi on saunarakennusten käyttötarkoituksen suojeleminen joko asemakaavalla tai rakennussuojelulaila. Näistä kahdesta suojelutavasta jälkimmäinen on parempi, koska se on pitkäjänteisempi ja turvallisempi. Sitä kautta saunatilat omistava taho voi myös saada lakisääteistä avustusta valtiolta tilojen ylläpitoon ja kunnostamiseen, hän lisää. ♦

FINN-FREIGHT

RUNWAY TO THE WORLD

Miksi et käyttäisi pientä kotimaista, ison sijaan.

FINNFREIGHT OY on suomalainen, yksityinen logistiikka-alan yritys. Meillä on pitkä kokemus logistiikkapalveluiden tuottamisesta ja olemme parhaimmillamme meri- ja lentorahtien parissa.

Yrityksemme sijaitsee Helsinki-Vantaan lentokentän läheisyydessä ja kokeneet asiantuntijamme ovat käytössäsi. Neuvomme ja opastamme mielellämme kaikissa logistiikkaan liittyvissä kysymyksissäsi.

Manttaalitie 5-7 A
01530 Vantaa
FINLAND

Puh: + 358 10 322 5220
info@finnfreight.fi
www.finnfreight.fi

Tue yleisiä saunoja

Koronaviruksen aiheuttama pandemia ja sen myötä asetetut rajoitukset ovat aiheuttaneet uuden uhkan yleisten saunojen tulevaisuudelle. Saunayrittäjien taloudellinen tilanne on heikko pitkään kestäneiden sulkujen ja rajoitusten myötä.

- Paras tapa auttaa julkisia saunoja on yksinkertaisesti käydä niissä, toteaa helsinkiläisen Kotiharjun Saunan omistaja Risto Holopainen. Holopainen toivoo myös, että naiset innostuisivat enemmän saunomisesta Kotiharjussa. - Meillä on naisten sauna huomattavalla vajaakäytöllä eli nyt kaikki naiset saunaan!, hän kannustaa.

Sekä Kotiharjun Saunalle että Sauna Arlalle on perustettu tukiryhmät Facebookiin, joissa ideoidaan tukimuotoja ja jaetaan muistoja tärkeistä korttelisaunoista. Kotiharjun verkkosivuille on

ilmestynyt myyntiin erilaisia painotuotteita, joita ostamalla voi tukea saunan toimintaa.

Myös tamperelaista Rajaportin saunaa voi tukea ostamalla erilaisia saunaan liittyviä tuotteita.

- Viime syksynä saimme myyntiin uuden Rajaportti-aiheisen saunapyyhkeen, johon on painettu taitelija Alpi Ikäheimosen maalaus Rajaportista, Rajaportin saunan isännöitsijä Veikko Niskavaara kertoo. Saunapyyhkeitä ja Rajaportti-painatuksella varustettuja saunakasseja saa tilata saunalta vaikkapa suoraan kotiovelle.

Sauna Arlan isäntä Kimmo Helistö uskoo vahvasti saunojen selviävän tulevaisuuteen.

- Yleiset saunat ovat nykyään osa elävää kaupunkikulttuuria, ja uskon niiden taas lämpiävän uuteen nousuun kun pandemia saadaan voitettua, hän toteaa. Haasteita kuitenkin on.

**Saunomisesta löytyy
paljon tarinoita –
ja parhaimmat niistä
kertoo Mondex**

MOTTI

UUDET E2-KIUKAAT
NYT SAATAVILLA!

RAKKA

KALLA

Onhan siinä Avainlippu?

www.mondex.fi

MONDEX

SUOMALAISEN SAUNAN SIELU

Stadilaiset lauteilla

Kirjailija Torsti Lehtiseltä ilmestyy syksyllä helsinkiläisistä yleisistä saunoista kertova kuvitettu tietokirja, jossa kerrotaan stadilaisesta saunakulttuurista aina sodanjälkeisestä kukoistuskaudesta nykyiseen saunabuumiin. Kirja on kattava tietopaketti Helsingin saunoista kautta aikojen, mutta se sisältää myös kirjailijan saunojen lauteilla kuulemiaan ja muistiin tallentamia tarinoita.

Teksti: Karoliina Saarnikko

Torsti Lehtinen, mistä Stadilaiset lauteilla kertoo?

– Ajatuksen kirjoittaa

kirja helsinkiläisten saunojen historiasta synnyttivät lapsuuden kokemukseni elämästä köyhässä Kalliossa, jossa asuntoihin ei tullut edes kylmää vettä, ja likavedet kannettiin ämpärillä pihan perälle likakaivoon. Ainoan mahdollisuuden huolehtia henkilökohtaisesta hygieniasta tarjosivat yleiset saunat. Sodanjälkeinen todellisuus näyttäytyi yleisessä saunassa alastoman rankkana: monelta mieheltä puuttui joku raajoista tai vartalossa irvistivät kranaatin sirpaleiden arvet. Saunan lauteiden ja pukuhuoneiden tarinat ovat jääneet mieleeni kiehtovan värikkäinä. Kasapanos lensi ja Kollaa kesti. Jos kaikki tarinoiden urotyöt olisi tehty rintamalla, ehkä Suomi olisi voittanut koko sodan. Myös uusimmat urheilusuoritukset käytiin läpi, ja työpaikan on-

Kiinteistöpäättäjä huomio!

Toteutamme sähköautojen latausjärjestelmät

- Talo- ja kiinteistöyhtiöt
- Yritykset
- Pientalot

Kysy lisää, me autamme!
www.terawatt.fi

teraWATT

gelmat puitiin. Paskamainen mestari sai kuulla kunniansa, Lehtinen kertoo kirjallisen laveasti.

Tosin kipinän varsinaiseen kirjaan antoi Kimmo Helistö, joka tunnetaan Sauna Arlan ja Uusi Saunan isäntänä.

– Ennen koronaa kävin lähes päivittäin iltapäiväkahveilla kalliolaisessa kulttuuriväen suosimassa kahvilassa, jossa tapasin usein Kimmo Helistön, suomalaisen saunaperinteen vaalijan ja edistäjän. Hän tiesi, että toimin aktiivisesti kalliolaisessa saunaseurassa, ja ehdotti, että kirjoittaisin kirjan.

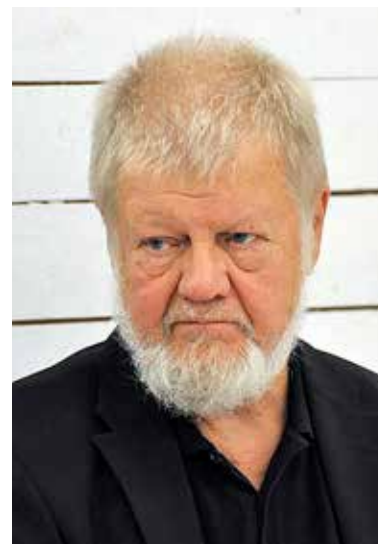
Näin tapahtui ja kirja ilmestyy ensi syksynä Aviadorin kustantamana. Myös Suomen Saunaseura on tukenut teoksen valmistumista pienellä apurahalla.

Lehtisellä on pitkä suhde Helsingin yleisiin saunoihin. – Olen käynyt kummassakin saunassa, Sauna Arlassa ja Kotiharjun Saunassa jo lapsuudessaani. Kotiharju on vakiintunut kanta-saunakseni ovenpielen ulkopenkien

ansiosta, joilla istuskellaan kesät talvet vilvoittelemassa. Olen vinyt sinne sekä suomalaisia että ulkomaisia ystäviäni nautiskelemaan selkään leijuvi- en lumihuuteleiden eksotiikasta, hän kertoo.

Lehtinen kuuluu myös Kotiharjun akateemiseen saunaseuraan perustajajäsenenä. Seura on rekisteröitymätön, mutta Lehtisen mukaan aktiivinen. – Vuosikaudet olemme kokoontuneet säännöllisesti yhdessä saunomaan ja tehneet myös ”valtio-vierailuja” muiden toisissa yleisissä saunoissa kokoontuvien vakiintuneiden saunojaporukoiden tyyssijoille. Koronan vuoksi olemme joutuneet pitämään tauon, mutta odotamme innokkaina aikaa, jolloin pääsemme taas lauteille tarinoimaan lölyn kirjoittamisen kielin, Lehtinen sanailee. ♦

Lisää Torsti Lehtisestä:
www.torstilehtinen.com

Torsti Lehtinen (s.1942) on helsinkiläinen kirjailija.

Hoiva- ja kotipalvelut

KOTITALOUSVÄHENNYSMAHDOLLISUUS -40%

Meiltä saat henkilökohtaisen ja luotettavan avustajan, myös kiireetöntä Alzheimer- hoivaa sekä kotisairaanhoidon palvelut. Meillä käyvät myös palvelusetelit.

Itä-Helsingin Seniorihoiva Oy
Puh. 050 466 4004 Minna Puh. 050 466 4373 Kadri
Itäkatu 1-5 C 118, 00930 Helsinki
info@hoivanova.fi hoivanova.fi

PURJEHTIJAN SAUNAVINKIT Helsingin saaristoon

Helsingin lähivesillä on lukuisia saunomismahdollisuuksia venematkan päässä. Saunaseuran jäsen Alexander Holst on purjehtinut koko ikänsä ja saunonut useissa saaristosaunoissa.

Teksti: Alexander Holst Kuvat: Pyry Klippi ja Alexander Holst

Saunominen on mahtavaa ja vesillä liikkuminen on mahtavaa. Esittelen alla itselleni mieluisimmat saunat, jotka kaikki ovat korkeintaan viikonlopun edestakaisen purjehdusmatkan päässä. Moottoriveneellä kaikissa ehtii käydä toki päiväretkellä. Saariin pääsee toki myös melomalla ja osaan kulkee myös reittiliikennettä.

Omat mielisäunani ovat maksuttomia itsepalvelusaunoja. Varauksiin käytetään joko varauskalenteria tai satamaan saavuttaessa etsitään viimeisin varaaja ja asettaudutaan jonoon. Osassa kohteita on käytössä varauskalenteri, johon voi tehdä varauksen.

Löylyveden saatavuus vaihtelee saunottain. Osassa paikkoja vesi tulee kaivosta, osassa se pitää tuoda mukanaan. Puita on paikan päällä, mutta niiden jalostusaste vaihtelee. Osassa paikkoja joutuu käyttämään sahaa ja kirvestä. Osassa saa nauttia valmiista puista. Saunavuoron pituus on yleensä tunti. Kaikissa saarissa on myös tulipaikkoja. Itsepalvelupaikkoja löytyy eritoten Uudenmaan vesiltä.

Aivan ongelmatonta itsepalvelusaunominen ei tietenkään aina ole. Yhteiskuntatieteistä tuttu yhteismaan tragedia ilmenee myös näissä paikoissa. Allekirjoittaneella on muistissa eräskin kerta kauempaa Raaseporin Byxholmenista, jossa laadukkaalla kotimaisella purjeveneellä liikkunut seurue oli varannut 1,5 tunnin vuoron. Tämä oli toki kohtuullista monilapsiselle venekunnalle. Oman vuoron koittaessa kiukaassa oli kuitenkin hädintuskin hiillosta jäljellä ja puita piti ryhtyä tekemään itse – sateessa. Pitkän purjehduspäivän jälkeen tästä jäi paha maku suuhun. Mutta, tämäkin oli lopulta niitä ensimmäisen maailman ongelmia.

1. GÅSGRUNDET Espoo

**60°05,44' P
24°45,14' I**

Merikartta B 627, nro 380

Itsepalvelusauna, ilmainen

Löylyvesi: kaivosta
(ei juomakelpoista)

Varaus: etsi edellinen saunoja

www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Ulkoilu/Ulkoilusaaret

Gåsis (9,8 ha) on Espoon kaupungin ulkoilusaari, jonne pääsee kesäaikaan myös reittiveneellä. Satamassa on kiinteä laituri ja poijukiinnitys. Satama on jokseenkin matala. Itse olen käynyt paikan päällä 1,6 metrin, 1,4 metrin ja 0,9 metrin syvyyksillä. Näistä syvimällä sai olla tarkkana.

Paikalla on jatkuvalämmitteinen sauna. Löyly- ja pesuvettä saa kaivosta, kaivon vesi ei ole juomakelpoista.

Varaus toimii siten, että saavuttaessa satamaan etsitään saunomisjonon viimeinen ja ilmoitetaan, että ollaan seuraavana.

Espoon kaupunki suunnitteli taan-
noin purkavansa saunan, koska luuli,
ettei sitä oltu kunnostettu. Paikan
aktiiviset käyttäjät olivat kuitenkin

ylläpitäneet saunan kuntoa talkoo-
toilla ilman, että kaupunki tiesi siitä.
Saunan säilyttämiseksi liikkui myös
adressi ja se säästyi lopulta purka-
miselta. Vilkkaimpana kesä kautena
tunnelma saarella saattaa paikoitellen
yltyä hyvinkin riehakkaaksi. Tällöin
Gåsis ei välttämättä ole kaikkein mie-
luisin kohde lapsiperheille tai rauhaa
rakastaville. Sauna sijaitsee kuitenkin
muusta saaresta sopivasti erillään.

2. PIKKU LEIKOSAARI Helsinki

**60°10,2' P
25°08,7' I**

Merikartta A&B 625, nro 295

Itsepalvelu, ilmainen

Löylyvesi: oma

Varaus: varauskirja

www.uuvi.fi/fi/kohde/pikku-leikosaari/

Pikku Leikosaari on Uudenmaan
virkistysalueyhdistyksen ulkoilusaari
Villingin itä-luoteispuolella. Veneen
kiinnitys tapahtuu kalliolenkkeihin,
paikassa on myös pari poijua. Poijuissa
on nähty kiinnitettyinä myös pienem-
piä purjeveneitä. Isommalla veneellä
ankkuri on kuitenkin varmempi vaih-

toehto. Saunalla on pieni uimalaituri
uimatikkailla, johon ei saa kiinnittyä.
UUVI:n sivuilta löytyy hyvät lähesty-
miskartat.

Sauna varataan kirjoittamalla nimi
ja veneen nimi varauskirjaan. Saunalla
on puita, jotka pitää pilkkoa itse. Seu-
raavalle saunojalle pitää jättää vähin-
tään pesällinen puita. Kiivaimpana ke-
sä kautena, jos saapuu auringonlaskun
aikaan saarelle, omaa saunavuoroaan
on saanut kuulemma odottaa aamuyö-
hön asti.

3. LÄHTEELÄ Porkkalanniemi, Kirkkonummi

**59°58,9' P
24°26,4' I**

Merikartta B 629, nro 402

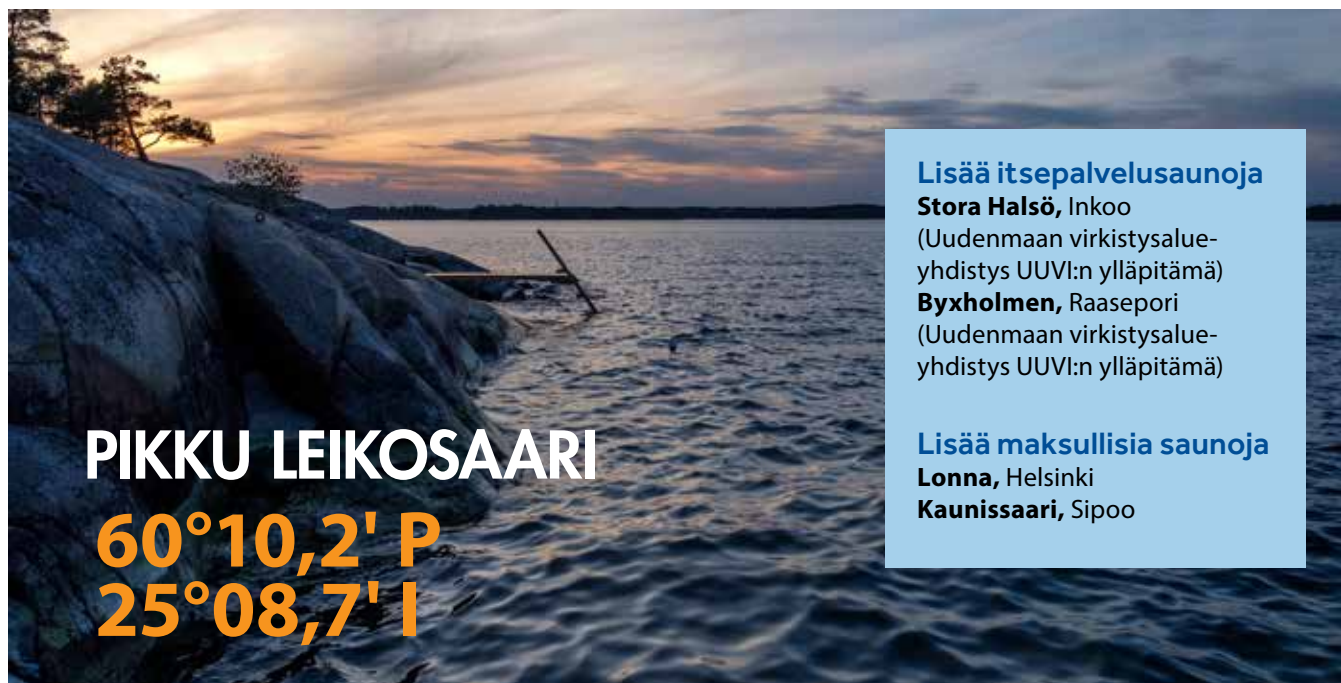
Maksullinen

Varaus: netistä, ennakkomaksu

www.lahteela.fi

Lähteellä on Helsingin kaupungin
ulkoilualue. Saunan toimintaa pyö-
rittävä yrittäjä vastaa myös läheisen
Stora Svartön sataman toiminnasta ja
Sipoon Kaunissaaren satama- ja sau-
napalveluista.

Lähteelässä on jatkuvalämmitteinen

PIKKU LEIKOSAARI

**60°10,2' P
25°08,7' I**

Lisää itsepalvelusaunoja

Stora Halsö, Inkoo

(Uudenmaan virkistysalue-
yhdistys UUVI:n ylläpitämä)

Byxholmen, Raasepori

(Uudenmaan virkistysalue-
yhdistys UUVI:n ylläpitämä)

Lisää maksullisia saunoja

Lonna, Helsinki

Kaunissaari, Sipoo

puusauna ja sähkösauna. Saunavuorot varataan ja maksetaan ennakoon netissä.

Puusauna

Vesi: kaivovesi sisään, lämminvesi padassa

Puusaunan lauteille mahtuu kerrallaan kuusi ihmistä. Kiuas on IKI-kiukaan valmistama. Normaalissa perheikätyössä saunan löylyt riittävät mainiosti, mutta kun seurue koostuu paatuneista löylynlyöjistä, näin ei aina ole. Sauna-puritaanien harmiksi saunojen jalat ovat, vastoin löylyn lakia, kiukaan yläpään alapuolella. Laudoista tehdyt portaat vievät laiturille, josta uimatikkaat vievät matalaan veteen.

Sähkösauna

Vesi: Kylmä kaivovesi tulee sisään, lämminvesi sähköpadasta.

Sähkösauna on allekirjoittaneen saunaseuralaisen vaatimaan makuun myös isommalle porukalle hyvä. Kiuas on Harvian valmistama.

Lähteeltään pääsee myös autolla ja saunat pidetään myös talviaikaan. Pysäköintialueelta on noin kilometrin kävelymatka puusaunalle ja kaksi kilometriä sähkösaunalle. Veneellä pääsee parin sadan metrin päähän sähkösaunalta.

4. ISOSAARI Helsinki

**60°06' P
25°03' I**

Merikartta A 626, numeroimaton

Maksullinen, satamamaksu
(tai laivalipun hinta)

www.visitisosaari.fi

Isosaari on entinen puolustusvoimien saari Santahaminan eteläpuolella. Saunoissa saakin joka kerta kuulla jonkun saunojan armeijamuistoja saaresta. Sauna sisältyy hintaan, tuli sitten laivalla tai omalla veneellä. Sesongista riippuen käytössä on välillä miehistön sähkösauna kaikille ja välillä miehistön sähkösauna on tarkoitettu laivamatkustajille ja upseerien sähkösauna veneilijöille. Upseerien saunatila on kapea ja korkea ja siellä saa huomattavasti kipakammat löylyt kuin miehistösau-nassa. Molemmat saunat sijaitsevat samassa rakennuksessa meren rannalla, läheiseltä uimalaiturilta voi pulahtaa myös veteen. Lisäksi Isosaa-ressa on erillinen tilausauna. Saunominen tapahtuu uimapuvuissa.

5. TALLHOLMEN Sipoo

Sijainti:

**59°59,24' P
24°24,94' I**

Merikartta A 623, numeroimaton

Itsepalvelu, ilmainen

Löylyvesi: kaivo

www.vantaa.fi/vapaa-aika/luonto_ ja_ulkoilu/retkeily/ulkoilusaaret

Tallholmen on Vantaan kaupungin ulkoilusaari Sipoon alueella. Saunominen toimii samanlaisella itsepalvelupe-riaatteella kuin Pikku Leikosaassa ja Gåsgrundeissa.

Saari on ollut myynnissä vuodesta 2020 lähtien. Tätä kirjoittaessa paikkaa ei vielä ole myyty. Myynnin syyksi on esitetty, että tavalliset vantaalaiset eivät pääse käyttämään saaren palveluita ilman omaa venettä. Kaupunki oli myös pyytänyt tarjouksia reittiliikenteestä saareen, mutta ei saanut yhtään tarjousta.

GÅSGRUNDET
**60°05,44' P
24°45,14' I**

Kesän kauneimmat saunahoidot

Kokeile näitä helppoja ja luonnonmukaisia hoitoja kesäsaunassa.
Raaka-aineet löydät pihapiiristä tai keittiön ruokakaapista.
Hoidot saavat syvyyttä saunan lämmöstä ja tekevät saunahetkestä
hoitavan, mutta soveltuvat tehtäväksi myös ilman sauna.

Teksti: Karoliina Saarnikko Kuvat: Katri Kapanen

MAITORAHKA-KASVONAAMIOT

Maitorahka on desinfioiva, ja se sisältää mineraaleja, magnesiumia, mangaania, kalkkia, fosforia ja jodia sekä useita B-vitamiineja. Maitohappokäymisen ansiosta rahkaan syntyy terveellisiä bakteereita. Myös kauneuden- ja ihonhoidossa voi hyödyntää rahkaa. Epäpuhtaan ihon hoidossa maitorahkaan voi lisätä mustaa teetä ja sitruunaa. Herkän ihon hoidossa maitorahkaan voi yhdistää hunajaa ja erilaisia öljyjä.

Epäpuhtaan ihon ja sekaihon naamio

1 rkl maitorahkaa, 1 tl haudutettua mustaa teetä, ½ tl sitruunan mehua

Herkän ihon naamio

1 rkl maitorahkaa, 1 tl hunajaa, 1 rkl auringonkukkaöljyä tai muuta puhdasta öljyä, 1 tl sitruunan mehua

Sekoita tasaiseksi ja levitä puhtaalle iholle. Anna vaikuttaa noin 20 minuuttia.

PIHLAJAVIHTA

Jos haluat vaihtelua perinteiseen koivuvihtaan, voit yhdistää siihen vaikka muutaman pihlajanoksan tai tehdä koko vihdan pihlajasta.

Pihlajan on sanottu olevan suomalaisten pyhä puu. Se antaa voimaa, ja sitä pidetään erittäin suojelevana. Pihlajasta saat suuren näyttävän vihdan, jolla voit helposti liikutella ilmaa saunassa. Pihlajasta saa juhannuksen aikaan vihdan, joka hoitaa ihoa ja rauhoittaa erityisesti stressivatsaa.

KOIVUKUORINTA

Koivukuorinta sopii hyvin saunomisen ja vihtomisen yhteyteen. Se poistaa iholta kuollutta ihosolukkoa ja aktivoi pintaverenkiertoa. Voit myös valmistaa kuorinta-ainetta kerralla enemmän, sillä se säilyy tiiviissä purkissa useita viikkoja.

- Kaada tehosekoittimeen 0,5 dl koivunlehtiä, 2 dl hienoa merisuolaa, 1 dl kookosöljyä ja 1 rkl hunajaa.

- Sekoita. Valmis seos on hieman juoksevaa. Peseydy normaaliin tapaan.

- Levitä kuorinta-ainetta iholle pyörivin liikkein. Huuhdo lopuksi lämpimällä vedellä.

MESIANGERVO-JALKYLPY

Makealta tuoksuva mesiangervojalkakylpy sopii hyvin kivun lievittäjäksi ja rasituneiden lihasten rentouttajaksi. Sen sanotaan kohottavan mielialaa, helpottavan kuukautiskipuja ja antavan hyvät yöunet. Kauniista mesiangervosta voit hyödyntää sekä lehtiä että kukkia.

- Valmistele ympäristö rentouttavaksi.
- Hauduta jalkakylpyä varten noin 150 g tuoreita mesiangervon lehtiä ja kukkia kuumassa vedessä noin 15 minuutin ajan. Voit myös käyttää kuivattuja lehtiä ja kukkia, silloin määrä on noin 2 rkl.
- Siivilöi haude jalkakylpyastiaan ja lisää joukkoon lämmintä vettä.
- Lisää kylpyyn 1–2 dl merisuolaa.
- Nauti jalkakylpystä noin 20 minuutin ajan.

Reseptit löytyvät kirjasta
Terhi Ruutu - Hoitava sauna
(Tammi, 2021)

Terhi Ruudun hoitava sauna

Terhi Ruudun kirja Hoitava Sauna ilmestyi tänä vuonna. Kirjailija itse toimii kokonaisvaltaisen saunaelämyksen puolestapuhjana ja haluaa ihmisten näkevän saunan ennen kaikkea hyvinvointikokonaisuuksena.

Terhi Ruudun tie saunan sanansaattajaksi alkoi vuosia sitten, kun hän jättäytyi pois pitkäaikaisesta työstään Iittala-brändin parissa. Takana oli kymmenen vuoden ura globaalien markkinoinnin ja konseptisuunnittelun ammattilaisena. – Aloin käydä samaan aikaan saunassa ystäväni kanssa ja innostuin saunomisesta ihan uudella tavalla. Samalla saunominen avautui minulle nimenomaan kokonaisvaltaisena hyvinvointikokonaisuuksena ja halusin tutkia oivallustani lisää. – Tajusin, miten terveysvaikutteinen suomalainen saunakulttuuri on ollut aikojen alusta asti. Vaikka meillä on tällä hetkellä menossa eräänlainen saunabuumi, meillä ei ole olemassa saunomiseen liittyviä hyvinvointikonsepteja, hän kertoo oivalluksestaan.

Innostus oli niin vahva, että Ruutu kouluttautui koulutetuksi hierojaksi ja saunaterapeutiksi. Saunakoulutusta on järjestetty Suomessa jo vuodesta 2005 ja sen tarkoituksena on perehdyttää opiskelijat siihen, miten saunalla voidaan hoitaa itseä ja muita. Koulutus sisältää tutustumista kansanlääketieteeseen, kuten esimerkiksi kuppaukseen ja muihin perinnehoitoihin. Sen lisäksi koulutuksessa itseopiskellaan peruslääketieteen perusopintoja, kuten anatomiaa ja fysiologiaa.

Valmistuttuaan saunaterapeutiksi Ruutu alkoi toteuttaa unelmaansa. Juuri valmistunut kirja Hoitava sauna (Tammi, 2021) tarjoaa kauniissa kansissa 200 sivun verran erilaisia itsehoitoja saunomiseen. Tämän lisäksi Terhen-brändiin

kuuluu erilaisia tuotteita, kuten kimonoja ja yrtti-tuotteita. Ruudun tavoitteena on suunnata myös kansainvälisille markkinoille, erityisesti Japaniin.

Tuotteiden lisäksi Terhen-nimen alla toimii saunayhteisö ja järjestetään saunomiseen liittyviä tapahtumia. Ruutu järjestää muun muassa Hoitava sauna -retriittejä Saimaan rannalla, Puumalassa.

– Kyseessä on eräänlainen viikonlopun kestävä saunamatka, syväasukellus suomalaiseseen saunaan. Viikonlopun aikana saunotaan paljon, mutta tehdään myös paljon hoitoja. Ensimmäisenä iltana valmistetaan syväpuhdistava

hoito ja pestään kulunut viikko pois. Lauantai-aamuna on hiljainen sauna lammen rannalla ja illalla tehdään vuodenajasta riippuen maaperähoitoja, esimerkiksi savihoitoja. Sunnuntaina on vielä virkistävän hoidon vuoro ja valmistautuminen seuraavan viikkoon alkaa, Ruutu kuvailee retriitin kulkua. Viikonloppuun kuuluu myös luonnossa oloa ja luomuruokaa.

– Retriitin tarkoitus on hiljentyä saunan äärelle ja antaa perustiedot saunalla hoitamiseen. Nämä tiedot ja rutiinit osallistuja voi viedä mukanaan arkeensa.

Ruutua innostaa ajatus siitä, miten erityisesti kaupunkilaiset voisivat kokea luontoyhteyttä kaupungissa nimenomaan saunan kautta. – Aina ei ole mahdollista päästä sinne savusaunaan järven rannalle, hän toteaa. Hän kehottaakin ottamaan vaikkapa kerrostalosaunomiseen pieniä hoitavia elementtejä mukaan. – Aina kannattaa miettiä, mitä tekee ennen saunaa, mitä saunassa ja mitä saunan jälkeen. Pienet asiat, kuten jokin hoito, lisäävät hyvinvointia arjessa, hän toteaa lopuksi. ❖

Lisätietoja Terhenistä www.terhen.fi

Lämmitin tulisen saunan

Korona-aikana, kun saunat ovat olleet suljettuina ja löylyt puuttuneet, alkoi muhia ajatus julkaista levyllinen saunalauluja. Ensimmäinen Suomessa julkaistava saunalaulujen kokoelma ilmestyy ensi syksynä. Kesällä levytetään.

Teksti: Eevamaija Miettinen-Kopsa

Saunalaulu-cd:tä äänitetään parhaillaan muusikko **Ari Pulkkinen** studiossa Tampereella, ja se ilmestyy syksyllä. Levytysidean saaneet **Jouni Kopsa** ja Pulkkinen ovat sitä mieltä, että Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon loppuvuodesta 2020 liitetty saunominen sekä toimiva saunakulttuuri tarvitsevat myös lauluja.

Tuttujensa keskuudessa tekemässä otannassa kysymys ”Montako saunabiisiä tunnet?” tai ”Missä lauluissa mainitaan vasta tai vihta?” sai vain pari-kolme vastausta.

Tilaus Suomen ensimmäiselle saunalaulujen kokoelmalle oli ilmassa ja hihat käärittiin: kutsun saunalaulun levyttämiseen sai 17 artistia, jotka kaikki lähtivät mielellään mukaan.

Lauluja jo purkissa

Levyn kantavana ideana on uusien saunalaulujen synnyttäminen ja jo

unohtuneiden esiin nosto. Luvassa onkin kappaleita, jotka virittävät saunan menoon, saunomisen ja puhdistautumisen tunnelmaan. Lauluja, joita voi hyräillä ja laulaa lauteilla, ja jotka ylistävät saunan jälkeistä onnellista ja puhdasta olotilaa. Oman sambarytmisen, letkeän biisinsä jo levyttänyt **Kielo Kärkkäinen** kertoo: – Laulu syntyi omasta vahvasta saunakokemuksestani, mahdollisuudesta kaiken nollaamiseen saunan lauteilla. Tein sitä korona-aikana aamusaunassakin ja mielestäni kappaleesta tuli löylynkestävä.

Sauna-cd ilmestyy syksyllä ja loka-kuussa Tampereella järjestetään levyn julkistamistilaisuus, jos korona suostuu.

Hei sie saunoja!
Saunaa on, terassia on, tilaa on.
Tuuha kokemaan Saunaelämys
Kouvolaan!

tykkimaensauna.fi

TYKKIMÄEN
SAUNA

Saunarauhan julistus rap-versiona, kaksi kuoroa ja pelimannit

Saunarauhan julistuksessa, joka luetaan monilla eri kielillä Suomalaisen saunan päivänä ympäri Suomea, todetaan, että saunaan ovat tervetulleita "suvaitsevaisuus ja avoin mieli" ja kehoitetaan jättämään "torat ja riidat kuuloetäisyyttä kauemmas". Tämä julistus aiotaan toteuttaa cd:llä räppinä.

Muusikko **Petra Poutasen** säveltämä "Lämmitin tulisen saunan" äänitetään kahden Poutasen johtaman kuoron voimin. – Taka-ajatushan on, että ainakin koko Tampere oppii laulun, hymyilee Poutanen.

Nastolan Pikkupelimannit ovat jo aiemmin levyttäneet "Sauna-bluesinsa" ja se saadaan nyt valmistuvalle cd:lle mukaan. Elina Noran johtamat Pikkupelimannit hurmaavat soitollaan ja laulullaan.

Vielä nimeä vailla oleva sauna-cd on suunnattu kaikille saunaa rakastaville saunakulttuurin ystäville. Siinä lauletaan niin saunaton-tuista, löylyn hengestä, saunahaloista, kotisaunan lauteista ja vaikkapa saunaillan seurauksista. Kaikkea tuotantoryhmäkään ei vielä ole kuullut... ❖

Kirjoittaja on Sauna-cd:n tuotantoryhmän jäsen.

Levyn artistit aakkosjärjestyk-

sessä: Mikko Alatalo, Haulibros, Suvi Karjula, Anne-Mari Kivimäki, Mirja Korkka, Kormus, Gilbert Kuppusami, Pekko Käppi, Kielo Kärkkäinen, Juha Lehti, Jouko Mäki-Lohiluoma, Elina Nora/Nastolan Pikkupelimannit, Ismo Oikarinen, Petra Poutanen/Naiskuoro Tellus ja Tampereen Ihankaikkinen Kuninkaallinen Tuomiokuoro, Ilkka Kuusniemi/Pispalan Sälli, Rantavahdit, Heikki Salo, Vastavirta-orkesteri ja Kusti Vuorinen.

Hankkeen taustavoimat:

Pispalan saunayhdistys ry,
Pispalan musiikkiyhdistys ry ja Kulttuuriyhdistys Sisunartut ry

Kohtaamisia, jotka eivät jätä kylmäksi.

Aluksi muutama järjen sana tunteesta. Brändiä ei osteta järjellä, vaan tarvitaan myös tunnetta: kylmiä väreitä nostattavaa vaikutusta ja kohtaamisia, joita muistellaan lämmöllä.

Maailman muuttuessa tarvitaan myös innovointia ja uusia oivalluksia, joilla brändi säilyttää elinvoimansa. Tarvitaan ehkä jopa uusi suunta vielä tuntemattomaan.

Kun haluat, että brändisi ei jätä kohtaajaansa kylmäksi, me olemme sinua varten. Meillä on vahvaa kokemusta, näkemystä ja näyttöä siitä, kuinka brändin potentiaali saadaan täyteen voimaansa.

INTOHIMOISIN TERVEISIN

N2

N2 | Pursimiehenkatu 29-31 A | N2.fi

KUVA: SINITUOTE OY

MITEN JA KUINKA USEIN SAUNA TULEE PESTÄ?

Hyvä nyrkkisääntö on pestä sauna perusteellisesti pari kertaa vuodessa, esimerkiksi joul- ja juhannussiivouksen yhteydessä. Kuitenkin jos saunaa käytetään päivittäin, saunatilat pitää pestä useammin. SSTL Puhtausala ry:n puhtausasiantuntija **Minna Kyllinen** kertoo Helsingin Sanomien haastattelussa (HS 22.4.), että saunatiloissa pitää tuoksua puhtaalta eli ei miltyään. - Puhtaus on sitä, että tiloissa tuoksuu neutraalille, eikä missään nurkassa näy likaa, hän kiteyttää jutussa. Saunatilojen lika koostuu esimerkiksi ihmisen ihorasvasta, karvoista, suihkusaippuan tai meikin jäämistä sekä veden kovuuden aiheuttamista saostumista, kuten kalkista. Jokainen saunoja voi vähentää saunan likaantumista peseytymällä ennen löylyyn menoa. Lisäksi saunassa on hyvä käyttää riittävän isoa laudeliinaa ja kuivata pinnat saunomisen jälkeen. Kaikkein kriittisimpiä saunatilojen paikkoja ovat Kyllisen mukaan lattia-kaivot, ovien kahvat, suihkulaitteet sekä löylyhuoneen alimmat lauteet. Ylimmät lauteet sen sijaan ovat varsin hygieenisia paikkoja kuuman lämpötilansa vuoksi. ♦

Perusneuvoja saunan puhdistukseen

- Imuroi tai lakaise ensin kaikki näkyvä irtolika.
- Puhdista halutessasi pesu- ja löylyhuoneen katot varrellisella, nihkeytetyllä mikrokuituisella mopilla tai imurilla. Saunatilojen pesussa kannattaa käyttää hankausmoppia tai juuriharjaa.
- Puhdistusaineeksi sopii heikosti emäksinen aine, ph-arvoltaan välillä 8-10, joka irrottaa tehokkaasti rasvalikaa. Puhdistusaineliuoksella kastellaan ensin kaikki saunatilojen pinnat. Näin lauteiden puunsyyt aukeavat.
- Puhdistuksessa kannattaa edetä ylhäältä alaspäin ja aloittamaan seinistä. Muista pestä myös lauteiden alapinnat, jotka kannattaa pestä aina ennen yläpintoja. Lopuksi lauteet kannattaa huuhdella viileällä vedellä, jotta puun syyt sulkeutuvat.
- Saunan lasisen oven, johon jää helposti roiskeita ja rantuja, voi puhdistaa happamalla aineella, kuten etikalla. Paras niksi pitää ovi sekä hanat puhtaana, on pyyhkiä ne mikrokuituisella pyyhkeellä tai ikkunankuivaimella joka kerta, kun lasiin roiskuu vettä.
- Saunatilojen pesun päätteeksi on hyvä tuulettaa ja pitää ovia auki. Saunan voi laittaa myös päälle, noin 70 asteeseen, jotta sauna kuivuu tehokkaammin.

Alkuperäinen juttu löytyy Helsingin Sanomista 22.4.

SAUNA-LEHDEN SEURAAVA NUMERO ILMESTYY 7.10.

Sauna-lehti on hyvän saunomisen ja suomalaisen saunakulttuurin erikoislehti.

Lehti keskittyy ajankohtaisiin sauna-aiheisiin, saunaan ja saunomiseen monipuolisesti ja kiinnostavasti.

Ilmoittaja, tutustu mediakorttiimme lehden sivuilla www.sauna.fi/sauna-lehti/ ja tule mukaan tyytyväisten ilmoittajiemme joukkoon. Lukijakuntamme muodostuu Suomen Saunaseuran jäsenistä sekä muista saunomisesta ja hyvinvoinnista kiinnostuneista laatulukijoista.

Lukija, onko sinulla mielenkiintoinen juttuaihe lehteemme? Tai onko sinulla sana sanottavanasi? Kirjoita, kerro ja vinkkaa! Otamme vastaan mielenkiintoisia sauna-aiheisia juttuideoita, valmiita juttuja, valokuvia ja piirroksia.

Lähetä ideasi tai valmiit jutut kuvineen Sauna-lehden toimitukseen osoitteeseen lehti@sauna.fi.

Huomioithan, että toimitus päättää aineiston julkaisusta ja julkaisutavasta.

Yhdessä yhteiskuntaa rakentaen

Rakennusteollisuus

www.rakennusteollisuus.fi

SAUNA-LEHTI 75 VUOTTA!

Sauna-lehdellä on meneillään jo 75. vuosikerta ja vuoden viimeisessä numerossa 4/2021 juhlistamme hyvin ansaittua juhla-vuottamme.

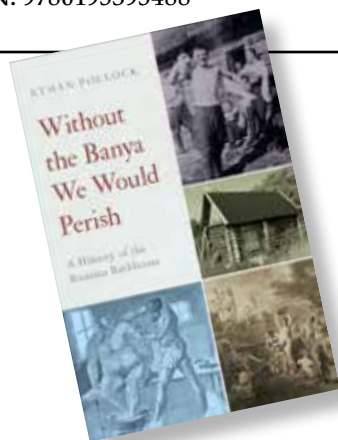
Suomen Saunaseura perustettiin vuonna 1937 ja melko pian perustamisensa jälkeen se alkoi julkaista irrallisia jäsentiedotteita ja joululehtiä. Oma säännöllisesti ilmestyvä lehti koettiin kuitenkin melko pian tarpeelliseksi. Vuonna 1946 Sauna-lehti ilmestyi neljänä erillisenä numerona, jotka muodostivat täten lehden ensimmäisen vuosikerran.

Nyt 75. ilmestymisvuotenaan, lehti on Saunaseuran jäsenistön oma lehti, mutta myös suomalaisen saunakulttuurin äänenkannattaja.

**On aihetta juhlaan!
Jos ei muuten,
niin lehden sivuilla!**

Everything you wanted to know about Russian banya culture

Ethan Pollock: *Without the Banya We Would Perish. A History of the Russian Bathhouse*. Oxford University Press Inc. Oxford, 2019. ISBN: 9780195395488

For those Finnish Sauna Society enthusiasts who wish to better understand our Russian banya brothers and sisters on a deeper level, this book is a must-read.

Pollock's book is well referenced with excellent indexing, which is very helpful for those doing quick research on various eclectic banya and sauna topics, such as sauna diplomacy. Referenced in the book is President **Martti Ahtisaari's** 1997 sauna meeting with Yeltsin when the Russian president was able to proclaim to the press: "I used a Russian birch switch to spank

the president well".

The book does not reference the Finnish press or Finnish diplomatic archives related to the 1997 Ahtisaari/Yeltsin sauna meeting or the Kekkonen/Khrushchev sauna meetings. Additionally, a key Russian-American banya research topic missing in the book is the open question: Did the ethnic Finns who managed the Russian American company bring sauna or banya culture to Russian Alaska?

The title of the book is somewhat misleading. The last sentence on the book's inside cover flyleaf is a more representative title: Through the communal bathhouse, "Without the Banya We Would Perish" provides a unique perspective on the history of the Russian people.

**RALENTO ON OSAAVA
YHTEISTYÖKUMPPANI**

WWW.RALENTO.FI

LUOTETTAVAA PALVELUA YLI 70 VUOTTA

RALENTO

The book was published by the Oxford University Press and the overall style of the writing is aligned with the publisher's intent to promote excellence in research and education. The book also satisfies the intent of the funders, such as the **National Council for Eurasian and East European Research, Harriman Institute Columbia University** and others.

Any failings I found in the book were overcome by the overall broad and comprehensive span of history which references Russian steaming or banya from Herodotus to modern-day contemporary Russia, along with the entertaining figures which visually communicate the overall chapter themes of the book from Pre-Tsarists, Tsarist, Soviet, and Post-Soviet Rus-

sian communal banya culture.

As a Prussian-Northern Karelian, I took particular interest and pleasure in learning about the passionate and dedicated interest **Catherine the Great** had in positively promoting the health benefits of the banya during her reign in Russia from 1762-1796 as she attempted to bring some ordnung to Imperial Russian.

To fully appreciate the book, a reader would need to orient themselves from the **Center for Advanced Study in the Behavioral Sciences** overlooking **Stanford University**, where Pollock started to write the book, since the book was able to communicate effectively the enigma of Russian culture from the perspective of someone who has been deeply and perhaps spiritu-

ally moved and cleansed by a perfect steam in a Russian banya.

The book is a welcome addition to the Finnish Sauna Society's library and serves as a good reference for researching Russian communal banya culture. ♦

KLAUS-PETER FINKE-HÄRKÖNEN
Löylymies and Sauna Society member

Lue myös Lassi A. Liikkasen suomenkielinen arvio kirjasta osoitteesta www.saunologia.fi/pollock-ilman-banjaa/

Myös maakellarit

Savusauna, joka ei pala

Hengittävä - kestävä - kaunis

Holvisauna sulautuu ympäristöönsä ja kaunistaa pihapiiriä.

Holvimuotoinen katto ja huokoinen harkkopinta tekevät holvisaunan löylyistä miellyttävän pehmeät, kosteat ja tasaiset.

Tee se itse

- Helppo pystyttää
- Monia kokoja ja malleja
- Uniikki ulkoasu
- Löylyt etsivät vertaistaan
- Savulla tai ilman
- Pesutilalla tai ilman

Holvisaunat Oy

Tilaa esite ja pyydä tarjous!

Rahtitie 2, EURA - p. 050 3425234 - holvisaunat.fi - TERVETULOA NÄYTTYLYMMME - jrholvikellari.fi

[Sopuisasti saunassa]

Viereisillä vinkeillä on kaikkien mukava saunaakin Vaskiniemessä kuin yleisissä saunoissa, kotisaunoissa tai ystävien saunoissa.

Koska kertaus on opintojen äiti, myös saunomisessa, Sauna-lehti on viimeisessä kolmessa numerossaan julkaissut oheiset ohjeet ja käsitellyt niistä aina tarkemmin kahta kerrallaan (edelliset kuusi ohjetta löydät numeroista 3/20, 4/20 ja 1/21).

Nyt perehdymme tarkemmin kahteen viimeiseen.

Saunajuomat nautitaan vilvoittelutiloissa, ei löylyhuoneessa.

Saunajuomat kuuluvat hyvään saunomiseen. Saunomisen aikana ja sen jälkeen on hyvä nauttia nesteitä tarpeeksi, sillä tavallisen saunomisen aikana ihminen hikoilee runsaan puoli litraa. Saunajuomat nautitaan aina vilvoittelun aikana. Alkoholi ja saunominen eivät sovi yhteen, parhaita saunajuoimia ovat raikas vesi ja kivennäisvesi.

Huolehdi omalta osaltasi, että paikat pysyvät siisteinä ja miellyttävinä myös seuraaville saunojille.

Huomaavaiseen saunakäyttöön kuuluu, että huolehtii omalta osaltaan saunatilojen siisteydestä. Ulkovaatteet riisutaan ennen pukutiloja. Jos käyttää vihtaa, sen jäljet tulee siivota pois. Muilta saunoilta kannattaa aina kysyä, haluavatko he käyttää vihtaasi ja jos eivät, vie se mukana pois ja siivoa irronneet lehdet lauteilta. Löylyhuoneesta viedään myös omat sauna-alustat saunomisen jälkeen pois. Pesuhuoneessa huolehditaan tyhjät pesuainepurkit ja lattiakaivon ritilään kertyvät hiukset peseytymisen jälkeen roskeisiin. Karvojen ajelu tai hiusten värjäys eivät kuulu yleisiin saunoihin. Pukuhuoneessa jätetään kaappi siistiin kuntoon ja kerätään henkilökohtaiset roskat mukanaan pois. ❖

☺ *Ennen löylyyn menemistä, huuhto pois päivän pölyt ja voimakkaat tuoksut*

☺ *Muista huolehtia nestetasapainostasi ja juoda riittävästi vettä*

☺ *Huomioi muut saunojat huomaavaisella käytöksellä, tiedustele toivotaanko lisää löylyä ja täytä tarvittaessa löylyämpäri*

☺ *Vältä tuoksuvien aineiden käyttöä saunatiloissa*

☺ *Rauhallinen keskustelu on sopivaa, mutta vältä tarpeetonta äänenkäyttöä*

☺ *Vihtominen on sallittua, löylykilpailut eivät kuulu viihtymiseen saunaan*

☺ *Saunajuomat nautitaan vilvoittelu-tiloissa, ei löylyhuoneessa*

☺ *Huolehdi omalta osaltasi, että paikat pysyvät siisteinä ja miellyttävinä myös seuraaville saunojille*

APTEEKISTA.

ORION
PHARMA

Hyvinvointia rakentamassa

Kaikki, mitä suomalainen iho kaipaa.

Luotettavat ja monikäyttöiset*
perusvoiteet koko perheen ihonhoitoon.

Orion Perusvoiteet

*) Lue voidevinkit: perusvoide.fi | itsehoitoapteekki.fi

Orion on
suomalainen
avainlippuyritys.

itsehoitoapteekki.fi

Lisätietoja puh. 010 439 8250 ark. klo 8–22

11/2020

[Tuoteuutuudet]

LAUANTAI

– ajaton ja perinteinen saunatekstiilisarja
Lapuan Kankureilta

■ Lauantai-sarja on Lapuan Kankureiden perinteinen ja ajaton saunatekstiilisarja, jonka on suunnitellut palkittu tekstiilitaiteilija Elina Helenius. Pelkistetyt, ajattomat ja laadukkaat tekstiilit ovat saaneet innoituksensa suomalaisesta luonnosta. Sarjaan kuuluu laudeliinat kolmessa eri värissä sekä saunatyyny. Tuotteet ovat laadukkaasti viimeisteltyä 100 % Master of Linen -pellavaa. Tuotteet kudotaan Lapuan Kankureiden omassa kutomossa Lapualla. Tuotteille on myönnetty Avainlippu-tunnus.

Lauantai-saunatyyny 29,90 €.
Laudeliinat 15,90 €.

Lisätietoa
www.lapuankankurit.fi

Lämmitä sauna mistä ja milloin haluat Harvian etäohjauksella

Harvia on tuonut markkinoille uuden Wifi-ratkaisun käytettäväksi yhdessä MyHarvia-mobiilisovelluksen kanssa saunan turvallista ja helppoa etäohjausta varten. Etäohjaus sopii niin uusiin kuin vanhoihin saunoihin. Mobiilisovelluksen kautta voi seurata reaaliajassa, milloin sauna on halutussa lämpötilassa. Sovellukseen liitetystä laitteesta riippuen sillä voidaan hallita saunatilän lämpötilaa, kosteutta, valaistusta, ilmanvaihtoa ja viikkokelloa. Mobiilisovellus on ladattavissa ilmaiseksi Google Playsta tai Applen App Storesta.

Tutustu tuotteisiin ja hintoihin
www.myharvia.fi

LUMENEN vartalonhoitotuotteet kesäsaunojille

■ Lumenen kesäisesti pakatut Nordic Fresh- ja Nordic Care -ihonhoitotuotteet sopivat kesäsaunaan. Vaaleansininen Nordic Fresh -sarja kosteuttaa ja virkistää ihoa. Tuotteet sisältävät ihoa kosteuttavaa luomukoivumahlaa ja käsin poimituista marjoista saatua mustikkavettä. Tuoksu tuo mieleen koivumetsän. Vaaleanpunaiset Nordic Care -sarjan tuotteet suojaavat ja rauhoittavat kuivaa ihoa pohjoisen rapsiöljyn ja kanervakukkauutteen avulla. Tuoksu on saanut inspiraationsa kanervankukista. Molemmista sarjoista löytyy suihkugeeli, vartalovoide ja käsi-voide.

Lisätietoa www.lumene.com

Suihkugeelit 250 ml 6,90 €.
Vartalovoiteet 200 ml 6,90 €.
Käsivoiteet 75 ml 6,90 €.

PRESIDENTILLISET LÖYLYT Finlaysonin Tamminiemi- löylytuoksulla

■ Tamminiemi-löylytuoksu on kiva lahjaidea ja pieni tuliainen saunojille, joilla on jo kaikkea. Tuotteella on historiallinen pilke silmäkulmassaan ja koko Finlaysonin Tamminiemi-sarja on kunnianosoitus saunalle ja sovintomielelle. Sarjan nimi viittaa tietenkin kuuluisaan Tamminiemen saunaan, jonka lauteilla on tehty niin historiallisia päätöksiä kuin solmittu suhteita ja ratkaistu kimurantteja tilanteita.

Löylytuoksu tuoksuu kelohongalle ja se sekoitetaan veteen ennen kiukaalle heittämistä. Tuoksu luo saunatilaan luonnollisen ja aromikkaan tuoksun. Tamminiemi-sarjasta löytyy myös saunatekstiilejä.

Löylytuoksu 50 ml 6,90 €.
Lisätietoa www.finlayson.fi

Harjun sauna -julisteet ja postikortit

■ Ikoninen Kotiharjun saunakyltti on päässyt Helsinki Postersin hienoihin kuviin. Saatavilla on erikokoisia julisteita sekä postikortteja. Tuotteita voi ostaa Helsinki Postersin verkkokaupasta ja useilta jälleenmyyjiltä Helsingistä. Helsinki Posters on lahjoittanut julisteita ja kortteja myyntiin myös Kotiharjun saunalle tukemaan heidän toimintaansa vaikeina korona-aikoina.

Helsinki Posters sai alkunsa koronakeväänä 2020 Facebookin Kallio-ryhmästä, jossa ryhmäläiset ihastuivat valokuvaaja Lina Ledenin Kallio-aiheisiin kuviin. Nyt kuvia on saatavilla Kallion lisäksi jo monista muistakin kaupunginosista.

www.helsinkiposters.fi

KUVA: HELSINKI-POSTERS_KUVA AKTIA LKV

■ Tämän palstan tekstit perustuvat toimitukselle lähetettyihin aineistoihin, eivätkä omakohtaisiin kokemuksiin.

Säännöllinen saunominen on vaikeaa

Olen ollut Suomen Saunaseuran jäsen vuodesta 2004 lähtien. Käyn Vaskiniemen saunoissa säännöllisesti. Siitä huolimatta en vielääkään tiedä, mitkä ovat ne säännöt, joita minun tulisi säännöllisesti noudattaa.

Totta kai olen tutustunut seuran virallisiin saunomis-sääntöihin.

Seuran verkkosivuilla sanotaan, että ”luo löylyä sen mukaan kuin löylyssä istuvat haluavat”.

Kuulostaa reilulta. Mutta entä jos löylyssä istuu useita saunoja, joilla kaikilla on aivan eri halut löylyn suhteen? Ja miten ne kaikki halut saisi selville?

Olen 17 vuotta kestäneissä tutkimuksissani päätenyt siihen johtopäätökseen, että löylyssä istuvien halu ei ole löylyssä istuvien keskimääräinen halu.

Miesten vuorolla on tapana, että saunaan tullessaan ja saunasta poistuessaan jokainen kysyy, heitetäänkö/lyödäänkö/luodaanko/kaadetaanko lisää löylyä.

Näyttää olevan niin, että päätösvalta on sillä, joka ehtii vastata ensimmäisenä. Jos joku ennättää sanoa ”Kiitos, tämä on hyvä näin”, aika harva tohtii väittää vastaan, että ei, tämä ei ole hyvä näin.

”Yksi kauhallinen varmaan käy.” Kukaan ei koskaan sano, että olet väärässä, ei käy yksikään kauhallinen.

”Kaksi kauhallista, jos herroille sopii.” No ainahan herroille sopii. Rouvista en tiedä.

Jos ei halua nähdä löylyn lisäämisen vaivaa, siihenkin on vakiintuneet kikkansa. Voi esimerkiksi käyttää kysymyslauseetta, johon jo sisältyy vastaus. Yksi parhaista on ”Nyt ei vissiin tarvitse heittää löylyä”. Ja kun noin sanoo, ei missään tapauksessa kannata

hidastaa vauhtiaan kiukaan kohdalla.

Kaikkein etevimmät jäsenet pystyvät poistumaan lauteilta sanomatta sanaakaan. Tämä taito on kuitenkin harvinainen, sillä havaintojeni mukaan saunaseuran miesten vuorolla on puheliasta väkeä.

Osa saunaveljistä vastaa kaikkiin löylykysymyksiin tiedustelemalla, mitä saunan vanhin on mieltä. Saunan vanhimmalla he tarkoittavat sitä saunojaa, joka on sillä rupeamalla istunut lauteilla pisimpään.

Tätä sinänsä yksinkertaista ja selvää sääntöä en ole koskaan löytänyt mistään kirjallisesta lähteestä.

Samaan tapaan missään ei ole mainintaa siitä, että edellä mainitut säännöt ja käytännöt eivät koske sellaisia saunaveljiä, joilla on päässään huopahattu.

Muutamat jäsenet suhtautuvat huopahattuihin hiukan nurjasti, todennäköisesti vain kateuttaan.

Itse olisin suvaitsevaisempi. Kenties on vain niin, että tilava, sekä silmät että korvat peittävä huopahattu estää aistimasta, mitä muut saunaveljet ovat mieltä.

Saunaseurassa on myös sääntö, joka kuuluu näin: ”Kun löylyä on tarpeeksi, sulje luukku. Luukkua ei saa pitää pitkiä aikoja auki.”

Harmi kyllä missään ei määritellä, kuinka paljon on tarpeeksi ja kuinka pitkä aika on pitkiä aikoja.

Mutta ei huolta, huopahatut kyllä tietävät.

Eräs kokeneempi saunaveli avautui kerran nelossaunassa, että hän heittää pyydettyä aina mielellään löylyä. Hän ei nimittäin saa missään muualla niin runsaita kiitoksia kuin Saunatalossa löylyä heitettyään. ♦

Kiitos. Kiiitos. Kits. Key-Toss.

**”Yksi kauhallinen varmaan käy.”
Kukaan ei koskaan sano,
että olet väärässä,
ei käy yksikään kauhallinen.**

Pekka Seppänen

Kolumnin kirjoittaja on Suomen saunaseuran jäsen ja Saimaan rannan saunoja. Kolumnissa esiintyvillä henkilöillä ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa.

Kesä, sauna ja suomalaisuus!

Suomalaiseen kesään ja juhannukseen yhdistetään mitä yleisimmin mökkielämä ja saunominen, sauna ja etenkin mökkisauna on meille lähes pyhä paikka. Saunominen ei tarkoita pelkästään peseytymistä, vaan myös rentoutumista, rauhoittumista sekä kiireiden pois pesemistä harteilta.

Myös me Bauhausissa haluamme vaalia kulttuuri-perintöämme ja tarjota jokaiselle koti- ja mökki-saunoille miellyttävän kokemuksen sellaisissa löylyissä ja sellaisessa ympäristössä, jossa parhaiten viihdytään ja nautitaan.

Meiltä löydät kiukaat, lauteet ja paneelit, saunatarvikkeet sekä tyylikkäästä valaistusratkaisut, joilla rakennat varmasti toimivan sauna- ja kylpyhuonekokonaisuuden – vieläpä edullisesti. Kaiken saat myös halutessasi asennettuna, vaikkapa Avaimet käteen -toimituksena.

Tehdään yhdessä Sinun saunasi, tule ja tutustu!

Avaimet käteen -remontit luotettavasti ja edullisesti BAUHAUSista!

Espoo	Rusthollarinkatu 6, Espoo	020 6300 830	info.espoo@bauhaus.fi
Oulu	Kaakkurinkulma 2, Oulu	020 6300 840	info oulu@bauhaus.fi
Tampere	Palmrothintie 4, Pirkkala	020 6300 820	info.tampere@bauhaus.fi
Turku	Kuloistentie 1, Raisio	020 6300 810	info.turku@bauhaus.fi
Vantaa	Tammiston kauppatie 19, Vantaa	020 6300 800	info.vantaa@bauhaus.fi
Lahti	Simolanmutka 5, Lahti	020 6300 850	info.lahti@bauhaus.fi

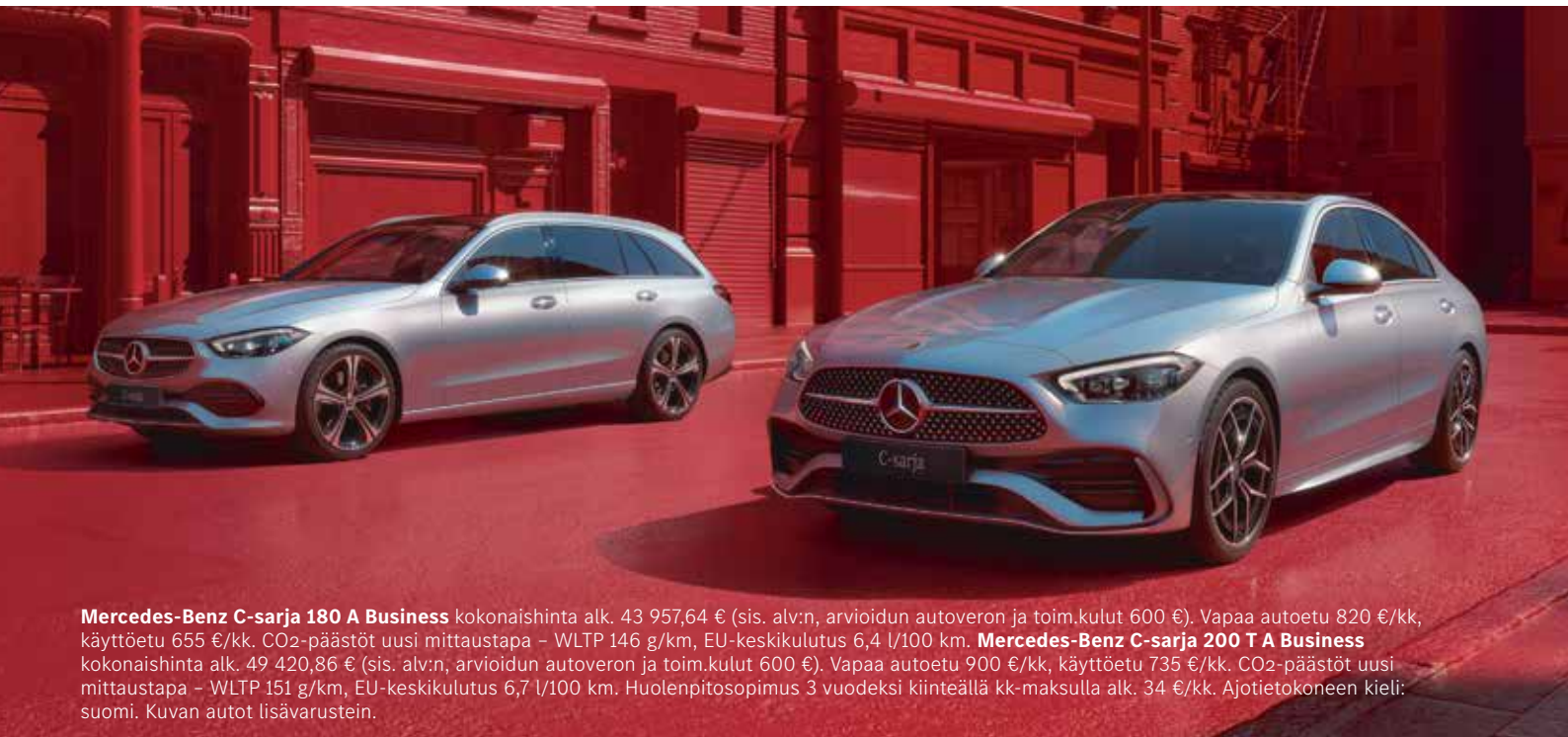
**Tavaratalomme palvelevat
ma - pe 7 - 21, la 9 - 18,
su 10 - 18.**

**Verkkokauppa 24 h
www.bauhaus.fi**

. AUA1

Posti Green

Mercedes-Benz C-sarja 180 A Business kokonaishinta alk. 43 957,64 € (sis. alv:n, arvioidun autoveron ja toim.kulut 600 €). Vapaa autoetu 820 €/kk, käyttöetu 655 €/kk. CO₂-päästöt uusi mittaustapa – WLTP 146 g/km, EU-keskikulutus 6,4 l/100 km. **Mercedes-Benz C-sarja 200 T A Business** kokonaishinta alk. 49 420,86 € (sis. alv:n, arvioidun autoveron ja toim.kulut 600 €). Vapaa autoetu 900 €/kk, käyttöetu 735 €/kk. CO₂-päästöt uusi mittaustapa – WLTP 151 g/km, EU-keskikulutus 6,7 l/100 km. Huolenpitosopimus 3 vuodeksi kiinteällä kk-maksulla alk. 34 €/kk. Ajotietokoneen kieli: suomi. Kuvan autot lisävarustein.

UUSI, ODOTETTU C-SARJA NYT ENNAKKOMYYNNISSÄ.

Viidennen sukupolven C-sarja saapuu liikkeisiimme kesällä, mutta ennakkomyynti on jo alkanut. Luvassa on auto, joka mullistaa käsityksiä luokkansa turvallisuudesta ja mukavuudesta. Esimerkiksi ohjaamo noudattelee uudesta S-sarjasta tuttua ylellistä tyyliä ja uuden sukupolven MBUX-käyttöjärjestelmä on varustettu lisätyllä todellisuudella. Kaikki mallit ovat kevyhybridejä tai ladattavia hybridejä ja korimalliksi voit valita sedanin tai farmarin. Ladattavien hybridien toimintamatka pelkällä sähköllä on ennakkotietojen mukaan jopa 100 km, mikä riittää helposti useimpien päivittäisiin arkiajoihin.

Katso lisää ja tilaa omasi: [mercedes-benz.fi/C-sarja](https://www.mercedes-benz.fi/C-sarja)

Mercedes-Benz C 180 A Business

Alk. 43 958 €

Mercedes-Benz C 200 T A Business

Alk. 49 421 €

Ladattavien hybridien hinnat julkaistaan syksyllä.

Malleissa vakiovarusteina mm.

- Medianäyttö 11,9"
- Oppiva, puheohjattava MBUX-käyttöliittymä
- LED High Performance -ajovalot
- Pysäköintipaketti, sis. peruutuskameran, pysäköintitutkat edessä ja takana
- Avantgarde -sisätilan ja -ulkopuolen paketti
- Etuistuinten mukavuuspaketti
- Farmarissa Easy Pack -takaluukku
- Peilipaketti

Uusi C-sarja

